

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής

**ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ**

«ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ»

**Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΣΤΗ ΧΕΙΡΑΓΩΓΗΣΗ
ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΕΡΔΩΝ**

Διπλωματική Εργασία

που υποβλήθηκε στο Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του ΕΛΜΕΠΑ
ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση

Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη Λογιστική και Ελεγκτική

από τον

Καρτσωνάκη Ιωάννη

Ηράκλειο

Νοέμβριος 2020

« Ο μεταπτυχιακός φοιτητής που εκπόνησε την παρούσα διπλωματική εργασία φέρει ολόκληρη την ευθύνη προσδιορισμού της δίκαιης χρήσης του υλικού, η οποία ορίζεται στη βάση των εξής παραγόντων: του σκοπού και χαρακτήρα της χρήσης (μη-εμπορικός, μη-κερδοσκοπικός, αλλά εκπαιδευτικός-ερευνητικός), της φύσης του υλικού που χρησιμοποιεί (τμήμα του κειμένου, πίνακες, σχήματα, εικόνες κ.λπ.), του ποσοστού και της σημαντικότητας του τμήματος που χρησιμοποιεί σε σχέση με το όλο κείμενο υπό copyright, και των πιθανών συνεπειών της χρήσης αυτής στην αγορά ή την γενικότερη αξία του υπό copyright κειμένου».

« Η παρούσα διπλωματική εργασία εγκρίθηκε ομόφωνα από την τριμελή εξεταστική επιτροπή η οποία ορίστηκε από την Σ.Ε. του ΔΠΜΣ Λογιστική και Ελεγκτική, σύμφωνα με το νόμο και τον εγκεκριμένο Κανονισμό Διπλωματικών Εργασιών του ΔΠΜΣ «Λογιστική και Ελεγκτική». Τα μέλη της Επιτροπής ήταν:

- Ταμπουρατζή Ευθαλία (Επιβλέπουσα)*
- Ταχυνάκης Παναγιώτης (Μέλος)*
- Φλώρος Χρήστος(Μέλος)*

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από την Σ.Ε. δεν υποδηλώνει αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα.»

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της παρούσας Διπλωματικής Εργασίας, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους καθηγητές του τμήματός μου, για τις γνώσεις και τα ερεθίσματα που μου προσέφεραν στη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών μου και ιδιαίτερος την επιβλέπουσα καθηγήτρια κυρία Ευθαλία Ταμπουρατζή, για την επιλογή του θέματος, την υποστήριξη και τη βοήθεια που μου προσέφερε, σε όλα τα στάδια εκπόνησης της εργασίας μου.

Αφιερώνεται στην οικογένειά μου

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες.....	4
Περιεχόμενα.....	6
Περιεχόμενα εικόνων.....	8
Περίληψη.....	9
Abstract	10
Εισαγωγή	11
Κεφάλαιο 1 : Βιβλιογραφική επισκόπηση	14
Κεφάλαιο 2 : Η εννοιολογική Προσέγγιση των ΔΠΧΑ.....	18
2.1 Ο ορισμός των ΔΠΧΑ	18
2.2 Οι βασικές αρχές της φιλοσοφίας των ΔΠΧΑ.....	19
2.3 Η ιστορική αναδρομή και η μετάβαση από τα ΔΛΠ στα ΔΠΧΑ σε Ελλάδα και εξωτερικό	21
2.4 Η αναφορά στα ΔΠΧΑ	30
2.5 Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα εφαρμογής των ΔΠΧΑ στην Ελλάδα	36
Κεφάλαιο 3 : Τα χαρακτηριστικά των χρηματοοικονομικών καταστάσεων που παράγουν κέρδη.....	38
3.1 Ισολογισμός.....	38
3.2 Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης	40
3.3 Κατάσταση μεταβολής της καθαρής θέσης	42
3.4 Κατάσταση ταμειακών ροών ή χρηματοροών	46
Κεφάλαιο 4 : Η έννοια της ελεγκτικής επιστήμης και ο ρόλος των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ	49
4.1 Η ελεγκτική επιστήμη και οι διακρίσεις της	49
4.2 Ο ρόλος των ΔΛΠ στην ελεγκτική επιστήμη.....	51
4.3 Ο ρόλος των ΔΠΧΑ στην ελεγκτική επιστήμη.....	52
Κεφάλαιο 5 : Η έννοια της χειραγώγησης των κερδών	54
5.1 Οι ορισμοί του φαινομένου της χειραγώγησης των κερδών	54
5.2 Η παρουσία και ανταπόκριση από τις ρυθμιστικές αρχές.....	55
5.3 Οι πρακτικές χειραγώγησης των κερδών.....	56
5.4 Οι κύριες κατηγορίες χειραγώγησης των κερδών	57
5.5 Τα κίνητρα και οι μέθοδοι χειραγώγησης των κερδών	61
5.5.1 Η σχέση μεταξύ χειραγώγησης κερδών και απάτης.....	63
5.6 Παραδείγματα απάτης/σκανδάλων στην παγκόσμια κοινότητα	65
5.6.1 Η περίπτωση της Satyam Computer Services	65
5.6.2 Η περίπτωση της Dell	66

5.6.3 Η περίπτωση των AT&T Inc. και Verizon Communications.....	68
5.6.4 Η περίπτωση της Southwest Airlines	69
5.6.5 Η περίπτωση της Time Warner	71
5.6.6 Η περίπτωση της Microsoft.....	73
Κεφάλαιο 6 : Τα μοντέλα υπολογισμού χειραγώγησης των κερδών	75
6.1 Το μοντέλο Beneish (M-score)	75
6.2 Το μοντέλο Healy (1985)	78
6.3 Το μοντέλο DeAngelo (1986).....	79
6.4 Το μοντέλο Jones (1991)	79
6.5 Το τροποποιημένο μοντέλο του Jones (1995)	81
6.6 Το βιομηχανικό μοντέλο	81
6.7 Το μοντέλο Z - score	82
6.8 Το μοντέλο Ohlson (O-score)	84
6.9 Το μοντέλο Kothari	86
6.10 Τα μοντέλα διατομής	87
6.11 Το μοντέλο του συνόλου των δεδουλευμένων	88
6.12 Το μοντέλο των Ball & Shivakumar (2006).....	89
6.13 Το μοντέλο των Dechow & Dichev (2002).....	89
6.14 Το μοντέλο του McNichols (2002).....	92
6.15 Το μοντέλο των Larcker & Richardson (2004).....	93
6.16 Το μοντέλο των Francis, LaFond, Olsson & Schipper (2005).....	94
6.17 Το μοντέλο των Barth, Landsman & Lang (2008).....	95
Συμπεράσματα	97
Βιβλιογραφία	99
Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία	99
Ελληνική Βιβλιογραφία.....	102

Περιεχόμενα εικόνων

Εικόνα 1 : Παράδειγμα ενός Ενεργητικού ενός ισολογισμού μιας εταιρείας	39
Εικόνα 2 : Παράδειγμα ενός Παθητικού ενός ισολογισμού μιας εταιρείας	40
Εικόνα 3 : Παράδειγμα μιας κατάστασης αποτελεσμάτων και του πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων χρήσης μιας εταιρείας	42
Εικόνα 4 : Παράδειγμα μιας κατάστασης μεταβολής της καθαρής θέσης μιας εταιρείας	45
Εικόνα 5 : Παράδειγμα μιας κατάστασης ταμειακών ροών μιας εταιρείας	48
Εικόνα 6 : Οι τρεις περιπτώσεις αποτελεσμάτων του μοντέλου M-Score του Beneish.....	78
Εικόνα 7 : Οι βαθμολογίες του μοντέλου Z-score του Altman.....	84

Περίληψη

Στην παγκοσμιοποιημένη οικονομία προκύπτει η ανάγκη κοινών κανόνων, όσων αφορά την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων. Η εργασία πραγματεύεται τη συμβολή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) στη χειραγώγηση των λογιστικών κερδών. Η ευελιξία που παρέχεται στους διαχειριστές στην ερμηνεία και την εφαρμογή των προτύπων έχει επηρεάσει τη συνέπεια και την ποιότητα στην αναφορά κερδών και τη διασυνοριακή συγκρισιμότητά της, για την υποστήριξη αποφάσεων των επενδυτών. Η υψηλή ποιότητα αποτελεί απαραίτητο χαρακτηριστικό των χρηματοοικονομικών αναφορών. Η χειραγώγηση των κερδών υπονομεύει τις χρηματοοικονομικές αναφορές, που ορίζονται ως αξιόπιστες αναφορές κερδών. Η παρούσα εργασία αποτελεί μία βιβλιογραφική έρευνα. Παρουσιάζονται ο ρόλος της ελεγκτικής επιστήμης, η λειτουργία των ΔΠΧΑ, οι μέθοδοι χειραγώγησης με παρουσίαση διεθνών σκανδάλων / απάτης και τέλος μία συνοπτική ανάλυση μοντέλων υπολογισμού χειραγώγησης των κερδών. Η εργασία καταλήγει στην ανάδειξη της σημασίας της ελεγκτικής επιστήμης προς όφελος των επενδυτών και του συνόλου της οικονομίας, για την αποφυγή φαινομένων παραπλάνησης και οικονομικής απάτης.

Λέξεις κλειδιά : λογιστικά πρότυπα, , λογιστικές καταστάσεις, χειραγώγηση, επενδυτές, απάτη

Abstract

In the globalized economy there is a need for common rules for the preparation of corporate financial statements. The paper deals with the contribution of International Financial Reporting Standards (IFRS) to the manipulation of accounting profits. The flexibility provided to managers in the interpretation and application of standards has affected the consistency and quality of earnings reporting and cross-border comparability to support investor decisions. High quality is an essential feature of financial reporting. Earnings manipulation undermines financial reporting, defined as reliable earnings reporting. The present paper is a bibliographic research. The role of audit science, the operation of IFRS, the methods of manipulation with the presentation of international scandals / fraud and finally a brief analysis of profit manipulation calculation models are presented. The paper concludes on the importance of audit science for the benefit of investors and the economy as a whole, in order to avoid misleading and financial fraud.

Keywords: accounting standards, accounting statements, manipulation, investors, fraud

Εισαγωγή

Η παγκοσμιοποίηση και το άνοιγμα των εθνικών αγορών, καθιστούν απαραίτητη την ύπαρξη σαφώς καθορισμένων πλαισίων, βάσει των οποίων θα καταρτίζονται οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις των οικονομικών οντοτήτων τόσο σε Εθνικό όσο και σε Διεθνές Επίπεδο. Με την καθιέρωση λοιπόν των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων καθώς και των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, επιτυγχάνεται η απαραίτητη ομοιομορφία στις οικονομικές καταστάσεις και η δυνατότητα σύγκρισης αυτών. Έτσι, περιορίζονται σημαντικά οι λογιστικές αυθαιρεσίες, ενισχύεται η διαφάνεια, επιτυγχάνεται αξιόπιστη πληροφόρηση προς όλους τους χρήστες των λογιστικών καταστάσεων και λαμβάνονται ορθότερες επιχειρηματικές αποφάσεις.

Τα ΔΠΧΑ είναι ένα αξιόλογο εργαλείο, που, αν χρησιμοποιηθεί με ορθό τρόπο από τους οικονομικούς οργανισμούς, θα μπορέσει να τους δώσει το συγκριτικό πλεονέκτημα να επιβιώσουν, να διαφοροποιηθούν και να κυριαρχήσουν στις δύσκολες συνθήκες ανταγωνισμού των διεθνοποιημένων αγορών. Επιπλέον, η εφαρμογή των ΔΠΧΑ και η εναρμόνιση των οικονομικών καταστάσεων των εταιριών σύμφωνα με τις αρχές τους, θα συμβάλλει καθοριστικά στην αντιμετώπιση αρκετών λογιστικών αταξιών, ανωμαλιών, τεχασμάτων και παραλείψεων.

Η χρήση των ΔΠΧΑ θα επιφέρει σημαντικές αλλαγές στις υφιστάμενες λογιστικές αρχές και στον τρόπο παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων. Άρα, οι οικονομικές καταστάσεις θα συντάσσονται στηριζόμενες στη φιλοσοφία της παρουσίασης της πραγματικής εικόνας των εταιριών, ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο την εμπιστοσύνη των χρηστών των καταστάσεων αυτών και βοηθώντας τους στη λήψη καίριων οικονομικών αποφάσεων, που θα ωφελήσουν όχι μόνο τους ίδιους, αλλά και την οικονομία και την κοινωνία γενικότερα.

Επιπρόσθετα, για την ορθή λειτουργία των οικονομικών μονάδων και τη σωστή κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι απαραίτητη η επιστήμη της Ελεγκτικής. Οι ελεγκτές λοιπόν, θα πρέπει να εξακριβώσουν και να επαληθεύσουν την αξιοπιστία των πληροφοριών των οικονομικών καταστάσεων και να διαμορφώσουν

γνώμη για το αν αυτές έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς.

Η παρούσα εργασία ασχολείται με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) και με τη διερεύνηση του ρόλου τους στην Ελεγκτική Επιστήμη αλλά και στη χειραγώγηση των λογιστικών αποτελεσμάτων.

Αναλυτικότερα, η δομή της συγκεκριμένης εργασίας είναι η εξής :

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια αναφορά της βιβλιογραφίας που έχει χρησιμοποιηθεί.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται μια εννοιολογική προσέγγιση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς και συγκεκριμένα δίνεται ο ορισμός των ΔΠΧΑ όπως και οι βασικές αρχές της φιλοσοφίας τους. Στην συνέχεια πραγματοποιείται η ιστορική αναδρομή των ΔΠΧΑ καθώς και οι η μετάβαση από τα ΔΛΠ στα ΔΠΧΑ σε Ελλάδα και εξωτερικό. Στην πορεία του κεφαλαίου γίνεται μια εκτενής αναφορά στα ΔΠΧΑ και την χρησιμότητα του καθένα και κλείνοντας το κεφάλαιο παρουσιάζονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της εφαρμογής των ΔΠΧΑ κυρίως εντός των συνόρων στην χώρα μας.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά των χρηματοοικονομικών καταστάσεων που παράγουν κέρδη τα οποία είναι ο ισολογισμός, η κατάσταση των αποτελεσμάτων χρήσης, η κατάσταση μεταβολής της καθαρής θέσης και τέλος η κατάσταση ταμειακών ροών ή χρηματοροών.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται η έννοια της ελεγκτικής επιστήμης και ο ρόλος των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ σε αυτήν. Αρχικά γίνεται αναφορά στην ελεγκτική επιστήμη και τις διακρίσεις της, στην συνέχεια ο ρόλος των ΔΛΠ στην ελεγκτική επιστήμη και τέλος ο ρόλος των ΔΠΧΑ στην ελεγκτική επιστήμη.

Το πέμπτο κεφάλαιο περιέχει πληροφορίες σχετικά με τη χειραγώγηση των κερδών. Αρχικά γίνεται αναφορά στους ορισμούς του φαινομένου της χειραγώγησης των κερδών, για την παρουσία και την ανταπόκριση από τις ρυθμιστικές αρχές, τις πρακτικές χειραγώγησης των κερδών, τις βασικές κατηγορίες χειραγώγησης των

κερδών, τα κίνητρα και τις μεθόδους της χειραγώγησης των κερδών και τέλος δίνονται παραδείγματα απάτης ή/και σκανδάλων από την παγκόσμια κοινότητα και που έχουν συμβεί σε εταιρείες σε όλο τον κόσμο.

Το έκτο κεφάλαιο στοχεύει περισσότερο στην παρουσίαση των μοντέλων υπολογισμού χειραγώγησης των κερδών και συγκεκριμένα παρουσιάζει το μοντέλο Beneish, Healy, DeAngelo, Jones, το τροποποιημένο μοντέλο του Jones, το βιομηχανικό μοντέλο, το μοντέλο Z-score, το μοντέλο Ohlson, το μοντέλο Kothari, το μοντέλο διατομής, το μοντέλο του συνόλου των δεδουλευμένων, το μοντέλο των Ball & Shivakumar, το μοντέλο των Dechow & Dichev, το μοντέλο του McNichols, το μοντέλο των Larcker & Richardson, το μοντέλο των Francis, LaFond, Olsson & Shipper και τέλος το μοντέλο των Barth, Landsman & Lang.

Κεφάλαιο 1 : Βιβλιογραφική επισκόπηση

Τα τελευταία έτη, το φαινόμενο της διαχείρισης των κερδών έχει απασχολήσει ιδιαίτερα πλήθος ερευνητών και μελετητών του λογιστικού κλάδου. Στο σημείο αυτό, θα παραθέσουμε τα αποτελέσματα κάποιων ερευνών που επικεντρώθηκαν σε διάφορες χώρες και διερεύνησαν τον βαθμό που συνδέεται η εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ με τα επίπεδα διαχείρισης των κερδών.

Σύμφωνα με την μελέτη των Barthet. al. (2008), προέκυψε ότι εταιρίες από 21 διαφορετικές χώρες που χρησιμοποιούσαν τα ΔΛΠ, προσπαθούσαν να μετριάσουν τη χειραγώγηση των οικονομικών τους αποτελεσμάτων και να παρέχουν στους επενδυτές, τους πιστωτές και τα υπόλοιπα άμεσα ενδιαφερόμενα μέρη, εγκυρότερη πληροφόρηση. Η συγκεκριμένη εργασία αναφέρεται στις πολυεθνικές εταιρείες όπου πληρώνουν τεράστια χρήματα για τη δημιουργία και τον έλεγχο των λογιστικών τους εκθέσεων σύμφωνα με τους διαφορετικούς εθνικούς κανονισμούς. Για αυτές τις πολυεθνικές εταιρείες, οι πτυχές της μεγιστοποίησης του κέρδους είναι πολύ πιο σημαντικές από τις πτυχές του εθνικού ενδιαφέροντος ή της γεωγραφικής θέσης. Εξαιτίας αυτού υπάρχει ζήτηση για τη δημιουργία τέτοιων λογιστικών συστημάτων που αξιολογούν εξίσου τα οικονομικά αποτελέσματα του κατόχου. Εν τω μεταξύ, η ερμηνεία και η προσαρμογή των οικονομικών πληροφοριών βάσει των διαφορετικών λογιστικών μεθόδων είναι επίσης δαπανηρή για τους χρήστες αυτών των αναφορών. Ως εκ τούτου, ένα αυθεντικό και τυποποιημένο διεθνές σύστημα αναφοράς λογαριασμών θα μπορούσε να διαμορφώσει αυτήν την επιχειρηματική γλώσσα, η οποία θα επέτρεπε τη σύγκριση των λογιστικών πληροφοριών κάθε χώρας. Σύμφωνα με την επιχειρηματική πρακτική είναι προφανές ότι η χρήση διεθνών λογιστικών αρχών οδηγεί σε μείωση της ασυμμετρίας των πληροφοριών μεταξύ των ιδιοκτητών και των διαχειριστών. Προηγούμενες διεθνείς λογιστικές αναφορές έδειξαν ότι λόγω αυτών των πληροφοριών η ασυμμετρία πληρώθηκε από τους διαχειριστές, ενώ το κόστος των μετοχών αυξήθηκε και οι οικονομικές και χρηματοοικονομικές προβλέψεις είναι λιγότερο ακριβείς.

Επίσης, η έρευνα των Tsipouridou & Spathi (2012), εξέτασε την αναγκαστική υιοθέτηση των ΔΠΧΑ την 1η Ιανουαρίου 2005 όπου είχε ως στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των χρηματοοικονομικών αναφορών στην Ελλάδα, όπου είχε τακτικά

σχολιαστεί για την εφαρμογή της χειραγώγησης κερδών και την μη εφαρμογή του εξωτερικού ελέγχου. Ωστόσο, τα ασυνήθιστα χαρακτηριστικά του οικονομικού περιβάλλοντος και η θεσμική ρύθμιση του κώδικα προσανατολισμού της Ελλάδας, έκανε την προσπάθεια ακόμη πιο δύσκολη. Διερευνήθηκε ο ρόλος των ελεγκτών στην ενδεχόμενη έγκριση της ευκαιριακής συμπεριφοράς των διαχειριστών κατά την περίοδο μετά την εφαρμογή των ΔΠΧΑ, εξετάστηκε η σχέση μεταξύ χειραγώγησης κερδών, μετρούμενη από υπογεγραμμένα διακριτικά δεδουλευμένα, και αναφορές ελεγκτών, μετρούμενη από το μέγεθος μιας εταιρείας ελέγχου. Με την χρήση ενός ποσοστού επιχειρήσεων που ανήκουν στο Χρηματιστήριο Αθηνών για μια πενταετή περίοδο, διαπιστώθηκε ότι το μέγεθος του ελεγκτικού γραφείου δεν προσβάλλει το βαθμό χειραγώγησης κερδών και ότι τα προσόντα της ελεγκτικής γνώμης δεν εκδίδονται ως αποτέλεσμα στην ευκαιριακή κατάσταση της διοίκησης. Η εξήγηση των συμπερασμάτων εξαρτάται από το ελληνικό επίπεδο, όπου ο οικονομικός δεσμός των ελεγκτών με τους πελάτες τους είναι ισχυρός, η κάλυψη των επενδυτών είναι μικρή, οι τεχνικές επιβολής είναι αδύναμες και υπάρχει μικρή διαφορά και ελάττωση της φήμης, ακόμη και στην περίοδο μετά την εφαρμογή των ΔΠΧΑ.

Ακόμη, σύμφωνα με την έρευνα της Δήμητρας Ζούκη σε Ελληνικές εισηγμένες εταιρίες στο Χρηματιστήριο Αθηνών, για τα έτη 2002 έως 2007, φαίνεται ότι με την υιοθέτηση και την εφαρμογή των ΔΛΠ, μειώνονται σε κάποιο βαθμό τα φαινόμενα της χειραγώγησης των κερδών (Earnings Management) και οι προσπάθειες από την πλευρά της Διοίκησης να παρουσιάσουν μια θετική και ωραιοποιημένη εικόνα για τα αποτελέσματα της χρήσης, διαστρεβλώνοντας την ποιότητα της παρεχόμενης λογιστικής πληροφόρησης. Από την έρευνα αυτή, επίσης αποδεικνύεται, ότι η χρήση των accruals (δεδουλευμένων), αλλά και των cash flows (ταμειακών ροών) πραγματοποιείται με τέτοιο τρόπο που συμβάλλει σε μία καλύτερη απεικόνιση των κερδών των εν λόγω εταιριών.

Οι Ιατρίδης και Ρουβόλης (2010), προέβησαν σε διερεύνηση της επίδρασης των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ στα χρηματοοικονομικά στοιχεία και στη χειραγώγηση των αποτελεσμάτων Ελληνικών εισηγμένων επιχειρήσεων. Από τα συμπεράσματα της μελέτης τους προέκυψε ότι υπήρχε σημαντική αύξηση στη μεταβλητότητα των κερδών και ότι τα Δ.Λ.Π./ΔΠΧΑ έχουν συμβάλλει σε σημαντικό βαθμό στην μείωση και στον περιορισμό των φαινομένων χειραγώγησης των αποτελεσμάτων (earnings

management), λόγω και της αύξησης της σχέσης των λογιστικών μεταβλητών με την αξία της επιχείρησης.

Οι Dimitropoulos et al. (2013), διερεύνησαν στην μελέτη τους την επίδραση των ΔΠΧΑ στη βελτίωση της ποιότητας και της αξίας των λογιστικών πληροφοριών, αλλά και στη μείωση της διαχείρισης των κερδών, σε ελληνικές εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις. Στην συγκεκριμένη μελέτη χρησιμοποιήθηκε ένα δείγμα 101 εταιρειών που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών (ΧΑΑ) για την χρονική οκτώ χρόνων (2001-2008) και προέκυψαν δεδομένα ότι η υλοποίηση των ΔΠΧΑ έπαιξε ρόλο στην ελάττωση της χειραγώγησης των κερδών, στον γρηγορότερο εντοπισμό ζημιών και στην υψηλή συσχέτιση ουσίας των λογιστικών δεδομένων, σε σχέση με τις τοπικές λογιστικές μεθόδους. Επίσης, τα αποτελέσματα απόδειξαν ότι η ποιότητα ελέγχου προσθέτει επιπλέον τον ευεργετικό αντίκτυπο των ΔΠΧΑ, καθώς αυτές οι επιχειρήσεις που καθοδηγούνται από μεγάλα ελεγκτικά γραφεία (Big-5) εμφανίζουν υψηλότερες τιμές λογιστικής ποιότητας. Τα ευρήματά είναι ισχυρά σε σύγκριση με τις ποικίλες ενημερώσεις μοντέλου και μετά την διαδικασία του ελέγχου για συγκεκριμένες επιρροές όπως ευκαιρίες ανάπτυξης, το μέγεθος, η κερδοφορία και ο κίνδυνος.

Μια ακόμη μελέτη που πρέπει να γίνει αναφορά πρέπει των Karoutsou, Tzova & Chalevas (2015) με θέμα την απόδειξη χειραγώγησης κερδών και του φόρου εισοδήματος στην Ελλάδα. Ο στόχος αυτής της μελέτης ήταν να εξετάσει το ζήτημα της διαχείρισης κερδών και, συγκεκριμένα, πώς σχετίζεται με τη φορολογία. Προκειμένου να προσδιοριστεί εάν υπάρχει συσχέτιση μεταξύ διαχείρισης κερδών και φορολογίας, έγινε διεύρυνση της διακριτικής πτυχής των δεδουλευμένων των συνολικών δεδουλευμένων, δηλαδή το μέρος των κερδών που μπορεί να επηρεαστεί από τις λογιστικές επιλογές διαχείρισης. Επιπλέον, έγινε εξέταση σε ποιο βαθμό μπορεί να υπάρχει συσχέτιση μεταξύ διακριτικών δεδουλευμένων και φορολογικών εσόδων (που αποτελείται από τρέχοντα στοιχεία και τον αναβαλλόμενο φόρο). Τα εμπειρικά ευρήματα καταδεικνύουν μια στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ των επιπέδων των διακριτικών δεδουλευμένων και του συνολικού, τρέχοντος και αναβαλλόμενου φόρου. Αυτό υποδηλώνει ότι ο φόρος γενικά μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μέσο για τη διευκόλυνση της διαχείρισης κερδών. Τα ευρήματα αυτής της μελέτης υποδηλώνουν ότι οι διατάξεις του ΔΠΧΑ σχετικά με τη φορολογία παρέχουν στις επιχειρήσεις ένα

περιθώριο να εμπλακούν στις πρακτικές χειραγώγησης κερδών.

Τέλος, η έρευνα των Ferentinou και Anagnostopoulou (2016), επιβεβαίωσε ότι η υιοθέτηση και η εφαρμογή των ΔΠΧΑ στην Ελλάδα συνέβαλε καθοριστικά στη μείωση της διαχείρισης των κερδών βάσει των δεδουλευμένων εσόδων. Ο στόχος αυτής της μελέτης ήταν να εξετάσει τη χρήση της διαχείρισης βάσει των δεδουλευμένων έναντι των πραγματικών κερδών από ελληνικές εταιρείες, πριν και μετά την υποχρεωτική υιοθέτηση των ΔΠΧΑ. Η έρευνα βασίζεται στο γεγονός ότι προηγούμενες μελέτες έχουν δείξει την ύπαρξη σημαντικών επιπέδων χειραγώγησης κερδών για την Ελλάδα, ιδίως πριν από τα ΔΠΧΑ. Η χειραγώγηση κερδών βάσει δεδουλευμένων (AEM) εξετάστηκε με την αξιολόγηση των διακριτικών δεδουλευμένων προσαρμοσμένων στην απόδοση, ενώ η χειραγώγηση πραγματικών κερδών (REM) ορίζεται με όρους μη φυσιολογικών επιπέδων κόστους παραγωγής, διακριτικών εξόδων και ταμειακών ροών από λειτουργίες, για μια περίοδο τριών ετών πριν και μετά την υιοθέτηση των ΔΠΧΑ το 2005. Προέκυψαν στοιχεία σχετικά με μια στατιστικά σημαντική αλλαγή από την χειραγώγηση κερδών βάσει δεδουλευμένων σε χειραγώγηση πραγματικών κερδών μετά την υιοθέτηση των ΔΠΧΑ, υποδεικνύοντας την αντικατάσταση της μιας μορφής χειραγώγησης κερδών με την άλλη. Η εγκυρότητα των αποτελεσμάτων εξαρτάται από την ικανότητα των εμπειρικών μοντέλων που χρησιμοποιούνται για να αποτυπώσουν αποτελεσματικά την ύπαρξη χειραγώγησης κερδών βάσει δεδουλευμένων και χειραγώγησης πραγματικών κερδών. Η υιοθέτηση των ΔΠΧΑ στοχεύει στη βελτίωση της λογιστικής ποιότητας, ειδικά σε χώρες με μεγάλη ανάγκη για μια τέτοια βελτίωση. Ωστόσο, η τάση αντικατάστασης μιας μορφής χειραγώγησης των κερδών με μια άλλη υπογραμμίζει τις ακούσιες συνέπειες της υιοθέτησης των ΔΠΧΑ, οι οποίες δεν βελτιώνουν το ενημερωτικό περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων εάν η χειραγώγηση των κερδών συνεχίζει με διαφορετικές μορφές. Υπό την προσδοκία ότι η υιοθέτηση των ΔΠΧΑ θα οδηγήσει σε βελτιώσεις στην λογιστική ποιότητα, αυτή η μελέτη εξέτασε εάν τα ΔΠΧΑ οδήγησαν πράγματι σε μείωση των πρακτικών χειραγώγησης των κερδών για μια χώρα με εξαιρετικά υψηλά επίπεδα χειραγώγησης των κερδών πριν από την εφαρμογή των ΔΠΧΑ, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις πιθανές μορφές χειραγώγησης.

Κεφάλαιο 2 : Η εννοιολογική Προσέγγιση των ΔΠΧΑ

2.1 Ο ορισμός των ΔΠΧΑ

Τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) είναι ένα ευρύ σύνολο παγκοσμίως αποδεκτών λογιστικών προτύπων. Κρίθηκε απαραίτητη η ανάπτυξή τους, ύστερα από συνεχείς πιέσεις από την πλευρά της παγκόσμιας οικονομικής κοινότητας, για λογιστική ομοιομορφία και τυποποίηση της λογιστικής πληροφορίας.

Αυτά τα υψηλής ποιότητας λογιστικά πρότυπα εκδόθηκαν από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB - International Accounting Standards Board). Τα συγκεκριμένα πρότυπα αποσκοπούν στην απεικόνιση των οικονομικών στοιχείων των οντοτήτων με ακρίβεια, αξιοπιστία, διαφάνεια και στην επίτευξη συγκρισιμότητας μεταξύ των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των εταιριών σε ελληνικό και παγκόσμιο επίπεδο.

Ο Κανόνας 1602/2002 που αναφέρεται στην εφαρμογή των ΔΛΠ, ορίζει ως «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα»: τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ), τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) και τις διάφορες επιπλέον ερμηνείες και αλλαγές των εν λόγω προτύπων. Λίγα χρόνια αργότερα και συγκεκριμένα το έτος 2006, τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ) εμπλουτίστηκαν με οδηγίες από τα ΔΠΧΑ, που άλλαξαν κατά κάποιο τρόπο τον λογιστικό προσανατολισμό τους.

Ο Κανονισμός αυτός θέτει υποχρεωτική την πραγματοποίηση των οικονομικών καταστάσεων όλων των επιχειρήσεων που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τους κανόνες των ΔΠΧΑ, από το έτος 2005 και μετά. Το γεγονός αυτό συμπίπτει και με την ανακάλυψη σημαντικών λογιστικών σκανδάλων και απατών που συσχετίζονται άμεσα με φαινόμενα δημιουργικής λογιστικής, διαχείρισης των κερδών και εξαπάτησης των χρηστών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Έτσι, με τη χρήση κοινών λογιστικών προτύπων, βελτιώνεται η ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και ενισχύεται η αποτελεσματικότητα των κεφαλαιαγορών και των εσωτερικών αγορών των κρατών που ανήκουν στην Ε.Ε.

Είναι άξιο προς αναφορά ότι τα τελευταία έτη, τα ΔΠΧΑ, συνιστούν ένα από τα κυριότερα ζητήματα στην παγκόσμια λογιστική, ελεγκτική και επιχειρηματική κοινότητα. Η υιοθέτηση και η πιστή εφαρμογή των ΔΠΧΑ, όπως προαναφέρθηκε, συμβάλλει καθοριστικά στην αποδοτικότερη διοικητική λειτουργία των οικονομικών οντοτήτων και στην επιβίωσή τους στη σημερινή παγκοσμιοποιημένη οικονομία, όπου επικρατούν αυστηρές συνθήκες ανταγωνισμού. Πρέπει όμως να τονιστεί ότι κατά την πρώτη εφαρμογή των ΔΠΧΑ, εντοπίστηκαν αρκετές και σημαντικές αδυναμίες και δυσκολίες, που οφείλονται κυρίως στο βαθμό ετοιμότητας, αλλά και στη νοοτροπία των οντοτήτων και των στελεχών τους.

2.2 Οι βασικές αρχές της φιλοσοφίας των ΔΠΧΑ

Η εφαρμογή των ΔΠΧΑ στηρίζεται σε κάποιες συγκεκριμένες αρχές, οι οποίες διασφαλίζουν ότι αυτά θα χαρακτηρίζονται από διαφάνεια, αξιοπιστία, συγκρισιμότητα και αντικειμενικότητα. Οι σημαντικότερες λοιπόν αρχές, που διέπουν τη γενικότερη φιλοσοφία των ΔΠΧΑ είναι οι ακόλουθες:

Η Αρχή της Συνεχούς Επιχειρηματικής Δραστηριότητας (Going Concern)

Με βάση την αρχή αυτή, είναι δεδομένη η συνεχιζόμενη δραστηριότητα της εταιρίας και ότι θα συνεχίσει να λειτουργεί εύρυθμα και ομαλά για το επόμενο τουλάχιστον δωδεκάμηνο. Με βάση αυτή την αρχή και την παραδοχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, καταρτίζονται και οι οικονομικές της καταστάσεις. Τυχόν διαφορετικές αποφάσεις, όπως είναι για παράδειγμα η πρόθεση περιορισμού των δραστηριοτήτων μιας οικονομικής μονάδας ή η παύση των εργασιών της, θα πρέπει να δημοσιοποιούνται στις λογιστικές της καταστάσεις.

Η Αρχή της Αυτοτέλειας των Χρήσεων ή των Δεδουλευμένων (Accrual Concept)

Με βάση την αρχή αυτή, τα έξοδα και τα έσοδα πρέπει να καταχωρούνται στα οικονομικά στοιχεία της χρονιάς εντός της οποίας αυτά πραγματοποιούνται, ανεξάρτητα από το εάν έχουν πληρωθεί ή εισπραχθεί αντίστοιχα. Αυτό πρακτικά

σημαίνει ότι τα οικονομικά στοιχεία της κάθε χρήσης μπορούν να περιλαμβάνουν μόνο τις συναλλαγές που έλαβαν χώρα στην εκάστοτε διαχειριστική χρήση, καθώς οι οικονομικές χρήσεις μιας εταιρίας είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους και αυτοτελείς.

Η Αρχή της Ομοιομορφίας – Συνέπειας (Consistency)

Η αρχή αυτή καθιερώνει την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων με ομοιόμορφο τρόπο και συγκεκριμένη δομή σε κάθε χρήση, που δεν παρεκκλίνει από τα καθιερωμένα λογιστικά πρότυπα, εκτός εάν υπάρχει σημαντικός λόγος για παρέκκλιση. Με βάση την αρχή της συνέπειας, η οικονομική μονάδα υποχρεούται να αντιμετωπίζει με την ίδια λογιστική μέθοδο, ίδιες ή παρόμοιες συναλλαγές, που πραγματοποιούνται σε διάφορες οικονομικές περιόδους. Αν οι οικονομικοί οργανισμοί αποφασίσουν να αλλάξουν τις λογιστικές μεθόδους που ακολουθούν, θα πρέπει να προβούν σε κοινοποίηση της αλλαγής αυτής και στην επεξήγηση των επιπτώσεων της αλλαγής αυτής πάνω στις οικονομικές της καταστάσεις.

Η Αρχή της Συγκρισιμότητας (Comparability Principle)

Οι χρήστες των λογιστικών καταστάσεων θα πρέπει να έχουν την δυνατότητα να λάβουν συγκριτική πληροφόρηση για όλα τα μεγέθη και τα ποσά των καταστάσεων αυτών, ώστε να μπορούν να καταλήγουν σε σημαντικά συμπεράσματα για τη διαχρονική πορεία των επιχειρήσεων, να εκτιμήσουν την οικονομική τους απόδοση και να μπορούν να λάβουν ορθές μελλοντικές οικονομικές και επενδυτικές αποφάσεις.

Εκτός από τις παραπάνω ουσιώδεις λογιστικές αρχές, τα οικονομικά στοιχεία που συντάσσονται σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, πρέπει να είναι αξιόπιστες και να μην περιλαμβάνουν λάθη και ελλείψεις ή να μην αποκρύπτουν σημαντικά και ουσιώδη στοιχεία. Θα πρέπει να περιέχουν επίσης, υψηλής ποιότητας πληροφορίες, ώστε να βοηθούν τους αναγνώστες τους να λαμβάνουν ασφαλείς και σωστές αποφάσεις σε κρίσιμα ζητήματα, όπως είναι για παράδειγμα οι επενδύσεις. Στη βέλτιστη λήψη αποφάσεων θα συμβάλλουν επίσης και δύο άλλα θεμελιώδη χαρακτηριστικά, αυτό της σαφήνειας και της πληρότητας των παρεχόμενων πληροφοριών, που προκύπτουν από τη μελέτη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, που καταρτίζονται με βάση τις αρχές και τις οδηγίες των ΔΠΧΑ.

2.3 Η ιστορική αναδρομή και η μετάβαση από τα ΔΛΠ στα ΔΠΧΑ σε Ελλάδα και εξωτερικό

Τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, κοινώς αποκαλούμενα ΔΠΧΑ, είναι λογιστικά πρότυπα που προέρχονται από το Ίδρυμα IFRS και το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB). Αποτελούν έναν συγκεκριμένο τρόπο ανάλυσης της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης, έτσι ώστε τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας να είναι κατανοητά και συγκρίσιμα μεταξύ των διεθνών ορίων. Είναι ιδιαίτερα σχετικές για εταιρείες με μετοχές ή τίτλους εισηγμένους σε χρηματιστήριο

Τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς έχουν αντικαταστήσει πολλά διαφορετικά εθνικά λογιστικά πρότυπα σε όλο τον κόσμο, αλλά δεν έχουν αντικαταστήσει τα χωριστά λογιστικά πρότυπα στις Ηνωμένες Πολιτείες όπου εφαρμόζεται το US GAAP.

Η Διεθνής Επιτροπή Λογιστικών Προτύπων (IASB) ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 1973 από λογιστικούς φορείς που εκπροσωπούν δέκα χώρες. Ανέπτυξε και δημοσίευσε Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ), διερμηνείες και ένα εννοιολογικό πλαίσιο. Αυτά εξετάστηκαν από πολλούς εθνικούς λογιστές για την ανάπτυξη εθνικών προτύπων.

Το 2001, το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) αντικατέστησε την Διεθνή Επιτροπή Λογιστικών Προτύπων με εντολή να επιφέρει σύγκλιση μεταξύ των εθνικών λογιστικών προτύπων μέσω της ανάπτυξης παγκόσμιων λογιστικών προτύπων. Στην πρώτη συγκέντρωση, το νέο Συμβούλιο εφάρμοσε τα υπάρχοντα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων συνέχισε να αναπτύσσει τα πρότυπα «Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς» (ΔΠΧΑ).

Το 2002, η ΕΕ ήρθε σε συμφωνία και τόνισε ότι, από την 1η Ιανουαρίου 2005, θα εφαρμόζονται τα ΔΠΧΑ για τους ενοποιημένους λογαριασμούς των επιχειρήσεων που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο της ΕΕ, επιφέροντας την εισαγωγή του ΔΠΧΑ σε πολλές μεγάλες οντότητες. Άλλες χώρες ακολούθησαν έκτοτε την ενέργεια της ΕΕ.

Τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) αντιπροσωπεύουν τη σημαντικότερη μετατόπιση της χρηματοοικονομικής αναφοράς και τη μεγαλύτερη λογιστική αλλαγή σε μια γενιά. Το 2005 ήταν η χρονιά που πολλές χώρες σε όλο τον κόσμο υιοθέτησαν τα ΔΠΧΑ ή πρότυπα είχαν λίγες σημαντικές διαφορές με τα ΔΠΧΑ. Και οι 25 χώρες της ΕΕ υποχρεώθηκαν από τον κανονισμό του 2002 να υιοθετήσουν τα ΔΠΧΑ.

Στην Ελλάδα, όλες οι εισηγμένες εταιρείες και οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα πρέπει να ετοιμάσουν τα ανεξάρτητα και ενοποιημένα οικονομικά στοιχεία τους κάθε έτος με βάση τα ΔΠΧΑ και, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, όπως και οι θυγατρικές εισηγμένων ελληνικών εταιρειών.

Η Ελλάδα έγινε μέλος της ΕΕ το 1981. Αυτό το γεγονός και οι σημαντικές επιρροές από τη Γαλλία στο λογιστικό και εμπορικό δίκαιο, επηρέασαν τη χώρα και επιτεύχθηκε εναρμόνιση με τους δυτικούς οργανισμούς. Ωστόσο, αυτές οι χώρες δεν παρέχουν ισχυρή προστασία στους μετόχους και τους πιστωτές και έχουν την ασθενέστερη εφαρμογή των νόμων.

Η δομή του ελληνικού λογιστικού συστήματος είναι ένα σύστημα προσανατολισμένο στους ενδιαφερόμενους, με γνώμονα τη φορολογία και τον συντηρητισμό. Αυτό σημαίνει ότι η Ελλάδα επηρεάζεται από οργανωτικές ενέργειες. Οι ενδιαφερόμενες πλευρές είναι τα μέρη και τα ιδρύματα που ενδιαφέρονται για την επιτυχία μιας εταιρείας. Στα ενδιαφερόμενα μέρη περιλαμβάνονται οι μέτοχοι, η διοίκηση, οι υπάλληλοι, η μεγαλύτερη κοινότητα, ακόμη και η κυβέρνηση. Παρόλο που οι ενδιαφερόμενοι ενδέχεται να μην έχουν άμεση χρηματοοικονομική συμμετοχή στην εταιρεία, θα εξακολουθήσουν να επωφελούνται εάν η εταιρεία πετύχει.

Για παράδειγμα, η κυβέρνηση μπορεί να θέλει να δει μια επιχείρηση να πετύχει επειδή παρέχει φορολογικά έσοδα, παρόλο που η κυβέρνηση δεν κατέχει άμεσα κανένα μέρος της εταιρείας. Ως εκ τούτου, οι διαφοροποιήσεις μεταξύ των ελληνικών λογιστικών προτύπων και των ΔΠΧΑ είναι σημαντικές. Η Ελλάδα έχει το μεγαλύτερο πρόβλημα στην εφαρμογή των ΔΠΧΑ μεταξύ των 30 χωρών, επειδή τα περισσότερα από τα θέματα που αφορούν τα ΔΠΧΑ λείπουν από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα.

Επιπλέον, η Ελλάδα κατέχει τη 10η θέση από τις 28 χώρες σχετικά με την παρέκκλιση από τα ΔΠΧΑ.

Η απόκλιση σχετίζεται στενά με το διακριτικό ελληνικό περιβάλλον. Επιπλέον, υπάρχει μια θετική σύνδεση μεταξύ της απόκλισης και της συγκέντρωσης ιδιοκτησίας και υπάρχει μια αρνητική σύνδεση μεταξύ της απόκλισης και της αγοράς μετοχών.

Η συγκέντρωση ιδιοκτησίας είναι ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της τοπικής αγοράς. Είναι υψηλό και οι ιδιοκτήτες εταιρειών ασχολούνται με τη διαχείριση, οπότε ενθαρρύνουν και παρακολουθούν το προσωπικό εύκολα χωρίς μεθόδους κινήτρων. Επιπλέον, η έλλειψη οικονομικών καταστάσεων δεν αποτελεί πρόβλημα για την επικοινωνία με τους ιδιοκτήτες. Ως εκ τούτου, τα ΔΠΧΑ απαιτούν περισσότερες γνωστοποιήσεις από ότι τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα. Κατά συνέπεια, οι διαχειριστές προσπαθούν να υιοθετήσουν μεθόδους που θα μειώσουν τους φόρους, καθώς η θέση τους δεν οδηγεί σε σημαντική μείωση του κόστους. Επιπλέον, οι ενδιαφερόμενοι επιθυμούν χαμηλότερα ασταθή κέρδη λόγω της επίδρασης των προτιμήσεων πληρωμών.

Το ελληνικό λογιστικό σύστημα έχει πολλές ομοιότητες με αυτά των ηπειρωτικών ευρωπαϊκών χωρών. Ως εκ τούτου, η υιοθέτηση των ΔΠΧΑ έπρεπε να προσφέρει χρήσιμες και κατανοητές οικονομικές εκθέσεις, επειδή η χαμηλή αξία είναι χαρακτηριστική για τις ηπειρωτικές ευρωπαϊκές χώρες που έχουν λογιστικά πλαίσια χειραγώγησης και προσανατολισμού του χρέους.

Η Ελλάδα διαθέτει ένα ξεχωριστό σύστημα πολιτισμού και χρηματοοικονομικών αναφορών. Για παράδειγμα, η Ελλάδα έχει τη μεγαλύτερη βαθμολογία για την αποφυγή αβεβαιότητας. Επιπλέον, ο λογιστικός νόμος είναι αδύναμος και η δημιουργική λογιστική είναι κοινή. Οι διαφορές μεταξύ των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων και των ΔΠΧΑ είναι πολύ σημαντικές και πολλές δημιουργικές λογιστικές παραστάσεις που χρησιμοποιούνται ευρέως στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα απαγορεύονται βάσει των ΔΠΧΑ. Έτσι, είναι εύκολο για κάποιον να καταλάβει ότι οι ελληνικές εταιρείες και οι οικονομικές καταστάσεις τους, θα επηρεαστούν μετά την υιοθέτηση των ΔΠΧΑ.

Εκτός αυτού, οι Leuz, Nanda και Wysocki (2003) κατηγοριοποιούν την Ελλάδα ως το κράτος με το μεγαλύτερο ποσοστό διαχείρισης κερδών, που σημαίνει χαμηλότερη λογιστική ποιότητα και χαμηλότερη προσπάθεια ελέγχου. Αυτό το γεγονός συνδέεται με την απουσία των τεσσάρων ελεγκτικών εταιρειών (Price- Waterhouse-Coopers, Ernst & Young, Deloitte & Touche και KPMG) στην Ελλάδα. Οι εταιρείες που ελέγχθηκαν από τις παραπάνω ελεγκτικές εταιρείες έχουν συμμορφωθεί με τα ΔΠΧΑ νωρίτερα (και σε μεγαλύτερο βαθμό) από τις εταιρείες που ελέγχθηκαν από άλλες ελεγκτικές εταιρείες. Η μετάβαση στα ΔΠΧΑ επηρέασε θετικά τα καθαρά έσοδα και τα ίδια κεφάλαια της ελληνικής εταιρείας και των μετόχων. Από την άλλη πλευρά, αυτή η αλλαγή επηρέασε αρνητικά τη ρευστότητα και την ταχύτητα.

Το γεγονός ότι η μετάβαση στα ΔΠΧΑ για την πλειονότητα των εταιρειών οδήγησε σε υψηλότερους δείκτες προσανατολισμού και χαμηλότερη ρευστότητα. Τέτοιες αλλαγές στις οικονομικές θέσεις μιας εταιρείας ενδέχεται να επηρεάσουν τις συμβατικές απαιτήσεις. Το Πάγια Στοιχεία και τα Ίδια Κεφάλαια είχαν σημαντική επίδραση σε όλες τις εταιρείες, αλλά η επίδραση στη ρευστότητα και το καθαρό εισόδημα ήταν πιο έντονη σε εταιρείες με ελεγκτές εκτός των Big Four. Αυτό το αποτέλεσμα είναι ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της ελληνικής αγοράς λόγω των στοιχείων της διαχείρισης χαμηλότερων κερδών για εταιρείες που ελέγχθηκαν από τους Big Four. Αυτά τα αποτελέσματα υποστηρίζουν ότι η εφαρμογή των ΔΠΧΑ βελτιώνει τη λογιστική ποιότητα των εταιρειών.

Το ελληνικό χρηματιστήριο ήταν μια ανεπτυγμένη αγορά από το 2000 και μετά. Έτσι, το ενδιαφέρον για την ποιότητα των ελληνικών εισηγμένων εταιρειών ήταν παγκόσμιο. Μέχρι τον Μάρτιο του 2006, περίπου το 50% της κεφαλαιοποίησης της αγοράς αγοράστηκε από ξένους επενδυτές. Έτσι, το ενδιαφέρον για τις οικονομικές καταστάσεις των ελληνικών εισηγμένων εταιρειών δεν ήταν μόνο εθνικό αλλά και διεθνές.

Οι ελληνικές εισηγμένες εταιρείες σύμφωνα με τις διαδικασίες της εταιρικής διακυβέρνησης υποχρεούνται να δημοσιεύουν τις τριμηνιαίες, τις εξαμηνιαίες και τις ετήσιες οικονομικές τους εκθέσεις. Η εταιρική διακυβέρνηση εμφανίστηκε στην Ελλάδα το 2002. Η εταιρική διακυβέρνηση αποτελεί το σύνολο των ενεργειών, των τελωνείων, των πολιτικών, των κανονισμών και των θεσμών που επιβάλλουν τον τρόπο διοίκησης, διαχείρισης ή ελέγχου μιας εταιρείας (ή οργανισμού). Η εταιρική

διακυβέρνηση περιλαμβάνει επίσης τις σχέσεις μεταξύ των πολλών ενδιαφερομένων μερών και τους στόχους βάσει των οποίων διοικείται η εταιρεία. Οι κύριοι ενδιαφερόμενοι είναι οι μέτοχοι, το διοικητικό συμβούλιο, το εργατικό δυναμικό, οι πελάτες, οι πιστωτές, οι προμηθευτές και ο κόσμος γενικότερα. Ένα σημαντικό θέμα της εταιρικής διακυβέρνησης είναι να διασφαλίσει την υπευθυνότητα ορισμένων ατόμων σε έναν οργανισμό μέσω μηχανισμών που προσπαθούν να μειώσουν ή να εξαλείψουν το πρόβλημα του κύριου παράγοντα.

Οι λογιστικές αρχές και η φορολογία συνδέονται στενά και αυτός ο δεσμός δημιουργεί ευκαιρίες για επιδόσεις διαχείρισης κερδών και φοροδιαφυγής. Η φοροδιαφυγή είναι ένα κοινό φαινόμενο στην Ελλάδα. Εκτιμάται ότι η φοροδιαφυγή αποτελεί σχεδόν το 0,2% του ετήσιου Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) τους δύο μήνες που περιλαμβάνουν την επίσημη ελληνική προεκλογική περίοδο (40 ημέρες). Αυτή η πρακτική είναι εκτεταμένη και εμφανίζεται στην άμεση και έμμεση φορολογία μαζί, με αποτέλεσμα μεγάλες φορολογικές απώλειες για την κυβέρνηση. Ωστόσο, είναι γενικά αποδεκτό ότι είναι δύσκολο να γίνει αντιληπτή η διακύμανση της φοροδιαφυγής από δεδομένα εσόδων χαμηλής κανονικότητας, επειδή σημαντικές αλλαγές στους φορολογικούς κώδικες που πραγματοποιούνται κάθε λίγα χρόνια μπερδεύουν την κατάσταση αυτού του ζητήματος.

Επιπλέον, επειδή οι πρακτικές φοροδιαφυγής αυξάνονται συνήθως πριν από τις εκλογές και μειώνονται σημαντικά αμέσως μετά την ακύρωση σε κάποιο βαθμό των χαμηλών δεδομένων κανονικότητας. Η Ελλάδα αναγνωρίζεται ως μία από τις υψηλότερες διεφθαρμένες χώρες της ΕΕ. Η κακή βαθμολογία της Ελλάδας δείχνει ότι η ένταξη στην ΕΕ δεν μεταφράζεται αυτόματα σε μείωση της διαφθοράς. Απαιτούνται άμεσες και συνεχείς προσπάθειες για να διασφαλιστεί ότι η χώρα ζει σε αποδεκτά επίπεδα διαφάνειας και λογοδοσίας. Οι τράπεζες είναι οι σημαντικότεροι προμηθευτές κεφαλαίων για ελληνικές εταιρείες. Το ΧΑΑ θεωρείται ως ανεπτυγμένη αγορά από το 2000 και μετά.

Ωστόσο, κατέρρευσε την περίοδο 2000-2003. Μέχρι το τέλος του 2006, η συνολική κεφαλαιοποίηση της αγοράς ύψους 158 εκατομμυρίων ευρώ αντιστοιχούσε σε 317 εισηγμένες εταιρείες. Οι κύριοι δείκτες του ΧΑΑ είναι ο FTSE 20, ο FTSE Mid 40 και ο Small Cap 80. Στους ξένους επενδυτές άνηκε το 52,31% του FTSE 20, το 39,80%

του FTSE Mid 40 και το 15,63% των εταιρειών Small Cap 80. Μπορεί να παρατηρηθεί μέσω αυτών των στοιχείων ότι οι ξένοι επενδυτές ενδιαφέρονται μόνο για τις μεγαλύτερες ελληνικές εταιρείες. Επιπλέον, το ΧΑΑ ευθυγραμμίζεται με το Διεθνές Δείκτης Αναφοράς Διεθνούς Ταξινόμησης (ICB) και οι ελληνικές εταιρείες περιλαμβάνονται στους 17 «υπεραποστάτες». Λόγω αυτού του γεγονότος, οι εταιρείες μπορούν να συγκριθούν με παρόμοιους διεθνείς τομείς.

Τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα είναι πιο εκτεταμένα από τα ΔΠΧΑ κατά την ερμηνεία των λογιστικών αποτελεσμάτων. Η εφαρμογή των ΔΠΧΑ θα περιορίσει την απόκρυψη των οικονομικών ζημιών και την ικανότητα των διαχειριστών να ελέγχουν τις προβλέψεις. Σύμφωνα με αυτές τις απόψεις, τα ίδια κεφάλαια θα επηρεαστούν αρνητικά, αλλά η υιοθέτηση των ΔΠΧΑ θα οδηγήσει σε πιο διαφανείς οικονομικές καταστάσεις.

Γενικά, σύμφωνα με αναλυτές, η λογιστική ποιότητα αναμένεται να αναπτυχθεί στην Ελλάδα μετά την εφαρμογή των ΔΠΧΑ. Οι παράγοντες που ενισχύουν αυτό το επιχείρημα είναι ότι οι επενδυτές θεωρούνται ως οι πιο σημαντικοί φορείς των λογιστικών εκθέσεων και επίσης ότι τα νέα πρότυπα θα προκαλέσουν αισιοδοξία στις εταιρείες. Συγκεκριμένα, η συγκέντρωση των ΔΠΧΑ στην έγκαιρη αναγνώριση ζημιών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων θα βοηθούσε τις ελληνικές εταιρείες να αυξήσουν το καθαρό εισόδημά τους και τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων. Ωστόσο, η συνάφεια της αξίας μπορεί να επηρεαστεί πιο σημαντικά από ορισμένους θεμελιώδεις και κοινωνικούς παράγοντες από τα ΔΠΧΑ.

Σε γενικές γραμμές, οι εταιρείες που υιοθέτησαν υποχρεωτικά τα ΔΠΧΑ γνώριζαν την ακρίβεια των προβλέψεων και προώθησαν ένα ποιοτικό περιβάλλον πληροφόρησης σε σύγκριση με εκείνες τις εταιρείες που υιοθέτησαν τα ΔΠΧΑ οικειοθελώς ή δεν το έκαναν καθόλου. Επιπλέον, η διαβεβαίωση ότι η βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος πληροφοριών οφείλεται στην υιοθέτηση των ΔΠΧΑ, προκύπτει από το γεγονός ότι η ακρίβεια των προβλέψεων βελτιώνεται περισσότερο για τις επιχειρήσεις με λογιστικές επεξεργασίες που αποκλίνουν περισσότερο από τα ΔΠΧΑ.

Ωστόσο, υπάρχουν τουλάχιστον δύο λόγοι για τους οποίους η υιοθέτηση των ΔΠΧΑ ενδέχεται να αποτύχει. Πρώτον, η ποιότητα των ΔΠΧΑ μπορεί να είναι χαμηλότερη

από τα εγχώρια πρότυπα. Για παράδειγμα, ο περιορισμός της διοικητικής κρίσης σχετικά με τη λογιστική θα μπορούσε να μειώσει την ικανότητα μιας εταιρείας να αναφέρει λογιστικές ποσότητες που προσφέρουν περισσότερες πληροφορίες για την οικονομική θέση της εταιρείας. Η εγγενής ελαστικότητα στα πρότυπα που βασίζονται σε αρχές θα μπορούσε επίσης να προσφέρει μεγαλύτερη ευκαιρία στις εταιρείες να διαχειρίζονται τα κέρδη, μειώνοντας έτσι την λογιστική ποιότητα.

Δεύτερον, εκτός από τα ίδια τα πρότυπα, οι επιπτώσεις των χαρακτηριστικών των ΔΠΧΑ θα μπορούσαν να εξαλείψουν οποιαδήποτε εξέλιξη στη λογιστική ποιότητα που προκύπτει από υψηλότερα ποιοτικά λογιστικά πρότυπα που θα μπορούσαν να συμβούν εάν η εφαρμογή του ΔΠΧΑ δεν είναι αυστηρή.

Η υιοθέτηση των ΔΠΧΑ ενδέχεται να απαιτήσει πιο στοχαστικές και ρεαλιστικές πρακτικές από τις συνήθεις εμπειρικές μεθόδους λόγω της ενδογενούς φύσης των ΔΠΧΑ. Κατά καιρούς χρησιμοποιήθηκαν πολλοί δείκτες όπως δείκτες αποδοτικότητας, λογιστικής ποιότητας και σφαλμάτων πρόβλεψης για να διαπιστωθεί εάν η εφαρμογή των ΔΠΧΑ ήταν πράγματι πολύτιμη και χρήσιμη για τη βελτίωση της λογιστικής ποιότητας.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ) πρωτοεμφανίστηκαν χρονολογικά τη δεκαετία του 1960. Συγκεκριμένα, εν έτη 1966, έγινε επίσημη πρόταση εκ μέρους του Ινστιτούτου Ορκωτών Λογιστών του Ηνωμένου Βασιλείου (ICAEW - Institute of Chartered Accountants in England and Wales) στα λογιστικά σώματα των ΗΠΑ (AICPA - American Institute of Certified Public Accountants) και του Καναδά (CICA - Canadian Institute of Chartered Accountants), για τη σύσταση μιας οργάνωσης που θα εξέταζε τις λογιστικές και ελεγκτικές πρακτικές στις χώρες αυτές. Η συγκεκριμένη οργάνωση αποκαλέστηκε "AISG – Accountant International Study Group".

Τον Ιούνιο του 1973, συστάθηκε στο Λονδίνο η Επιτροπή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB - International Accounting Standards Committee). Η ίδρυσή της ήταν απόρροια μιας κοινής συμφωνίας ανάμεσα σε διάφορους λογιστικούς οργανισμούς των εξής χωρών: της Αυστραλίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, του Καναδά, της Ολλανδίας, του Μεξικού, της Ιαπωνίας, της

Ιρλανδίας και των ΗΠΑ. Κύρια αρμοδιότητα της Επιτροπής αυτής ήταν η δημιουργία λογιστικών προτύπων, που θα εφαρμόζονταν σε διεθνή βάση.

Μετά από δύο χρόνια, δηλαδή το 1975, συντάχθηκε και εκδόθηκε το πρώτο Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο από τη Διεθνή αυτή Επιτροπή Προτύπων Λογιστικής.

Το 1977, πραγματοποιήθηκε η ίδρυση της Διεθνούς Ομοσπονδίας των Λογιστών (IFAC - International Federation of Accountants). Πρόκειται για έναν Παγκόσμιο Οργανισμό, κάτω από τον οποίο οργανώθηκαν οι εθνικοί επαγγελματικοί φορείς και οργανισμοί λογιστικής καθώς και οι επαγγελματικές δραστηριότητές τους.

Το έτος 1981, η Διεθνής Επιτροπή Προτύπων Λογιστικής (IASB) και η Διεθνής Ομοσπονδία των Λογιστών (IFAC) αποφάσισαν ότι η Επιτροπή θα αναλάβει τα ηνία σχετικά με την εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Λογιστικής. Έπειτα, στις αρχές της δεκαετίας του 1990, επιχειρήθηκαν αρκετές προσπάθειες για τη βελτίωση των λογιστικών προτύπων και την επίτευξη λογιστικής τυποποίησης.

Το 1995, η Διεθνής Επιτροπή Προτύπων Λογιστικής (IASB) και ο Διεθνής Οργανισμός Επιτροπών Κεφαλαιαγορών (IOSCO - International Organization of Securities Commissions) συμφώνησαν τη σύνταξη μιας σειράς ενιαίων λογιστικών προτύπων, που θα είναι ευρέως αποδεκτά από τη Διεθνή Οικονομική Κοινότητα.

Στη συνέχεια, το 2000, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας τόνισε την άμεση κατάσταση για ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς που αφορά τις υπηρεσίες του χρηματοπιστωτικού τομέα. Επιπλέον, στις 13 Ιουνίου του 2000, η Επιτροπή προέβη σε ανακοίνωση της «Στρατηγικής Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης της Ε.Ε.: η μελλοντική πορεία». Μέσω αυτής της στρατηγικής, ζήτησε να καθιερωθεί η υποχρεωτική κατάρτιση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων με βάση τις οδηγίες και τις αρχές των ΔΛΠ, για τις περισσότερες κοινοτικές επιχειρήσεις που εντάσσονται στο Χρηματιστήριο, το αργότερο έως το 2005.

Το Μάρτιο του 2001, ιδρύθηκε το "IASCF - International Accounting Standards Committee Foundation", που είναι μη κερδοσκοπικός φορέας. Η κύρια αρμοδιότητα του είναι να ασκεί έλεγχο στις δραστηριότητες της IASB - International Accounting

Standards Board. Επιπρόσθετα, στις 1 Απριλίου του 2001, η IASC - International Accounting Standards Committee μετονομάστηκε σε "Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων" (IASB - International Accounting Standards Board).

Το Μάρτιο του επόμενου έτους, αποφασίστηκε ότι τα πρότυπα που είχαν ήδη εκδοθεί κατά τα έτη 1973-2001, θα αποκαλούνται "Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ)", ενώ τα λογιστικά πρότυπα που θα εκδίδονται πλέον από την IASB - International Accounting Standards Board, θα φέρουν την ονομασία "Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ)".

Στις 19 Ιουλίου του 2002, υλοποιείται η έκδοση του Κανονισμού 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της ΕΕ, σχετικά με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και τη χρήση τους.

Ένα χρόνο μετά και συγκεκριμένα στις 29 Σεπτεμβρίου του 2003, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εισήγαγε τον Κανόνα 1725/2003 για την εφαρμογή μερικών ΔΛΠ με βάση τον προαναφερθέντα Κανόνα 1606/2002. Στον εν λόγω Κανόνα, γίνεται μνεία μεταξύ άλλων και για την πρώτη εφαρμογή των ΔΛΠ ως βασικό λογιστικό πλαίσιο. Με βάση αυτό, οι οντότητες που καταρτίζουν για πρώτη φορά οικονομικές καταστάσεις, πρέπει να ακολουθούν και να συμμορφώνονται με το πλέον γνωστό πλαίσιο των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ. Το επόμενο έτος, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξέδωσε τον Κανόνα 707/2004, που αλλάζει τον προηγούμενο Κανόνα.

Λίγα χρόνια αργότερα και πιο συγκεκριμένα το 2006, το Σώμα Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και το Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων των Η.Π.Α. (FASB - Financial Accounting Standards Board) προχώρησαν στην υπογραφή "Μνημονίου Συνένωσης", που αποσκοπούσε κατά κύριο λόγο στη συνένωση των 2 αυτών Πλαισίων Λογιστικών Προτύπων σε παγκόσμια βάση.

Τέλος, στις 27 Νοεμβρίου του 2009, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων δημοσίευσε τον Κανονισμό 1164/2009, που μεταβάλλει τον Κανονισμό για την εφαρμογή μερικών παγκόσμιων λογιστικών προτύπων.

2.4 Η αναφορά στα ΔΠΧΑ

Τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς είναι :

Το πρότυπο ΔΠΧΑ 1 (Πρώτη Εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς) αποσκοπεί να διασφαλίσει ότι οι πρώτες οικονομικές καταστάσεις αλλά και όλες οι ενδιάμεσες που αφορούν τις πρώτες, συντάσσονται με βάση τα ΔΠΧΑ και παρέχουν αξιόπιστη και συγκριτική πληροφόρηση σε όλους τους χρήστες των καταστάσεων αυτών. Επίσης, σκοπός του Προτύπου αυτού είναι η παροχή ενός κατάλληλου σημείου εκκίνησης για τη λογιστική σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ και τις απαιτήσεις αυτών.

Το πρότυπο ΔΠΧΑ 2 (Παροχές που Εξαρτώνται από την Αξία των Μετοχών) έχει σκοπό να προσδιορίσει τον τρόπο παρουσίασης των οικονομικών δεδομένων της επιχείρησης, όταν αυτή προσπαθεί να εκτελέσει συναλλαγή που αναφέρεται σε προσφορές που έχει να κάνει με την τιμή των μετοχών και ο διακανονισμός τους πραγματοποιείται με συμμετοχικούς τίτλους ή μετρητά. Οι επιδράσεις των συναλλαγών αυτών καταχωρίζονται στα αποτελέσματα και στην καθαρή θέση της οικονομικής μονάδας και ενσωματώνουν και τα διάφορα έξοδα, που συνδέονται με συναλλαγές όπου εκχωρούνται δικαιώματα των μετόχων προαίρεσης στο εργατικό δυναμικό.

Το πρότυπο ΔΠΧΑ 3 (Συνενώσεις Επιχειρήσεων) έχει σκοπό τη βελτίωση της αντικειμενικότητας, της αξιοπιστίας και της συγκρισιμότητας των στοιχείων που συμπεριλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις μιας εταιρίας και αναφέρονται στη συνένωση των επιχειρήσεων και τις επιδράσεις της στην εν λόγω εταιρία. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 3, ο αποκτών μπορεί να αναγνωρίζει και επιμετρά την υπεραξία που προέκυψε από τη συνένωση των επιχειρήσεων, μπορεί να αναγνωρίζει και πραγματοποιεί καταμέτρηση στις οικονομικές καταστάσεις, τα αποκτώμενα πάγια στοιχεία, τις αναληφθείσες υποχρεώσεις αλλά και πιθανές μη ελέγχουσες αποκτηθείσες συμμετοχές και μπορεί να προσδιορίζει επακριβώς τις πληροφορίες που απαιτείται να γνωστοποιήσει, προκειμένου οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να είναι σε

θέση να εκτιμήσουν τη χρηματοοικονομική επίδραση της συνένωσης των επιχειρήσεων.

Ο στόχος του ΔΠΧΑ 4 (Ασφαλιστικές Συμβάσεις) είναι να προβλέψει τον τρόπο χρηματοοικονομικής αναφοράς για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια, τα συμβόλαια αντασφάλισης που εκδίδει και έχει η επιχείρηση, καθώς και για τα χρηματοοικονομικά μέσα που εκδίδει και έχουν το χαρακτηριστικό της προαιρετικής συμμετοχής. Το συγκεκριμένο πρότυπο καθιστά αναγκαία την ύπαρξη βελτιώσεων στη λογιστική που ακολουθείται από τους ασφαλιστές στα ασφαλιστήρια συμβόλαια, αλλά συνάμα και την ύπαρξη γνωστοποιήσεων που διευκρινίζουν τα ποσά που έχουν προκύψει από τα συμβόλαια αυτά.

Το ΔΠΧΑ 5 (Πάγια Στοιχεία του Ενεργητικού Κατεχόμενα προς Πώληση και Διακοπείσες Δραστηριότητες) έχει σαν στόχο να προσδιορίσει τον τρόπο λογιστικής αντιμετώπισης των περιουσιακών στοιχείων που κατέχονται προς πώληση. Παράλληλα, αποσκοπεί στο να παρουσιάσει και τις γνωστοποιήσεις από τις διακοπείσες δραστηριότητες. Τα μη κυκλοφορούντα πάγια περιουσιακά στοιχεία που είναι προς πώληση, πρέπει να κυμαίνονται στην χαμηλότερη αξία μεταξύ της λογιστικής τιμής και της εύλογης τιμής μείον το κόστος πωληθέντων και ταυτόχρονα να παύσει η απόσβεση των συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων. Επίσης, το συγκεκριμένο πρότυπο απαιτεί τη παρουσίαση των περιουσιακών στοιχείων που πληρούν όλες τις προϋποθέσεις για κατάταξη ως "κατεχόμενα προς πώληση", να γίνεται με διακεκριμένο τρόπο στην όψη του ισολογισμού. Από την άλλη πλευρά, τα αποτελέσματα που απορρέουν από τις διακοπείσες δραστηριότητες, να εμφανίζονται με διακεκριμένο τρόπο στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Είναι προφανές ότι η απόφαση για τη διακοπή μιας επιχειρηματικής δραστηριότητας ή για την πώληση ενός παγίου περιουσιακού στοιχείου είναι αρκετά σημαντική και μπορεί να επηρεάσει το κέρδος ή τη ζημία μίας επιχείρησης, αλλά και τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία της οικονομικής μονάδας.

Το ΔΠΧΑ 6 (Έρευνα και Αξιολόγηση Ορυκτών Πόρων) έχει ως στόχο να προσδιορίσει την μέθοδο παρουσίασης των οικονομικών δεδομένων για την έρευνα και την αξιολόγηση των ορυκτών πηγών. Το πρότυπο αυτό υιοθετείται από τις εταιρείες για τα κόστη της έρευνας και αξιολόγησης των ορυκτών πηγών που διενεργούν. Το εν λόγω

ΔΠΧΑ δεν έχει να κάνει με άλλους τομείς της λογιστικής που ακολουθούν οικονομικοί οργανισμοί, που έχουν ως αντικείμενο την έρευνα και την αξιολόγηση των ορυκτών πηγών. Επιπλέον, το συγκεκριμένο πρότυπο δεν έχει εφαρμογή σε δαπάνες που εκτελούνται πριν από την έρευνα και την αξιολόγηση των ορυκτών πηγών.

Το συγκεκριμένο ΔΠΧΑ 7 (Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις) έχει ως απώτερο σκοπό να θέσει υποχρεωτική και απαραίτητη για τις οικονομικές μονάδες, τη γνωστοποίηση στοιχείων στις λογιστικές τους καταστάσεις, που θα μπορούν να κάνουν στους χρήστες αυτών, να κρίνουν την ουσία των χρηματοοικονομικών βάσεων για την οικονομική απόδοση των επιχειρήσεων. Ακόμη, μέσω των γνωστοποιημένων αυτών στοιχείων, θα είναι σε θέση να αξιολογούν ορθά τη κατάσταση και το εύρος των κινδύνων που εμφανίζονται από τις χρηματοοικονομικές βάσεις, αλλά και τον τρόπο αποτελεσματικής διαχείρισης των κινδύνων αυτών.

Μία επιχείρηση κάνοντας χρήση του προτύπου ΔΠΧΑ 8 (Λειτουργικοί Τομείς), μέσω των οικονομικών της καταστάσεων, δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες και στο επενδυτικό της κοινό, να γνωρίσουν το είδος και τη κατάσταση των οργανωσιακών της ενεργειών, τα οικονομικά αποτελέσματα αυτών, καθώς και τα οικονομικά περιβάλλοντα που επιλέγει για να ασκήσει τη δραστηριότητά της. Το πρότυπο αυτό έχει εφαρμογή στις αυτούσιες ή τις μεμονωμένες οικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης, με διαπραγματεύσιμους χρεωστικούς ή συμμετοχικούς τίτλους ή οικονομικά στοιχεία που θα προσφύγουν στην επιτροπή κινητών αξιών ή/και στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ενός ομίλου με μητρική εταιρία, που διαθέτει διαπραγματεύσιμους τίτλους ή οικονομικές καταστάσεις που θα τεθούν σε διαδικασία κατάθεσης σε επαγγελματικό οργανισμό ελέγχου της αγοράς.

Το πρότυπο ΔΠΧΑ 9 (Χρηματοοικονομικά Μέσα) που εγκρίθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/2067, αντικατέστησε το ΔΛΠ 39. Το ΔΠΧΑ 9 έχει ως σκοπό να εξελίξει σε σημαντικό βαθμό το χρηματοοικονομικό πρότυπο και τους λογιστικούς κανόνες για τα χρηματοοικονομικά μέσα. Ειδικότερα, αναφέρεται σε τροποποιήσεις που σχετίζονται άμεσα με την ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων, την απομείωση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού και τη λογιστική αντιστάθμισης. Έχει εφαρμογή κυρίως στο χρηματοπιστωτικό τομέα, που βρίσκεται υπό τον συνεχή έλεγχο των εποπτικών αρχών.

Κύριος στόχος του προτύπου ΔΠΧΑ 10 (Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις) είναι να προσδιορίσει τις αρχές για την κατάρτιση, ενοποίηση και παρουσίαση των ενοποιημένων οικονομικών στοιχείων, στην περίπτωση που μία οικονομική μονάδα ελέγχει πολλές ακόμα οικονομικές μονάδες. Τα έσοδα και οι δαπάνες της θυγατρικής εταιρίας, συμπεριλαμβάνονται στα ενοποιημένα οικονομικά στοιχεία, από την στιγμή που αποκτήθηκε ο έλεγχος από τη μητρική μέχρι και την στιγμή που η μητρική παύει ουσιαστικά να ασκεί έλεγχο στη θυγατρική. Κατά την ενοποίηση, τα οικονομικά στοιχεία της μητρικής και των θυγατρικών πρέπει να αναφέρονται στο ίδιο χρονικό διάστημα. Διαφορετικά, η θυγατρική εταιρία συντάσσει επιπρόσθετα χρηματοοικονομικά στοιχεία, με την ίδια όμως ημερομηνία με αυτή των οικονομικών στοιχείων της μητρικής. Βέβαια, η θυγατρική εταιρία, θα πρέπει να προβεί και στις αναγκαίες προσαρμογές, έτσι ώστε να απεικονίζονται ορθά και οι επιπτώσεις των ενεργειών που μεσολάβησαν μεταξύ των χρονικών στιγμών σύνταξης των λογιστικών στοιχείων θυγατρικής και μητρικής.

Ο βασικός σκοπός του προτύπου ΔΠΧΑ 11 (Κοινές ρυθμίσεις) είναι να απεικονίσει λογιστικά και να καθιερώσει τις αρχές για τις συναλλαγές των επιχειρήσεων, που υλοποιούν μια από κοινού συμφωνία, για την διεκπεραίωση ενός έργου ή μίας διαδικασίας. Με βάση το συγκεκριμένο ΔΠΧΑ, μια κοινής συναίνεσης συμφωνία αποτελεί μια σταθερή συμφωνία, όπου χωρίζεται σε δύο, τρία ή και πιο πολλά μέρη τον «κοινό έλεγχο» στη εν λόγω συμφωνία. Μια από κοινού συμφωνία, στην οποία το σύνολο των μερών διαθέτουν κοινό έλεγχο στη συμφωνία αυτή και έχουν και δικαιώματα επί των καθαρών πάγιων στοιχείων της συμφωνίας, ονομάζεται κοινοπραξία και τα μέρη αυτής αποκαλούνται κοινοπρακτούντες.

Με την ενσωμάτωση του ΔΠΧΑ 12 (Γνωστοποίηση Συμμετοχών σε άλλες Οντότητες) στις οικονομικές καταστάσεις των οντοτήτων, απεικονίζονται όλα τα απαραίτητα στοιχεία, που δίνουν τη δυνατότητα στους χρήστες και τους πιθανούς μελλοντικούς επενδυτές, να εκτιμήσουν την επιχειρηματική τους φύση και τους κινδύνους που συσχετίζονται με άμεσο τρόπο με τη συμμετοχή τους σε άλλες οντότητες. Επίσης, με τη βοήθεια των παρεχόμενων αυτών πληροφοριών, οι αναγνώστες των λογιστικών καταστάσεων, θα μπορούν να αξιολογήσουν με κριτικό τρόπο τα αποτελέσματα των συγκεκριμένων συμμετοχών στην οικονομική τους απόδοση και τις ταμειακές ροές

τους. Το ΔΠΧΑ 12 υιοθετείται και εφαρμόζεται σε θυγατρικές επιχειρήσεις, σε κοινοπραξίες, σε συγγενικές επιχειρήσεις και σε οικονομικές οντότητες που δεν επιδέχονται ενοποίηση.

Το ΔΠΧΑ 13 (Επιμέτρηση της Εύλογης Αξίας) προβαίνει στον προσδιορισμό της Εύλογης Αξίας, στην επιμέτρηση της Εύλογης Αξίας και στην παρουσίαση των γνωστοποιήσεων αναφορικά με την επιμέτρηση της Εύλογης Αξίας. Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 13, εύλογη αξία είναι το ποσό όπου ένας λογαριασμός του ενεργητικού έχει την δυνατότητα να ανταλλαγεί ή μια υποχρέωση μπορεί να έρθει σε διακανονισμό σε μια συναλλαγή εμπορικής ιδιότητας μεταξύ συμμετεχόντων στην αγορά κατά τον χρόνο επιμέτρησης. Η διαδικασία της επιμέτρησης της εύλογης αξίας έχει να κάνει με ένα περιουσιακό στοιχείο ή μια υποχρέωση ή μια ομάδα περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων. Κατά την διαδικασία της επιμέτρησης της εύλογης αξίας, η οικονομική μονάδα λαμβάνει σοβαρό ρόλο την κατάσταση του πάγιου στοιχείου και εάν τυχόν υπάρχουν κάποιοι περιορισμοί, αναφορικά με την πώληση του συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου.

Το ΔΠΧΑ 14 (Μεταβατικοί Λογαριασμοί Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων) αυτό έχει ως πρωταρχικό σκοπό να προσδιορίσει με ακριβή τρόπο τις απαιτήσεις των χρηματοοικονομικών στοιχείων, για τα υπόλοιπα των Μεταβατικών Λογαριασμών των Ρυθμιζόμενων Ενεργειών. Τα εν λόγω υπόλοιπα προκύπτουν στις περιπτώσεις που η οικονομική μονάδα ή οργανισμός, προβαίνει σε παροχή υπηρεσιών ή πώληση αγαθών, τα οποία υπόκεινται σε ειδική ρύθμιση από το κράτος και για τα οποία επιδοτείται. Το παρόν πρότυπο δίνει τη δυνατότητα σε μια οντότητα, που εφαρμόζει για πρώτη φορά τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, να εξακολουθεί να λογιστικοποιεί, με βασικές μικρές τροποποιήσεις, τα αποτελέσματα αυτά, με βάση τις οδηγίες, τους κανόνες και τα πρότυπα των προηγούμενων λογιστικών προτύπων. Αυτό το επιτρέπει τόσο κατά την πρώτη εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όσο και στις μετέπειτα χρηματοοικονομικές καταστάσεις που θα συνταχθούν. Τα υπόλοιπα αυτά εμφανίζονται ξεχωριστά στις καταστάσεις οικονομικής θέσης και αποτελεσμάτων.

Το ΔΠΧΑ 15 (Εσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες) εκδόθηκε στις 28 Μαΐου του 2014. Καθίσταται υποχρεωτική η εφαρμογή του σε ετήσια βάση, που αρχίζουν από την 1

Ιανουαρίου του 2018 και έπειτα. Αντικατέστησε τα ΔΛΠ 18 και ΔΛΠ 11. Ακολουθεί ένα μοντέλο πέντε σημείων, που πρέπει να εφαρμόζονται για τα έσοδα που πηγάζουν από μια συμφωνία με έναν πελάτη, χωρίς όμως να λαμβάνεται υπόψη το είδος της συναλλαγής εσόδων ή ο κλάδος. Επίσης, το πρότυπο αυτό, προσδιορίζει τις απαιτήσεις που θα πρέπει να εφαρμόζονται, για την διαπίστευση και καταμέτρηση των αποτελεσμάτων από την πώληση μερικών μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, που δεν συνιστούν παραγωγή από τις συνηθισμένες και καθημερινές ενέργειες της χρηματοοικονομικής μονάδας, όπως είναι για παράδειγμα οι πωλήσεις ακινήτων. Επιπλέον, θα πρέπει να υπάρχουν γνωστοποιήσεις, που θα περιλαμβάνουν: την ανάλυση των συνολικών εσόδων, πληροφορίες αναφορικά με τις υποχρεώσεις απόδοσης, πληροφορίες σχετικά με τυχόν αλλαγές στα υπόλοιπα των περιουσιακών στοιχείων σύμβασης και των υποχρεώσεων σύμβασης μεταξύ των διαφόρων χρονικών περιόδων. Το νέο αυτό πρότυπο θα διευκολύνει αρκετά την οργάνωση και τον προγραμματισμό της οικονομικής οντότητας, καθώς και τη διαχείριση της οικονομικής της απόδοσης.

Το ΔΠΧΑ 16 (Μισθώσεις) είναι το πρότυπο που εκδόθηκε στις 13 Ιανουαρίου του 2016 και αντικατέστησε το ΔΛΠ 17. Το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 16 έχει υποχρεωτική εφαρμογή σε λογιστικές περιόδους με βάση το έτος που ξεκινούν από την 1 Ιανουαρίου του 2019 και μετά. Το συγκεκριμένο πρότυπο αποσκοπεί στο να διασφαλίσει ότι οι μισθωτές και οι εκμισθωτές προσφέρουν σημαντικά στοιχεία, που εμφανίζονται με εύλογο τρόπο την σημασία των συναλλαγών που σχετίζονται με μισθώσεις. Σύμφωνα με το πρότυπο αυτό και το λογιστικό χειρισμό που εισάγει, ο μισθωτής είναι υποχρεωμένος να αναγνωρίζει τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις για όλες τις συμβάσεις μισθώσεων, που έχουν διάρκεια μεγαλύτερη από δώδεκα μήνες, εκτός εάν το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο δεν είναι αξιόλογης αξίας και σημασίας. Ο εκμισθωτής από τη δική του πλευρά, συνεχίζει να κατηγοριοποιεί τις συμβάσεις για μισθώσεις σε χρηματοδοτικές και λειτουργικές βάσεις και να θέτει σε εφαρμογή εναλλακτικό λογιστικό πρότυπο για κάθε είδος σύμβασης.

Το ΔΠΧΑ 17 (Ασφαλιστήρια συμβόλαια) είναι ένα Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς που εκδόθηκε από το ΣΔΛΠ¹ τον Μάιο του 2017. Πρόκειται να αντικαταστήσει το ΔΠΧΑ 4 σχετικά με τη λογιστική των ασφαλιστικών συμβολαίων και θα ξεκινήσει να ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 2021. Τον Νοέμβριο του 2018, το ΣΔΛΠ πρότεινε να καθυστερήσει η ημερομηνία έναρξης ισχύος κατά ένα έτος δηλαδή να ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 2022. Τον Μάρτιο του 2020, το ΣΔΛΠ αποφάσισε να αναβάλει περαιτέρω την ημερομηνία έναρξης ισχύος έως την 1η Ιανουαρίου 2023. Σύμφωνα με το πρότυπο ΔΠΧΑ 17, οι υποχρεώσεις ασφαλιστικών συμβολαίων θα υπολογίζονται ως η παρούσα αξία των μελλοντικών ασφαλιστικών ταμειακών ροών με πρόβλεψη για κίνδυνο. Το προεξοφλητικό επιτόκιο θα αντικατοπτρίζει τα τρέχοντα επιτόκια. Εάν η παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών θα παράγει κέρδος κατά τη στιγμή της έκδοσης μιας σύμβασης, το μοντέλο θα απαιτούσε επίσης ένα «περιθώριο συμβατικής υπηρεσίας» για να αντισταθμίσει το κέρδος της ημέρας 1. Το περιθώριο συμβατικής υπηρεσίας θα αποσβένεται καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης. Θα υπήρχε επίσης μια νέα παρουσίαση της κατάστασης εσόδων για ασφαλιστήρια συμβόλαια, συμπεριλαμβανομένου ενός αναθεωρημένου ορισμού εσόδων και πρόσθετων απαιτήσεων γνωστοποίησης.

2.5 Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα εφαρμογής των ΔΠΧΑ στην Ελλάδα

Η υιοθέτηση, εφαρμογή και καθιέρωση των ΔΠΧΑ στην Ελλάδα επηρέασε σημαντικά κάθε πλευρά της επιχειρηματικής δραστηριότητας, τη διαμόρφωση των διαφόρων επενδυτικών στρατηγικών, την ποιότητα των λογιστικών στοιχείων που πηγάζει από τα χρηματοοικονομικά στοιχεία των οντοτήτων, τον τρόπο λειτουργίας των εταιριών, αλλά και τον τρόπο επικοινωνίας ανάμεσα στις επιχειρήσεις, τους αναλυτές και το επενδυτικό κοινό.

Στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο οικονομικό περιβάλλον, τα ΔΠΧΑ είναι ο πλέον ευρέως αποδεκτός τρόπος έκφρασης της Λογιστικής Επιστήμης. Η εναρμόνιση,

¹ Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων

συμμόρφωση και πιστή εφαρμογή των κανόνων των ΔΠΧΑ, συμβάλλει καθοριστικά στην εύλογη παρουσίαση των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων. Η εφαρμογή των ΔΠΧΑ παρέχει σημαντικές ωφέλειες στις ίδιες τις επιχειρήσεις, αλλά και στους επενδυτές της, διότι τα στοιχεία που απεικονίζονται στις λογιστικές της καταστάσεις είναι σημαντικής αξίας και υψηλής ποιότητας.

Με τη χρήση των ΔΠΧΑ, η κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων πραγματοποιείται με ομοιόμορφο και ακριβοδίκαιο τρόπο, λόγω της διεθνοποίησης του λογιστικού πλαισίου. Με τον τρόπο αυτό, πιστοποιείται η σύγκριση μεταξύ των οικονομικών καταστάσεων που καταρτίζονται από τις εταιρείας και έτσι, οι χρήστες αυτών θα μπορέσουν να πραγματοποιήσουν τις βέλτιστες οικονομικές ενέργειες.

Ακόμη, η υιοθέτηση των ΔΠΧΑ αποβλέπει στη υλοποίηση των απαραίτητων προϋποθέσεων για μία συνολική, αποδοτική και αποτελεσματική αγορά κεφαλαίων, στην οποία υπάρχει μεγαλύτερος ανταγωνισμός και κυκλοφορούνται σε μεγαλύτερο βαθμό τα κεφάλαια.

Εκτός από τα πολλαπλά και σπουδαία πλεονεκτήματα, η εφαρμογή των ΔΠΧΑ συνοδεύεται και από μερικά σημαντικά μειονεκτήματα και αδυναμίες, όπως την έλλειψη καθοδήγησης, την ανεπάρκεια κατάρτισης και εκπαίδευσης του ειδικευμένου προσωπικού και την έλλειψη πλήρους κατανόησης των επιπτώσεων τους στην χρηματοοικονομική θέση των επιχειρήσεων, το υψηλό και χρονοβόρο κόστος εκμάθησης των διατάξεων και των οδηγιών των ΔΠΧΑ, την έλλειψη ομοιομορφίας στην εφαρμογή και χρήση τους και τα περιθώρια που άφησαν για την εφαρμογή πρακτικών – τεχνικών δημιουργικής λογιστικής και χειραγώγησης των αποτελεσμάτων.

Κεφάλαιο 3 : Τα χαρακτηριστικά των χρηματοοικονομικών καταστάσεων που παράγουν κέρδη

3.1 Ισολογισμός

Στη χρηματοοικονομική λογιστική, ένας ισολογισμός ή μια κατάσταση οικονομικής θέσης ή μια οικονομική κατάσταση είναι μια κατάσταση των οικονομικών αποτελεσμάτων ενός ατόμου ή μιας επιχείρησης, είτε πρόκειται για αποκλειστική ιδιοκτησία, μια επιχειρηματική σύμπραξη, μια εταιρεία, μια εταιρεία περιορισμένης ευθύνης ή άλλος οργανισμός όπως κυβερνητική ή μη κερδοσκοπική οντότητα. Τα πάγια στοιχεία, οι υποχρεώσεις και τα ίδια κεφάλαια παρατίθενται κατά μια συγκεκριμένη ημερομηνία, συνήθως στο τέλος του οικονομικού έτους. Ο ισολογισμός περιγράφεται συχνά ως "στιγμιότυπο της οικονομικής κατάστασης μιας εταιρείας". Από τις 4 κύριες οικονομικές καταστάσεις, ο μόνος που ισχύει για ένα συγκεκριμένο χρονικό σημείο ενός ημερολογιακού έτους μιας επιχείρησης είναι ο ισολογισμός.

Ένας τυπικός ισολογισμός της εταιρείας έχει δύο πλευρές όπου από στην αριστερή πλευρά είναι τα περιουσιακά στοιχεία και στην δεξιά πλευρά βρίσκονται τα χρηματοοικονομικά στοιχεία όπου διαχωρίζονται σε υποχρεώσεις και σε ίδια κεφάλαια. Οι κύριες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων αναφέρονται συνήθως πρώτα και κατά σειρά ρευστότητας. Τα περιουσιακά στοιχεία ακολουθούνται από τις υποχρεώσεις. Ο παράγοντας διαφοροποίησης μεταξύ των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων είναι γνωστός ως ίδια κεφάλαια ή καθαρή περιουσία ή καθαρή αξία ή κεφάλαιο της επιχείρησης και σύμφωνα με τη λογιστική εξίσωση, η καθαρή αξία πρέπει να ισούται με τα περιουσιακά στοιχεία μείον τις υποχρεώσεις.

Ένας άλλος τρόπος για να εξισορροπηθεί η εξίσωση του ισολογισμού είναι το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων πρέπει να ισοδυναμεί με τις υποχρεώσεις + τα ίδια κεφάλαια. Η εξέταση της εξίσωσης με αυτόν τον τρόπο χρηματοδότησης των περιουσιακών στοιχείων και αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε με δανεισμό χρημάτων (υποχρέωση) είτε με χρήματα του ιδιοκτήτη (ίδια κεφάλαια). Οι ισολογισμοί παρουσιάζονται συνήθως με στοιχεία ενεργητικού σε μία ενότητα και υποχρεώσεις και

καθαρή αξία στην άλλη ενότητα όπου και οι δυο ενότητες θα πρέπει να φέρουν το ίδιο αποτέλεσμα.

Μια επιχείρηση που λειτουργεί εξ ολοκλήρου με μετρητά μπορεί να μετρήσει τα κέρδη της αποσύροντας ολόκληρο το τραπεζικό υπόλοιπο στο τέλος της περιόδου. Ωστόσο, πολλές επιχειρήσεις δεν πληρώνονται αμέσως, δημιουργούν αποθέματα αγαθών και αποκτούν κτίρια και εξοπλισμό. Με άλλα λόγια, οι επιχειρήσεις έχουν περιουσιακά στοιχεία και έτσι δεν μπορούν, ακόμη και αν το θέλουν, να τα μετατρέψουν αμέσως σε μετρητά στο τέλος κάθε περιόδου. Συχνά, αυτές οι επιχειρήσεις οφείλουν χρήματα σε προμηθευτές και φορολογικές αρχές, και οι ιδιοκτήτες δεν αποσύρουν όλο το αρχικό κεφάλαιο και τα κέρδη τους στο τέλος κάθε περιόδου. Με άλλα λόγια, οι επιχειρήσεις έχουν και αυτές υποχρεώσεις.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Σημ.	31/12/2015	31/12/2014
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Εκδόματα πάγια			
Ακίνητα	4.1		
Μηχανολογικός εξοπλισμός	4.1		
Λοιπός εξοπλισμός	4.1		
Επιθέσεις σε ακίνητα	4.2		
Μολονικά περιουσιακά στοιχεία	4.2		
Λοιπά εκδόματα στοιχεία	4.1		
Σύνολο			
Παγια πάγια στοιχεία			
Δάνεια απόκτησης	4.4		
Υπερβολή	4.4		
Λοιπά παγια	4.4		
Σύνολο			
Προκαταβολές και μη κυκλοφορούντα στοιχεία υπό κατασκευή	4.5		
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία			
Δάνεια και απαιτήσεις	7.1		
Χρηματιστικά τίτλοι	7.1		
Διακρατούμενες έως τη λήξη αποτίμησης	7.1		
Συμμετοχές σε θυγατρικές, συγγενικές και κοινοπραξίες	7.1		
Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι	7.1		
Διαθέσιμα για πώληση	7.1		
Στοιχεία προοριζόμενα για αντιστάθμιση	7.1		
Λοιπά	7.1		
Σύνολο			
Αναβαλλόμενοι φόροι	16		
Σύνολο μη κυκλοφορούντων			
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Αποθέματα			
Στοιμα και τιμητή προμήτων			
Εμπορεύματα			
Πόσους τίτλους και διάφορα υλικά			
Μολονικά περιουσιακά στοιχεία (Αποθ.)			
Προκαταβολές για αποθέματα			
Λοιπά αποθέματα			
Σύνολο			
Χρηματοοικονομικά στοιχεία και προκαταβολές			
Εμπορικές απαιτήσεις	7.2.1		
Αναλλοίμενα έσοδα περιόδου			
Λοιπές απαιτήσεις	7.2.2		
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία	7.1		
Προβλεπόμενα έσοδα			
Εμπορικά μετρητότητα	7.1		
Τραπεζικά διαθέσιμα και υπολοίπων	7.2.2		
Σύνολο			
Σύνολο κυκλοφορούντων			
Σύνολο Ενεργητικού			

Εικόνα 1 : Παράδειγμα ενός Ενεργητικού ενός ισολογισμού μιας εταιρείας

ΠΑΘΗΤΙΚΟ	Σημ.	31/12/2013	31/12/2014
Καθαρή θέση			
Καταβλητέα κεφάλαια			
Κεφάλαια			
Υπό το έργο			
Καταβλητέα ιδιοκτητών			
Εξουσιοδ.			
Σύνολο			
Αποφορές επί της αξίας			
Αποφορές αξίας αποζημιωθέντων			
Αποφορές αξίας διαβιβασμών για πώληση			
Αποφορές αξίας στοιχείων αποτίμησης ταμειακών ροών			
Σύνολο			
Αποθεματικά και αποτελέσματα εις ύψος			
Αποθεματικά νόμιμα ή καταστατικού			
Αρκευόμενα αποθεματικά			
Αποτελέσματα εις ύψος			
Σύνολο			
Επιπληρωματικές Διαφορές			
Σύνολο καθατής θέσης			
Προβλέψεις			
Προβλέψεις για παροχές σε εργαζόμενους	9.1		
Λοιπές προβλέψεις	9.2		
Σύνολο			
Υποχρεώσεις			
Μικροπρόθεσμες Υποχρεώσεις			
Δάνεια	10.1.1		
Λοιπές μικροπρόθεσμες υποχρεώσεις	10.1.2		
Μετακινούμενες υποχρεώσεις	10.1.2		
Ακαταβλητέα φόροι	16		
Σύνολο			
Μεσοπρόθεσμες Υποχρεώσεις			
Επενδυτικά δάνεια			
Μεσοπρόθεσμο μέρος μικροπρόθεσμων δανείων	10.1.1		
Μεσοπρόθεσμες υποχρεώσεις	10.1.1		
Φόροι καθυστέρησης			
Λοιπές φόροι και τέλη			
Οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης			
Λοιπές υποχρεώσεις	10.1.2		
Επείγουσες υποχρεώσεις			
Επείγουσες υποχρεώσεις			
Σύνολο			
Σύνολο Υποχρεώσεων			
Σύνολο Καθατής Θέσης, Προβλέψεων και Υποχρεώσεων			

Εικόνα 2 : Παράδειγμα ενός Παθητικού ενός ισολογισμού μιας εταιρείας

3.2 Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης

Μια κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων ή αποτελεσμάτων χρήσης αποτελεί μία από τις οικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης και παρουσιάζει τα έσοδα και τα έξοδα της επιχείρησης σε μια χρονική στιγμή όπου συνήθως είναι σε ετήσια βάση. Συγκεκριμένα, δείχνει πώς τα έσοδα μετατρέπονται σε καθαρά έσοδα ή καθαρά κέρδη. Ο λόγος της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης είναι να παρουσιάσει στους διευθυντές και τους μετόχους εάν η επιχείρηση είχε εισφορά χρημάτων (κέρδος) ή απώλεια χρημάτων (ζημία) κατά την περίοδο αναφοράς.

Η κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων έχει να κάνει με μια χρονική περίοδο (όπως και η κατάσταση ταμειακών ροών). Η συγκεκριμένη διαδικασία αντιτίθεται με τον ισολογισμό, όπου αντιπροσωπεύει μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

Οι φιλανθρωπικοί οργανισμοί που καλούνται να δημοσιεύσουν οικονομικές καταστάσεις δεν συντάσσουν κατάσταση αποτελεσμάτων. Αντ' αυτού, παράγουν μια παρόμοια δήλωση που αντικατοπτρίζει τις πηγές χρηματοδότησης σε σύγκριση με τις δαπάνες προγράμματος, το διοικητικό κόστος και άλλες λειτουργικές δεσμεύσεις. Αυτή η δήλωση αναφέρεται συνήθως ως δήλωση δραστηριοτήτων. Τα έσοδα και τα έξοδα κατηγοριοποιούνται περαιτέρω στη δήλωση δραστηριοτήτων από τους περιορισμούς των μετόχων στα χρήματα που εισπράχθηκαν και δαπανήθηκαν.

Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης έχει την δυνατότητα να συνταχθεί με μία από τις δύο περιπτώσεις. Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης με ένα βήμα αθροίζει τα έσοδα και αφαιρεί τα έξοδα για να προκύψει το αποτέλεσμα (κέρδος ή ζημία). Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης πολλαπλών βημάτων κάνει αρκετά βήματα για να βρει το αποτέλεσμα ξεκινώντας από το μικτό κέρδος και, στη συνέχεια, υπολογίζοντας τα λειτουργικά έξοδα.

Η προσθήκη στα έσοδα από πράξεις είναι η διαφορά άλλων εσόδων και άλλων εξόδων. Όταν συνδυάζεται με έσοδα από πωλήσεις, αυτό αποφέρει τα έσοδα προ φόρων. Το τελευταίο βήμα είναι να αφαιρεθούν οι φόροι, όπου τελικά παράγεται το καθαρό εισόδημα για τη μετρούμενη περίοδο.

	Σημ.	31/12/2015	31/12/2014
Κύκλος εργασιών (καθαρός)	25		
Κόστος πωλήσεων			
Μικτό Αποτέλεσμα			
Λοιπά συνήθη έσοδα	25		
Έξοδα διάθεσης			
Έξοδα διαίκησης			
Απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων (καθαρό ποσό)			
Κέρδη και ζημιές από διάθεση μη κυκλοφορούντων στοιχείων			
Κέρδη και ζημιές από επιμέτρηση στην εύλογη αξία			
Λοιπά έξοδα και ζημιές			
Λοιπά έσοδα και κέρδη			
Αποτέλεσμα προ τόκων και φόρων			
Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα			
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα			
Αποτέλεσμα προ φόρων			
Φόροι εισοδήματος			
Αποτέλεσμα περιόδου μετά από φόρους			

Εικόνα 3 : Παράδειγμα μιας κατάστασης αποτελεσμάτων και του πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων χρήσης μιας εταιρείας

3.3 Κατάσταση μεταβολής της καθαρής θέσης

Η κατάσταση μεταβολής ιδίων κεφαλαίων (ή καθαρής θέσης) αποτελεί μία από τις τέσσερις βασικές οικονομικές καταστάσεις. Η κατάσταση εξηγεί τις αλλαγές στο μετοχικό κεφάλαιο μιας εταιρείας, τα συσσωρευμένα αποθεματικά και τα παρακρατούμενα κέρδη κατά την περίοδο αναφοράς. Αναλύει τις αλλαγές στο συμφέρον των ιδιοκτητών για τον οργανισμό και στην εφαρμογή των διατηρούμενων κερδών ή πλεονασμάτων από τη μία στην άλλη λογιστική χρήση.

Τα στοιχεία που συμπεριλαμβάνονται στην δήλωση της μεταβολής της καθαρής θέσης συνήθως περιλαμβάνουν κέρδη ή ζημιές από πράξεις, πληρωτέα μερίσματα, έκδοση ή εξαγορά μετοχών, αποθεματικό επανεκτίμησης και άλλα στοιχεία που χρεώνονται ή πιστώνονται στα συσσωρευμένα συνολικά έσοδα. Περιλαμβάνει επίσης το μη ελεγχόμενο ενδιαφέρον που αποδίδεται σε άλλα άτομα και οργανισμούς.

Η κατάσταση πρέπει να θεωρείται με τις Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές (GAAP) και εξηγεί τα ίδια κεφάλαια που εμφανίζονται στον ισολογισμό, όπου:

ίδια κεφάλαια = περιουσιακά στοιχεία - υποχρεώσεις

Ακολουθούν τα κύρια στοιχεία της κατάστασης μεταβολών της καθαρής θέσης :

- **Ισολογισμός έναρξης :** Αυτό αντιπροσωπεύει το υπόλοιπο των αποθεματικών των μετόχων κατά την έναρξη της συγκριτικής περιόδου αναφοράς, όπως αντικατοπτρίζεται στην κατάσταση οικονομικής θέσης της προηγούμενης περιόδου. Το εναρκτήριο υπόλοιπο δεν είναι προσαρμοσμένο σε σχέση με τη διόρθωση σφαλμάτων της προηγούμενης περιόδου που διορθώθηκαν στην τρέχουσα περίοδο και επίσης η επίδραση των αλλαγών στη λογιστική πολιτική που εφαρμόστηκαν κατά τη διάρκεια του έτους καθώς αυτές παρουσιάζονται ξεχωριστά στην κατάσταση μεταβολών της καθαρής θέσης.
- **Επίδραση των αλλαγών στις λογιστικές πολιτικές :** Δεδομένου ότι οι αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές εφαρμόζονται αναδρομικά, απαιτείται προσαρμογή στα αποθεματικά των μετόχων κατά την έναρξη της συγκριτικής περιόδου αναφοράς για να επαναδιατυπωθεί το άνοιγμα των ιδίων κεφαλαίων στο ποσό που θα έφτανε εάν η νέα λογιστική πολιτική εφαρμόζονταν.
- **Επίδραση διόρθωσης σφαλμάτων προηγούμενης περιόδου :** Το αποτέλεσμα της διόρθωσης σφαλμάτων της προηγούμενης περιόδου πρέπει να παρουσιάζεται ξεχωριστά στην κατάσταση αλλαγών των ιδίων κεφαλαίων ως προσαρμογή στον έλεγχο των αποθεματικών. Το αποτέλεσμα των διορθώσεων ενδέχεται να μην συμψηφίζεται με το αρχικό υπόλοιπο των αποθεματικών των ιδίων κεφαλαίων, έτσι ώστε τα ποσά που εμφανίζονται στα στοιχεία της τρέχουσας περιόδου να μπορούν να συμβιβαστούν και να εντοπιστούν εύκολα από τις οικονομικές καταστάσεις της προηγούμενης περιόδου.
- **Επαναληπτικό Υπόλοιπο :** Αυτό αντιπροσωπεύει τα ίδια κεφάλαια που αποδίδονται στους μετόχους στην αρχή της συγκριτικής περιόδου μετά τις

προσαρμογές σχετικά με τις αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές και τη διόρθωση σφαλμάτων της προηγούμενης περιόδου.

- **Αλλαγές στο μετοχικό κεφάλαιο :** Η έκδοση περαιτέρω μετοχικού κεφαλαίου κατά τη διάρκεια της περιόδου πρέπει να προστεθεί στην κατάσταση μεταβολών της καθαρής θέσης, ενώ η εξαγορά των μετοχών πρέπει να αφαιρεθεί από αυτήν. Τα αποτελέσματα της έκδοσης και εξαγοράς μετοχών πρέπει να παρουσιάζονται ξεχωριστά για το αποθεματικό μετοχικού κεφαλαίου και το αποθεματικό υπέρ το άρτιο.
- **Μερίσματα :** Οι πληρωμές μερισμάτων που εκδόθηκαν ή ανακοινώθηκαν κατά τη χρονική στιγμή πρέπει να αφαιρεθούν από τα ίδια κεφάλαια καθώς αντιπροσωπεύουν τη διανομή του ποσού που αναλογεί στους μετόχους.
- **Έσοδα / Ζημιά για την περίοδο :** Αυτό αντιπροσωπεύει το κέρδος ή τη ζημιά που καταβάλλεται στους μετόχους την στιγμή της περιόδου όπως εμφανίζεται στα αποτελέσματα χρήσης.
- **Αλλαγές στο αποθεματικό επανεκτίμησης :** Τα κέρδη και οι ζημίες επανεκτίμησης που αναγνωρίστηκαν κατά την περίοδο πρέπει να παρουσιάζονται στην κατάσταση μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων στο βαθμό που αναγνωρίζονται εκτός της κατάστασης αποτελεσμάτων. Τα κέρδη επανεκτίμησης που αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων λόγω αντιστροφής προηγούμενων ζημιών απομείωσης, ωστόσο, δεν θα παρουσιάζονται ξεχωριστά στην κατάσταση μεταβολών της καθαρής θέσης, καθώς θα έχουν ήδη ενσωματωθεί στα αποτελέσματα για την περίοδο.
- **Άλλα κέρδη και ζημίες :** Τυχόν άλλα κέρδη και ζημίες που δεν εμφανίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων μπορούν να εμφανίζονται στην κατάσταση αλλαγών στα ίδια κεφάλαια, όπως τα αναλογιστικά κέρδη και ζημίες που εμφανίζονται από την εφαρμογή του ΔΛΠ 19 (Παροχές σε εργαζομένους).

- Τελικό υπόλοιπο : Αυτό αντιπροσωπεύει το περίσσειμα των αποθεματικών ιδίων κεφαλαίων των μετόχων στο τέλος της χρονικής περιόδου, όπως απεικονίζεται στα στοιχεία της οικονομικής θέσης.

Η κατάσταση μεταβολής της καθαρής θέσης βοηθά τους χρήστες να βρουν τους παράγοντες που επιβάλλουν την αλλαγή στα ίδια κεφάλαια στις λογιστικές χρονικές στιγμές. Ενώ η κίνηση στα αποθεματικά των μετόχων μπορεί να παρατηρηθεί από τον ισολογισμό, η κατάσταση μεταβολής της καθαρής θέσης αποκαλύπτει σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τα αποθεματικά για τους μετόχους που δεν εμφανίζονται ξεχωριστά αλλού στα οικονομικά στοιχεία που μπορεί να είναι χρήσιμες για την κατανόηση της φύσης της μεταβολής στα αποθεματικά. Παραδείγματα τέτοιων πληροφοριών περιλαμβάνουν την έκδοση μετοχικού κεφαλαίου και την εξαγορά κατά τη διάρκεια της περιόδου, τα αποτελέσματα των αλλαγών στις λογιστικές πολιτικές και τη διόρθωση σφαλμάτων της προηγούμενης περιόδου, τα κέρδη και τις ζημιές που αναγνωρίστηκαν εκτός της κατάστασης αποτελεσμάτων, τα δηλωθέντα μερίσματα και τις επιπλέον μετοχές που εκδόθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου.

Σημ.	Κεφάλαιο	Υπέρ το Άρτιο	Καταθέσεις Ιδιοκτητών	Ιδίοι τίτλοι	Διαφορές εύλογης αξίας	Αποθεματικά νόμων & κατ'εκού	Αφορολόγητα αποθεματικά	Υπόλοιπο Αποτελεσμάτων Εις Νέο	Συνολικά ίδια κεφάλαια
Υπόλοιπο 1/1/2014									
Μεταβολές λογιστικών πολιτικών και λάθη									
Μεταβολές στοιχείων στην περίοδο									
Εσωτερικές μεταφορές									
Διανομές στους φορείς									
Αποτελέσματα περιόδου									
Υπόλοιπο Ιδίων Κεφαλαίων της 31/12/2014									
Υπόλοιπο 1/1/2015									
Μεταβολές στοιχείων στην περίοδο									
Εσωτερικές μεταφορές									
Διανομές στους φορείς									
Αποτελέσματα περιόδου									
Υπόλοιπο Ιδίων Κεφαλαίων της 31/12/2015									

Εικόνα 4 : Παράδειγμα μιας κατάστασης μεταβολής της καθαρής θέσης μιας εταιρείας

3.4 Κατάσταση ταμειακών ροών ή χρηματοροών

Στη χρηματοοικονομική λογιστική, μια κατάσταση ταμειακών ροών, επίσης γνωστή ως κατάσταση χρηματοροών, είναι μια οικονομική κατάσταση που δείχνει πώς οι αλλαγές στους λογαριασμούς ισολογισμού και τα έσοδα επηρεάζουν τα ταμειακά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα και διασπά την ανάλυση σε λειτουργικές, επενδυτικές, και χρηματοδοτικές δραστηριότητες. Ουσιαστικά, η κατάσταση ταμειακών ροών σχετίζεται με τη κατάσταση μετρητών εντός και εκτός της εταιρείας. Ως αναλυτικό εργαλείο, η κατάσταση των ταμειακών ροών είναι χρήσιμη για τον προσδιορισμό της βραχυπρόθεσμης βιωσιμότητας μιας εταιρείας, ιδιαίτερα της δυνατότητάς της να πληρώνει λογαριασμούς. Το ΔΛΠ 7 είναι το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο που ασχολείται με τις καταστάσεις ταμειακών ροών.

Τα άτομα και οι ομάδες που ενδιαφέρονται για τις καταστάσεις ταμειακών ροών περιλαμβάνουν:

- Λογιστικό προσωπικό, το οποίο πρέπει να γνωρίζει εάν ο οργανισμός θα μπορεί να καταβάλλει τη μισθοδοσία του προσωπικού και να καλύψει τυχόν άλλα άμεσα έξοδα.
- Πιθανοί δανειστές ή πιστωτές, που θέλουν μια σαφή εικόνα της ικανότητας των αποπληρωμών μιας εταιρείας.
- Πιθανοί επενδυτές, οι οποίοι πρέπει να κρίνουν εάν η εταιρεία είναι οικονομικά υγιής.
- Πιθανοί εργαζόμενοι ή στελέχη, που πρέπει να γνωρίζουν εάν η επιχείρηση θα μπορεί να πληρώσει αποζημίωση.
- Διευθυντές της εταιρείας, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για τη διοίκηση της επιχείρησης και για τη διασφάλιση ότι η εταιρεία δεν εμπορεύεται προϊόντα ενώ είναι αφερέγγυα.

- Μέτοχοι της επιχείρησης.

Η κατάσταση ταμειακών ροών ήταν προηγουμένως γνωστή ως κατάσταση ροής κεφαλαίων. Η κατάσταση ταμειακών ροών αντικατοπτρίζει τη ρευστότητα μιας εταιρείας.

Η κατάσταση οικονομικής θέσης είναι ένα στιγμιότυπο των οικονομικών πηγών και των υποχρεώσεων μιας εταιρείας σε ένα μόνο χρονικό σημείο και η κατάσταση αποτελεσμάτων συνοψίζει τις χρηματοοικονομικές συναλλαγές μιας επιχείρησης για ένα χρονικό διάστημα. Αυτές οι δύο οικονομικές καταστάσεις αντικατοπτρίζουν τη λογιστική κατάσταση της δεδουλευμένης βάσης που χρησιμοποιούν οι εταιρείες για να αντιστοιχούν τα έσοδα με τα έξοδα που έχουν να κάνουν με τη προέλευση αυτών των εσόδων.

Η κατάσταση ταμειακών ροών περιλαμβάνει μόνο εισροές και εκροές μετρητών και ισοδύναμων μετρητών, επιπλέον αφήνει εκτός τις συναλλαγές που δεν επηρεάζουν με άμεσο τρόπο τις εισπράξεις και τις πληρωμές σε μετρητά. Οι συγκεκριμένες συναλλαγές εκτός μετρητών έχουν να κάνουν με τις αποσβέσεις ή τις διαγραφές από επισφαλείς χρεώσεις ή πιστωτικές απώλειες. Η κατάσταση ταμειακών ροών είναι μια ταμειακή βάση αναφοράς για τρεις τύπους χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων όπου είναι οι λειτουργικές ενέργειες, οι επενδυτικές ενέργειες και οι χρηματοδοτικές ενέργειες. Οι ενέργειες χωρίς μετρητά αναφέρονται συνήθως σε υποσημειώσεις.

Η κατάσταση ταμειακών ροών προορίζεται :

- Να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη ρευστότητα και τη φερεγγυότητα μιας εταιρείας και την ικανότητά της να αλλάζει ταμειακές ροές σε μελλοντικές συνθήκες.
- Να παρέχει επιπλέον στοιχεία για την αξιολόγηση των τροποποιήσεων σε ίδια κεφάλαια, περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις.

- Να βελτιώσει τη συγκρισιμότητα των λειτουργικών αποδόσεων διαφορετικών εταιρειών, εξαλείφοντας τα αποτελέσματα διαφορετικών λογιστικών μεθόδων.
- Να αναφέρει το ποσό, το χρονοδιάγραμμα και την εμφάνιση των μελλοντικών ταμειακών ροών.

Η διαδικασία ταμειακών ροών έχει εφαρμοστεί ως τυπική χρηματοοικονομική διαδικασία επειδή αποτρέπει τις κατανομές, όπου ενδέχεται να πραγματοποιούνται από ποικίλες λογιστικές ενέργειες, όπως ποικίλα χρονικά περιθώρια για την απόσβεση παγίων περιουσιακών στοιχείων.

	31/12/2015	31/12/2014
Χρηματοροές από λειτουργικές δραστηριότητες		
Αποτέλεσμα προ φόρων		
<i>Πλέον ή μείον προσαρμογές για:</i>		
Αποσβέσεις και απομειώσεις ενσώματων και άυλων πάγιων		
Προβλεπτικές		
Κέρδη και ζημιές από διάθεση στοιχείων		
Κέρδη και ζημιές από επιμέτρηση στοιχείων		
Χρεωστικοί και πιστωτικοί τόκοι (καθαρό ποσό)		
Λειτουργικό κέρδος προ μεταβολών του κεφαλαίου κίνησης		
<i>Πλέον ή μείον μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης</i>		
Μεταβολή αποθεμάτων		
Μεταβολή απαιτήσεων		
Μεταβολή υποχρεώσεων		
Μείον:		
Πληρωμές εισπραχτές για όπο χρεωστικούς & πιστωτικούς τόκους		
Πληρωμές για φόρο εισοδήματος		
<i>Σύνολο εισροών / (εκροών) από λειτουργικές δραστηριότητες (α)</i>		
Χρηματοροές από επενδυτικές δραστηριότητες		
Πληρωμές (εισπράξεις) για απόκτηση (πώληση) παγίων στοιχείων		
Χρηρηθθέντα δάνεια (καθαρό)		
Τόκοι εισπραχθέντες		
Μερίσματα εισπραχθέντα		
<i>Σύνολο εισροών / (εκροών) από επενδυτικές δραστηριότητες (β)</i>		
Χρηματοροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
Εισπράξεις (πληρωμές) από αύξηση (μείωση) κεφαλαίου		
Εισπράξεις (πληρωμές) από δάνεια		
Μερίσματα πληρωθέντα		
<i>Σύνολο εισροών / (εκροών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)</i>		
Καθαρή αύξηση / (μείωση) στο ταμειακό διαθέσιμο και ισοδύναμο (α) + (β) + (γ)		
Ταμειακό διαθέσιμο και ισοδύναμο έναρξης περιόδου		
Ταμειακό διαθέσιμο και ισοδύναμο λήξης περιόδου		

Εικόνα 5 : Παράδειγμα μιας κατάστασης ταμειακών ροών μιας εταιρείας

Κεφάλαιο 4 : Η έννοια της ελεγκτικής επιστήμης και ο ρόλος των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ

4.1 Η ελεγκτική επιστήμη και οι διακρίσεις της

Η ελεγκτική είναι ο τομέας της οικονομικής επιστήμης που έχει να κάνει με την αναφορά γενικών κανόνων, αρχών, όρων και προϋποθέσεων, που έχουν να κάνουν με τη διενέργεια διαδικασιών ελέγχου. Οι έλεγχοι αυτοί αποσκοπούν στην εξακρίβωση της ειλικρίνειας των ισχυρισμών και στην επαλήθευση της διαφάνειας και της αξιοπιστίας των οικονομικών πληροφοριών και των χρηματοοικονομικών στοιχείων, που παρέχονται από τη Λογιστική. Οι εν λόγω ισχυρισμοί αναφέρονται κυρίως σε οικονομικά θέματα (Παπαστάθης, 2003).

Η Ελεγκτική προβαίνει στην διερεύνηση και εξέταση τριών βασικών θεμάτων, που αφορούν στον εξωτερικό και στον εσωτερικό έλεγχο (Παπαστάθης, 2003) :

- Το Αντικείμενο του Ελέγχου : τι ακριβώς ελέγχεται, γιατί είναι τόσο σημαντικός ο έλεγχος και ποιοι οι βασικοί στόχοι του ελέγχου. Συγκεκριμένα, το αντικείμενο της ελεγκτικής είναι τα οικονομικά στοιχεία, όπου πρέπει να έχουν συνταχθεί, ακολουθώντας τα λογιστικά πρότυπα.
- Το Υποκείμενο του Ελέγχου : δηλαδή ο ελεγκτής. Με άλλα λόγια, περιλαμβάνει τα πρόσωπα που έχουν αναλάβει να διεξάγουν και να διεκπεραιώσουν τον έλεγχο, καθώς και οι ικανότητες των ανθρώπων αυτών, προκειμένου να έχουν την δυνατότητα να ασκήσουν αποτελεσματικά τον έλεγχο και να πραγματοποιήσουν με επιτυχία το ελεγκτικό τους έργο.
- Τις Ελεγκτικές Διαδικασίες: οι επιστημονικές τεχνικές, μέθοδοι, πρακτικές και διαδικασίες, που πρέπει να ακολουθούνται και να εφαρμόζονται κάθε φορά, για την παραγωγή ολοκληρωμένου ελεγκτικού έργου επιστημονικού επιπέδου.

Επομένως, η ελεγκτική διαδικασία αποτελεί τον έλεγχο των εταιρειών, με απώτερο σκοπό τον εντοπισμό, την πρόληψη, την αποκάλυψη και την καταστολή ηθελημένων ή αθέλητων λογιστικών λαθών, παραλείψεων, ατασθαλιών και σφαλμάτων, τα οποία οδηγούν σε παραποίηση των λογιστικών καταστάσεων των εταιριών. Βασικός σκοπός επίσης της Ελεγκτικής, είναι να αξιολογήσει την αξιοπιστία, την ακρίβεια, την εγκυρότητα και την πληρότητα των οικονομικών δεδομένων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Ακόμη, ιδιαίτερα σημαντικός σκοπός της Ελεγκτικής Επιστήμης, είναι να εξακριβώσει και να επαληθεύσει την ορθή και πιστή εφαρμογή των κείμενων φορολογικών διατάξεων, κατά τη σύνταξη των λογιστικών καταστάσεων των επιχειρήσεων.

Μία από τις κυριότερες διακρίσεις της Ελεγκτικής Επιστήμης, με βάση το άτομο που πραγματοποιεί τον έλεγχο, είναι η εξής :

- Εσωτερική Ελεγκτική, που διενεργείται από τους εσωτερικούς ελεγκτές, που ανήκουν στο δυναμικό μιας επιχείρησης και έχουν σχέση εξαρτημένης εργασίας με αυτή. Ο εσωτερικός έλεγχος στοχεύει στην αξιολόγηση των λειτουργικών ενεργειών και στην παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών προς τη διοίκηση της οντότητας. Επιπλέον, ο εσωτερικός έλεγχος πιστοποιεί και βελτιώνει τον τρόπο λειτουργίας του οργανισμού, πιστοποιεί την αξιοπιστία των οικονομικών στοιχείων, εξασφαλίζει την καλή οικονομική εικόνα της επιχείρησης προς τα έξω και βοηθάει στην αποτελεσματική διαχείριση των επιχειρηματικών κινδύνων.
- Εξωτερική Ελεγκτική, που διεξάγεται από ειδικά εκπαιδευμένους επαγγελματίες λογιστές. Αυτοί είναι οι ορκωτοί ελεγκτές – λογιστές, οι οποίοι δεν εξαρτώνται και δεν σχετίζονται με την ελεγχόμενη οικονομική οντότητα. Οι εξωτερικοί ελεγκτές θα πρέπει να διαμορφώσουν γνώμη, για το κατά πόσο τα χρηματοοικονομικά στοιχεία της οντότητας έχουν ορθά, αληθινά, ακριβή και δίκαια εικόνα της οικονομικής κατάστασης και των συνόλων της συγκεκριμένης οικονομικής μονάδας. Επιπρόσθετα, στόχος του εξωτερικού ελέγχου είναι να εξακριβώσει εάν οι λογιστικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί και συνάδουν με την ισχύουσα νομοθεσία και τα ΔΠΧΑ.

- Κρατική Ελεγκτική, που εκτελείται από ποικίλους κρατικούς και ημικρατικούς φορείς. Οι βασικότεροι έλεγχοι της Κρατικής Ελεγκτικής είναι: ο φορολογικός έλεγχος που γίνεται από την εφορία, ο έλεγχος από την ΤτΕ για πιστωτικά θέματα και ο έλεγχος από το ΕΣΤ², που έχει να κάνει κυρίως με τους λογαριασμούς στον δημόσιο τομέα.

4.2 Ο ρόλος των ΔΛΠ στην ελεγκτική επιστήμη

Με την υιοθέτηση των ΔΛΠ και την εισαγωγή νέων εννοιών, όπως αυτή της εύλογης αξίας, δημιουργήθηκαν νέες προκλήσεις στο ελεγκτικό επάγγελμα. Οι ελεγκτές πλέον, προκειμένου να κάνουν τις δικές τους κρίσεις και να τεκμηριώσουν την ελεγκτική τους γνώμη αναφορικά με την αξιοπιστία, την ακρίβεια και την ειλικρίνεια των λογιστικών καταστάσεων, πρέπει να βασίζονται στη δουλειά ειδικών εκτιμητών – εμπειρογνώμωνων. Βέβαια, οι ελεγκτές θα πρέπει από την πλευρά τους να αξιολογήσουν την εργασία του εμπειρογνώμονα και αν αυτή επαρκεί για τον σκοπό του ελέγχου.

Η επαγγελματική κρίση του ελεγκτή, ο επαγγελματικός σκεπτικισμός και η διεξαγωγή των οικονομικών ελέγχων με αυστηρά κριτική σκέψη είναι αναγκαία με την εισαγωγή των ΔΛΠ. Θα πρέπει λοιπόν, να προβαίνουν σε κριτική εξέταση και διερεύνηση γεγονότων, που μπορεί να προκαλέσουν αλλοιώσεις στους ισολογισμούς. Επίσης, μπορεί να διαπιστώσουν ένα υπάρχον προθέσεις εκ μέρους της διοίκησης, για διαχείριση των αποτελεσμάτων της οντότητας.

Η ανάγκη για παροχή χρηματοοικονομικής πληροφόρησης υψηλού επιπέδου καθώς και για ύπαρξη ενιαίων λογιστικών κανόνων, προτύπων και αρχών συνέβαλε στην καθιέρωση των ΔΛΠ, τα οποία επηρέασαν την ποιότητα του ελέγχου. Η ποιότητα του εξωτερικού ελέγχου είναι πλέον απαραίτητη, τόσο για τους επικεφαλείς, αλλά όσο και για τους επενδυτές και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, που απαιτούν αξιόπιστη πληροφόρηση, ώστε να διαμορφώσουν μία ορθή και αληθινή εικόνα για την καθαρή θέση των επιχειρήσεων.

² Ελεγκτικό Συνέδριο του Κράτους

Οι ελεγκτές πλέον για να εξακριβώσουν τα οικονομικά πεπραγμένα των οντοτήτων και εάν υπάρχουν ανακρίβειες στα αποτελέσματα των οικονομικών καταστάσεων, που μπορούν να μειώσουν τον βαθμό εμπιστοσύνης των επενδυτών, θα πρέπει να ακολουθήσουν μία πληθώρα διατάξεων που επιβάλλονται από τις διεθνείς αρχές και τα ΔΛΠ.

Πριν την υιοθέτηση των ΔΛΠ, το ελεγκτικό επάγγελμα περιοριζόταν σε έναν τυπικό έλεγχο εγγράφων, ενώ μετά την εφαρμογή των ενιαίων ΔΛΠ, οι ελεγκτικές διαδικασίες διευρύνθηκαν και οι ελεγκτές κατέληξαν να αποτελούν τους αξιολογητές της ορθότητας ολόκληρου του επιχειρηματικού συστήματος.

4.3 Ο ρόλος των ΔΠΧΑ στην ελεγκτική επιστήμη

Η ποιότητα των λογιστικών καταστάσεων των οικονομικών μονάδων είναι ένα καίριο και διαχρονικό ζήτημα της Ελεγκτικής Επιστήμης. Η ανάλυση της ποιότητας των οικονομικών καταστάσεων μιας εταιρίας, θεωρείται ένα από τα σπουδαιότερα εργαλεία, που έχει στην κατοχή του, ένας πιθανός μελλοντικός επενδυτής ή ένας άμεσα ενδιαφερόμενος για την πορεία της επιχείρησης.

Στην εξασφάλιση της επαρκούς ποιότητας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των οντοτήτων, συμβάλλει αρκετά η σύνταξή τους με βάση τις αρχές των ΔΠΧΑ, αλλά και η καθιέρωση ενός αξιόπιστου συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Οι δύο αυτοί παράγοντες που συνδέονται μεταξύ τους, έχουν άμεση και θετική επίπτωση στην ποιότητα των καταστάσεων και στην απεικόνιση μιας πιο πιστής και πραγματικής εικόνας των οικονομικών στοιχείων των επιχειρήσεων. Βέβαια, η ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης συνδέεται άμεσα και με την ποιότητα του εξωτερικού ελέγχου.

Εξάλλου, ένας από τους βασικούς στόχους των ΔΠΧΑ αποτελεί η ενίσχυση της ποιότητας των οικονομικών καταστάσεων των εταιριών, έτσι ώστε η χρηματοοικονομική πληροφόρηση που λαμβάνεται από τη μελέτη αυτών, να ανταποκρίνεται στην πραγματική εικόνα και κατάσταση των διαφόρων οικονομικών

μονάδων. Για να προαχθεί όμως η ποιότητα των καταστάσεων αυτών, απαιτείται ταυτόχρονα και η υιοθέτηση και εφαρμογή ενός επαρκούς και αποτελεσματικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου, που θα διασφαλίζει την ακρίβεια των οικονομικών τους καταστάσεων.

Έτσι, τα υψηλής ποιότητας ΔΠΧΑ μπορούν να βελτιώσουν την ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (δηλαδή την παροχή έγκυρων, επαρκών, αληθινών, αντικειμενικών, ορθών και αξιόπιστων λογιστικών πληροφοριών), αλλά και την αποτελεσματικότητα του ελέγχου, διότι είναι πιο εύκολος ο εντοπισμός λαθών, ανακρίβειών και παραλείψεων στις οικονομικές καταστάσεις, η αποκάλυψη φαινομένων διαχείρισης των κερδών, καθώς και εσφαλμένες τακτικές από τη μεριά των διοικούντων.

Συνεπώς, η σημαντική αυτή αύξηση της επάρκειας της πληροφόρησης, ικανοποιεί περισσότερο τις ανάγκες και τα συμφέροντα του επενδυτικού κοινού και των πιθανών άμεσα και έμμεσα ενδιαφερομένων μερών και ενισχύει τις δομές της χρηματιστηριακής αγοράς.

Κεφάλαιο 5 : Η έννοια της χειραγώγησης των κερδών

Η χειραγώγηση των κερδών μπορεί να είναι δύσκολο για μεμονωμένους επενδυτές να εντοπίσουν λόγω της πολυπλοκότητας των λογιστικών κανόνων, παρόλο που οι λογιστικοί ερευνητές έχουν προτείνει διάφορες μεθόδους. Για παράδειγμα, η έρευνα έχει δείξει ότι οι εταιρείες με μεγάλες δεδουλευμένες και αδύναμες διακυβερνητικές δομές είναι πιο πιθανό να ασχολούνται με τη χειραγώγηση κερδών. Πιο πρόσφατη έρευνα έδειξε ότι οι μέθοδοι που βασίζονται στη γλωσσολογία μπορούν να ανιχνεύσουν οικονομικούς χειρισμούς, για παράδειγμα μελέτες το 2012 διαπίστωσαν ότι εάν συνέβη μεταγενέστερη παρατυπία ή παραπλανητική αναδιατύπωση σχετίζεται με τη γλωσσολογία που χρησιμοποιείται από την ανώτατη διοίκηση σε διασκέψεις που πραγματοποιούν με σκοπό την χειραγώγηση των κερδών.

5.1 Οι ορισμοί του φαινομένου της χειραγώγησης των κερδών

Η χειραγώγηση των κερδών, στη λογιστική, αποτελεί την πράξη που επηρεάζει σκόπιμα τη διαδικασία χρηματοοικονομικής αναφοράς για να αποκτήσει κάποιος κέρδος. Η χειραγώγηση κερδών περιλαμβάνει την τροποποίηση των οικονομικών αναφορών για να διαφοροποιήσει την γνώμη των ενδιαφερόμενων για την υποκείμενη απόδοση της επιχείρησης ή για να "επηρεάσει τα τροποποιημένα αποτελέσματα που προκύπτουν από τα συγκεκριμένα λογιστικά στοιχεία."

Η χειραγώγηση των κερδών έχει θετική επίδραση στην ποιότητα των κερδών και μπορεί να αποδυναμώσει την αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών αναφορών. Επιπλέον, σε μια ομιλία του 1998, ο πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, Arthur Levitt χαρακτήρισε τη χειραγώγηση κερδών "διαδεδομένη". Παρά τη διαπερατότητά του, η πολυπλοκότητα των λογιστικών κανόνων μπορεί να δυσχεράνει την χειραγώγηση των κερδών για μεμονωμένους επενδυτές.

Τα τελευταία έτη, τα φαινόμενα της δημιουργικής λογιστικής και της χειραγώγησης των κερδών, λαμβάνουν ολοένα και μεγαλύτερες διαστάσεις. Ο όρος «Δημιουργική Λογιστική - Creative Accounting» αναφέρεται στη σκόπιμη παραποίηση των

δεδομένων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των εταιριών (Βελέντζας, 2013). Η πρακτική αυτή, που αποτελεί "εργαλείο λογιστικής απάτης", αποσκοπεί στην αλλοίωση ή απόκρυψη των πληροφοριών ή ωραιοποίηση των λογιστικών καταστάσεων των οντοτήτων, προκειμένου να παραπλανήσουν το επενδυτικό κοινό, τα άμεσα ενδιαφερόμενα μέρη και την αγορά για την οικονομική πορεία και την απόδοση τους.

Το πιο σημαντικό αποτέλεσμα της δημιουργικής λογιστικής, είναι η χειραγώγηση των κερδών (earnings management), η οποία χρησιμοποιείται πολλές φορές από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη των επιχειρήσεων, με απώτερο σκοπό την ικανοποίηση των προσωπικών τους συμφερόντων.

Συγκεκριμένα, ο Schipper (1989) όρισε τη χειραγώγηση των κερδών «ως μία δόλια μεσολάβηση στην κατάσταση σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, με στόχο την απόκτηση κάποιου προσωπικού οφέλους από τη μεριά των διοικούντων των εταιριών». Επίσης, ένας παρόμοιος ορισμός δίνεται και από τους Healy και Wahlen (1999) : «το φαινόμενο του earnings management παρουσιάζεται όταν το ΔΣ χρησιμοποιεί τις κριτικές του ικανότητες κατά τη κατάρτιση και παρουσίαση των λογιστικών της καταστάσεων, ώστε να παραπλανήσει τους ενδιαφερόμενους αναφορικά με την αληθινή οικονομική επίδοση και αποτελεσματικότητα της εταιρίας ή για να εμφανίζει διαφορετικά αποτελέσματα που βρίσκονται σε άμεση εξάρτηση από τα δημοσιευόμενα λογιστικά νούμερα».

Οι επενδυτές και οι αναλυτές αναζητούν κέρδη για να προσδιορίσουν την ελκυστικότητα ενός συγκεκριμένου αποθέματος. Οι εταιρείες με χαμηλές προοπτικές κερδών θα έχουν συνήθως χαμηλότερες τιμές μετοχής από αυτές τις εταιρείες που έχουν καλές προοπτικές. Η ικανότητα μιας εταιρείας να αποφέρει κέρδη στο μέλλον παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στον καθορισμό της τιμής μιας μετοχής.

5.2 Η παρουσία και ανταπόκριση από τις ρυθμιστικές αρχές

Η χειραγώγηση των κερδών πιστεύεται ότι είναι ευρέως διαδεδομένη. Μια έκθεση του 1990 σχετικά με τις καταστάσεις χειραγώγησης κερδών ανέφερε ότι "τα

βραχυπρόθεσμα κέρδη τροποποιούνται σε πολλές, αν όχι σε όλες τις εταιρείες". Σε ένα δοκίμιο του 2013, ο Ray Ball, ενώ έκρινε ότι η λογιστική έρευνα δεν τεκμηριώνει αξιόπιστα τη χειραγώγηση κερδών, έγραψε ότι "Φυσικά η χειραγώγηση κερδών πραγματοποιείται αφού οι ελεγκτικές εταιρείες μπορούν να ανακαλύψουν εάν τα κέρδη έχουν τροποποιηθεί ή όχι".

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ (SEC) έχει επικρίνει τη χειραγώγηση κερδών ότι έχει αρνητικές συνέπειες για τις χρηματοοικονομικές αναφορές και για την κάλυψη των «πραγματικών συνεπειών των αποφάσεων της διοίκησης». Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ πρότεινε στους υπεύθυνους των προτύπων να πραγματοποιήσουν αλλαγές στα λογιστικά πρότυπα για να βελτιώσουν τη διαφάνεια των οικονομικών καταστάσεων και ζήτησε αυξημένη εποπτεία της διαδικασίας των χρηματοοικονομικών αναφορών. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ έχει επίσης ασκήσει κατηγορίες κατά της διοίκησης των επιχειρήσεων που εμπλέκονται σε δόλια χειραγώγηση των εσόδων.

5.3 Οι πρακτικές χειραγώγησης των κερδών

Οι πρακτικές χειραγώγησης των κερδών (earnings management) διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

- Ex-ante: αναφέρονται σε λογιστικούς χειρισμούς που λαμβάνουν χώρα την παρούσα χρονική στιγμή, με στόχο να αυξηθεί η πιθανότητα να δημοσιεύσουν οι εταιρίες εξομαλυμένη και σταθερή ανάπτυξη κερδών, προκειμένου να επηρεάσουν τα κέρδη μελλοντικών περιόδων (όπως για παράδειγμα είναι και ο λογιστικός χειρισμός μεταφοράς τρεχόντων κερδών στα αποθεματικά του ισολογισμού).
- Ex-post: αφορούν προσπάθειες αντιμετώπισης ορισμένων μειώσεων στα κέρδη των επιχειρήσεων, μέσω λογιστικών επιλογών που αποσκοπούν στη βελτίωση της τρέχουσας απόδοσης των δημοσιευμένων κερδών και στην αναβολή της αρχικής μείωσης.

5.4 Οι κύριες κατηγορίες χειραγώγησης των κερδών

Η χειραγώγηση των κερδών συνήθως δεν είναι το αποτέλεσμα μιας σκόπιμης απάτης, αλλά το αποκορύφωμα μιας σειράς επιθετικών ερμηνειών των λογιστικών κανόνων και των επιθετικών λειτουργικών των δραστηριοτήτων. Το τελικό αποτέλεσμα είναι η ανακρίβεια των οικονομικών αποτελεσμάτων που διαπράχθηκαν από ανθρώπους που στο παρελθόν είχαν θεωρηθεί ειλικρινείς και ίσως δεν είχαν συνειδητοποιήσει τη σοβαρότητα των πράξεών τους έως ότου ήταν πολύ αργά.

Η τυπική περίπτωση χειραγώγησης κερδών ξεκινά με ένα ιστορικό επιτυχίας. Η εταιρεία ή το τμήμα δείχνει ότι σημείωσε σημαντική αύξηση πωλήσεων και κερδών τα τελευταία χρόνια. Η τιμή της μετοχής τους διαπραγματεύεται σε υψηλά κέρδη πολλαπλών τιμών καθώς η αγορά επιβραβεύει την ανάπτυξή της. Δυστυχώς, γίνεται πιο δύσκολο για την εταιρεία να διατηρήσει την αύξηση των πωλήσεων και των κερδών που οι αναλυτές αναμένουν.

Η χειραγώγηση των κερδών είναι η διαδικασία εγρήγορσης ή η αναστολή εξόδων ή εσόδων με την βοήθεια των λειτουργικών ή λογιστικών καταστάσεων με σκοπό την πραγματοποίηση συνεχούς αύξησης των κερδών. Τα κέρδη μπορεί να μην λειτουργούν ως υποκείμενα οικονομικά της εταιρείας για ένα συγκεκριμένο χρόνο. Μερικά από τα βασικά μέσα χειραγώγησης των κερδών είναι τα αποθεματικά "cookie jar", οι πρακτικές κεφαλαιοποίησης, οι "big bath losses", η αλλαγή του χρόνου λειτουργίας σε ταχύτητα αναγνώρισης εσόδων, οι επιθετικές πρακτικές συγχώνευσης και εξαγοράς και οι πρακτικές αναγνώρισης εσόδων.

Γενικά, η διαδικασία της χειραγώγησης των κερδών στοχεύει στην αλλαγή των λειτουργικών κερδών από τα επόμενα έτη προκαλώντας πιο υψηλή πίεση στους χρηματοοικονομικούς διαχειριστές να πραγματοποιήσουν κέρδη στα επόμενα χρονικά διαστήματα. Η επεξεργασία των κερδών έχει την δυνατότητα στη συνέχεια να στοχεύσει σε χειραγώγηση και ανακρίβεια που οδηγεί τα μέλη του ΔΣ από την αμφισβητήσιμη ηθική πρακτική έως την κατάφωρη απάτη.

Κάποιες από τις ενέργειες που γίνονται για τη χειραγώγηση και των κερδών είναι οι

εξής :

Αποθεματικά "Cookie-jar"

Η συσσωρευμένη δαπάνη αντικατοπτρίζει τον χρόνο κατά τον οποίον εμφανίστηκε η δαπάνη. Για παράδειγμα, εάν μια εταιρεία προσθέσει στον δυναμικό της έναν ειδικό σύμβουλο για να πραγματοποιήσει μια συγκεκριμένη ενέργεια, θα πρέπει να ισοσκελίζει τα έξοδα που έχουν να κάνουν με αυτήν την ενέργεια στον χρόνο όπου πραγματοποιείται, όχι κατά την εξόφληση του λογαριασμού ή την παραλαβή του τιμολογίου.

Σε πολλές περιπτώσεις, η συσσώρευση δαπανών ή αποθεματικών σε ειδικούς κλάδους όπως για παράδειγμα η ασφάλιση και οι τραπεζικές συναλλαγές, στηρίζονται σε εκτιμήσεις. Έτσι, οι εκτιμήσεις έχουν ποικίλα ποσοστά ακρίβειας. Σε χρονικές στιγμές υψηλών κερδών, η εταιρεία πραγματοποιεί πρόσθετα δεδουλευμένα έξοδα και ελαττώνει την υποχρέωση δημιουργίας κερδών όταν χρειάζεται στο μέλλον.

Πρακτικές κεφαλαιοποίησης - άυλα περιουσιακά στοιχεία, κεφαλαιοποίηση λογισμικού, έρευνα και ανάπτυξη

Το έτος 1997, οι εταιρείες μπορούσαν να κεφαλαιοποιήσουν το κόστος του εντός αναπτυγμένου λογισμικού και να το αποσβέσουν στην περίοδο της ωφέλιμης ζωής τους. Η κεφαλαιοποίηση αντιπροσωπεύει το κόστος ανάπτυξης. Η κατάσταση της κεφαλαιοποίησης των επιχειρήσεων μπορεί να χειραγωγηθεί επειδή αυτά τα περιουσιακά στοιχεία είναι κατά μεγάλη πιθανότητα άυλα και στηρίζονται στην κριτική. Μια επιχείρηση έχει την δυνατότητα να καταναίμει πιο πολλά έξοδα σε μια διαδικασία που έχει την δυνατότητα να κεφαλαιοποιηθεί για να ελαττώσει τα εν δυνάμει λειτουργικά έξοδα.

"Big bath" one-time charges

Οι μη επαναλαμβανόμενες χρεώσεις έχουν αποτελέσει μια διαδικασία που κάνουν χρήση οι εταιρείες με αποτέλεσμα να ξεφύγουν από το λαβύρινθο των επιθετικών λογιστικών πρακτικών. Πολλοί πιστεύουν ότι οι αναλυτές παραβλέπουν τις μη

επαναλαμβανόμενες χρεώσεις επειδή δεν αποτελούν μέρος των επιχειρήσεων που βρίσκονται σε εξέλιξη ή των λειτουργικών εσόδων. Οι τυπικές μη επαναλαμβανόμενες χρεώσεις περιλαμβάνουν τη διαγραφή περιουσιακών στοιχείων, τη διακοπή λειτουργίας ενός τμήματος ή μιας σειράς προϊόντων και τη δημιουργία αποθεματικών αναδιάρθρωσης.

Οι εταιρείες που ασκούν χειραγώγηση κερδών εξαντλούν τα οικονομικά κέρδη από μελλοντικές περιόδους. Όπως η ευκαιρία τους να κρατήσουν την αύξηση των κερδών μειώνεται, μπορεί να εντοπίσουν μια διαδικασία που μπορεί να ονομαστεί ως εφάπαξ χρέωση με αποτέλεσμα να «υπερφορτώσει» τα έξοδα που πραγματοποιούνται σε αυτή την διαδικασία. Η εφάπαξ χρέωση έχει την δυνατότητα να προεξοφληθεί από τους αναλυτές επειδή δεν αποτελούν μέρος των λειτουργικών κερδών, ενώ η τιμή της μετοχής δεν υφίσταται τις συνέπειες που συνήθως συνδέονται με τους ελλείποντες στόχους κερδών. Για να αποκτηθούν περισσότερα αποθεματικά ή να καλύψει τις προηγούμενες δαπάνες της, η εταιρεία μπορεί να δημιουργήσει άλλα δεδουλευμένα έξοδα που δεν συνδέονται άμεσα και να τα αποδώσει στην εφάπαξ χρέωση.

Λειτουργικές δραστηριότητες

Οι διαχειριστές έχουν συχνά τη ευκαιρία να αλλάξουν το χρονοδιάγραμμα των διαδικασιών με σκοπό το λογιστικό σύστημα να καταγράφει τις συγκεκριμένες ενέργειες κατά την χρονική στιγμή που συμφέρει περισσότερο τη διοίκηση της εταιρείας. Η δραστηριότητα δεν αλλάζει το μακροπρόθεσμο οικονομικό όφελος της συναλλαγής, παρά το χρονοδιάγραμμα και, συνεπώς, τη σύγκριση των οικονομικών στοιχείων.

Για παράδειγμα, μια επιχείρηση θα είχε την δυνατότητα να πραγματοποιήσει γρηγορότερα τις πωλήσεις και τη παράδοσή τους με στόχο να καταγραφούν οι πωλήσεις τον Νοέμβριο που θα έπρεπε να καταχωρηθούν τον Δεκέμβριο. Έτσι, η επιχείρηση εμφανίζει μεγαλύτερες πωλήσεις, έσοδα και κέρδη στο τέλος του τελευταίου τριμήνου. Σε βάθος χρόνου, η επιχείρηση θα παρουσιάσει εν τέλει τις ίδιες πωλήσεις και κέρδη. Οπότε, διόγκωσε την βελτίωση της στο κοντινό μέλλον και ελάττωσε τα κέρδη στο μέλλον.

Συγχώνευση και δραστηριότητες εξαγοράς

Ένας τύπος σημαντικού συμβάντος που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να καλύψει άλλες χρεώσεις είναι οι συγχωνεύσεις και οι εξαγορές. Στις πιο πολλές περιπτώσεις, υπάρχει συγκεκριμένος τρόπος αναδιάρθρωσης που δημιουργεί την ανάγκη για μια μεγάλη εφάπαξ χρέωση μαζί με άλλα έξοδα. Το συμβάν παρέχει στον αγοραστή την ευκαιρία να καθορίσει δεδουλευμένα έξοδα για την αναδιάρθρωση της συναλλαγής και ίσως να έχει την απαραίτητη απόδοση για τα πιο πολλά έξοδα από ότι είναι απαραίτητο για τη διαδικασία της συναλλαγής. Η επιχείρηση μπορεί επιπλέον να εντοπίσει μερικά έξοδα που επανεκτιμώνται στην χρηματοοικονομική κατάσταση μιας επιχείρησης, μεγαλώνοντας την υπεραξία. Εάν οι χαμηλές αποτιμήσεις έχουν υπερβολικό αποτέλεσμα, η επιχείρηση μπορεί να ελαττώσει τα λειτουργικά έξοδα στο κοντινό μέλλον ελαττώνοντας τον υπολογισμό των υποχρεώσεων. Η επιπλέον υπεραξία που πραγματοποιείται θα αποσβένεται για αρκετό χρόνο και δεν θα έχει σημαντικό αντίκτυπο στα βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα.

Στην βιβλιογραφία υπάρχουν 2 τρόποι για την κατάσταση της συγχώνευσης ή και της εξαγοράς. Η μια μέθοδος είναι η συγκέντρωση τόκων (pooling) και η άλλη μέθοδος είναι η λογιστική αγορά και η υπεραξία (Purchase accounting and goodwill). εύλογη αξία της αγορασθείσας εταιρείας εκτιμάται και έρχεται σε σύγκριση με την τιμή που υπάρχει στο γενικό επίπεδο της αγοράς. Εάν προκύψει υπέρβαση ή το ασφάλιστρο που πληρώνεται που έρχεται πάνω από την εύλογη αξία των ακίνητων στοιχείων παρουσιάζεται ως υπεραξία. Η απόσβεση της υπεραξίας δεν πραγματοποιείται για χρονικό διάστημα άνω των 40 ετών.

Αναγνώριση εσόδων

Ο χρόνος αναγνώρισης των εσόδων είναι η πιο πιθανή περιοχή για στόχευση για διαχείριση. Από επιχειρηματική όψη, οι εταιρείες έχουν την δυνατότητα να πραγματοποιήσουν επιθετικές πολιτικές για να μεγιστοποιήσουν τα έσοδα και τις πωλήσεις των προϊόντων τους σε έναν συγκεκριμένο χρόνο, προσφέροντας ευκαιρίες για την αύξηση των πωλήσεών τους. Έχουν την δυνατότητα επιπλέον να πραγματοποιήσουν σε επιθετικές λογιστικές πολιτικές, όπως η πώληση κινητών στοιχείων, αναγνωρίζοντας κέρδη έναντι ιδίων κεφαλαίων, επιθετικές λογιστικές

ενέργειες που αφορούν τον χρόνο αναγνώρισης πωλήσεων ή επιθετικές λογιστικές ενέργειες κατά την εφαρμογή ευρείας ή ασαφούς λογιστικής καθοδήγησης.

Άυλη εσφαλμένη εφαρμογή των λογιστικών αρχών

Η υλική υπόσταση είναι μια ιδέα που έχει επηρεαστεί από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ λόγω της κακής χρήσης της. Τα λάθη, οι ανακρίβειες και η εσφαλμένη εφαρμογή των λογιστικών αρχών έχουν παραβλεφθεί εάν βρεθούν κάτω από το όριο των πραγματικών τιμών. Μια εταιρεία μπορεί εν γνώσει της να δηλώσει διαφορετικά στοιχεία από αυτά που είναι αληθή στην πραγματικότητα, χωρίς να διορθώσει τα σφάλματα που έχουν πραγματοποιηθεί σε άλλες περιόδους. Εάν η πρακτική συνεχιστεί για αρκετές περιόδους, ο ισολογισμός μπορεί να γίνει σημαντικά ανακριβής.

Διατήρηση εφάπαξ χρεώσεων

Η μεταχείριση των εφάπαξ χρεώσεων, που καθορίζονται με την ιδιότητα του αποθεματικού, έχει την δυνατότητα να γίνει χρήση για τη χειραγώγηση των κερδών. Η επιχείρηση αναγνωρίζει με σταθερό τρόπο μια εφάπαξ χρέωση με την ιδιότητα του αποθέματος έκτακτης ανάγκης για πιθανή μελλοντική ζημία ή μελλοντική δαπάνη. Οι αναλυτές θα μειώσουν τη χρέωση, καθώς δεν θεωρείται μέρος του λειτουργικού εισοδήματος. Σταδιακά, η επιχείρηση μεταβάλλει το αποτέλεσμα της (μείωση) για να εντοπίσει επιπλέον κέρδη.

5.5 Τα κίνητρα και οι μέθοδοι χειραγώγησης των κερδών

Η χειραγώγηση των κερδών περιλαμβάνει τον χειρισμό των κερδών της εταιρείας προς έναν προκαθορισμένο στόχο. Αυτός ο στόχος μπορεί να παρακινηθεί από μια προτίμηση για πιο σταθερά κέρδη, οπότε η διαχείριση λέγεται ότι πραγματοποιεί εξομάλυνση των εσόδων. Η ευκαιριακή εξομάλυνση εισοδήματος μπορεί με τη σειρά της να σηματοδοτήσει χαμηλότερο κίνδυνο και να αυξήσει την αγοραία αξία μιας επιχείρησης. Άλλα πιθανά κίνητρα για τη χειραγώγηση των κερδών περιλαμβάνουν την ανάγκη διατήρησης των επιπέδων ορισμένων λογιστικών δεικτών που οφείλονται

σε συμβάσεις χρέους και την πίεση να διατηρηθούν τα αυξανόμενα κέρδη και να ξεπεραστούν οι στόχοι των αναλυτών.

Η χειραγώγηση κερδών μπορεί να περιλαμβάνει εκμετάλλευση ευκαιριών για τη λήψη λογιστικών αποφάσεων που αλλάζουν τον αριθμό κερδών που αναφέρεται στις οικονομικές καταστάσεις. Οι λογιστικές αποφάσεις έχουν την δυνατότητα να μεταβάλλουν τα κέρδη επειδή μπορούν να επηρεάσουν το χρονοδιάγραμμα των συναλλαγών και τις εκτιμήσεις που χρησιμοποιούνται στις χρηματοοικονομικές αναφορές. Για παράδειγμα, μια συγκριτικά μικρή αλλαγή στις εκτιμήσεις για τους μη εισπρακτέους λογαριασμούς μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στα καθαρά έσοδα και μια εταιρεία στην πρώτη εκτίμηση λογιστικών αποθεμάτων μπορεί να αυξήσει το καθαρό εισόδημα σε μια περίοδο καθυστερώντας τις αγορές στο μέλλον.

Τα κέρδη αποτελούν το πιο σημαντικό στοιχείο της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, αλλά και τη «βιτρίνα» των λογιστικών καταστάσεων των οικονομικών μονάδων. Για αυτό το λόγο, τα διοικητικά στελέχη πολλές φορές, προβαίνουν σε τεχνικές διαχείρισης των κερδών, ώστε να παραποιήσουν την πραγματική εικόνα της εταιρίας, προς ίδιον όφελος.

Οι κυριότεροι λοιπόν, λόγοι χειραγώγησης των κερδών είναι οι ακόλουθοι :

- Η πίεση από τους αναλυτές για την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων.
- Οι δανειακές συμβάσεις και οι αυστηροί όροι για επίτευξη καθορισμένων αποτελεσμάτων.
- Ο έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των εταιριών.
- Η ανάγκη για άντληση κεφαλαίων από το Χρηματιστήριο Αξιών και η ανάγκη για την παρουσίαση υψηλών κερδών.
- Οι διαδικασίες συγχωνεύσεων - εξαγορών των οικονομικών μονάδων.

- Η προσπάθεια επίτευξης από την πλευρά των επιχειρήσεων της μικρότερης φορολογικής επιβάρυνσης.
- Η προσπάθεια των διοικητικών στελεχών να προαχθούν σε ανώτερη θέση στην ιεραρχική πυραμίδα της επιχείρησης και να αποκομίσουν μεγαλύτερο ποσό απολαβών.

5.5.1 Η σχέση μεταξύ χειραγώγησης κερδών και απάτης

Όταν οι εταιρείες διογκώνουν αναφερόμενες οικονομικές πληροφορίες μέσω της χειραγώγησης των κερδών τους, δημιουργούν δεδουλευμένα αυξανόμενα εισοδήματα που αντιστρέφονται με την πάροδο του χρόνου. Οι εταιρείες με δεδουλευμένες αυξήσεις εισοδήματος κατά τα προηγούμενα έτη πρέπει, συνεπώς, είτε να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες των αντιστροφών σε δεδουλευμένη βάση είτε να διαπράξουν απάτη για να αντισταθμίσουν τις αντιστροφές. Το εισόδημα της προηγούμενης χρονιάς δηλαδή η αύξηση των διακριτικών δεδουλευμένων μπορεί επίσης να προκαλέσει τις επιχειρήσεις να ξεφεύγουν από τρόπους χειραγώγησης των κερδών. Συνεπώς, υπάρχει μια θετική σχέση μεταξύ προηγούμενων διακριτικών δεδουλευμένων και απάτης, και συγκεκριμένα είναι αυτή η σχέση που συνδυάζει την αντιστροφή χειραγώγησης κερδών και την υπόθεση περιορισμού.

Η βιβλιογραφία έχει εξετάσει εν μέρει την υπόθεση αντιστροφής της χειραγώγησης κερδών και περιορισμών. Ο Beneish (1997) βρίσκει μια θετική σχέση μεταξύ της πιθανότητας απάτης κατά το έτος t_0 , του πρώτου έτους απάτης, και μιας εικονικής μεταβλητής που μετρά κατά πόσον η εταιρεία είχε θετικά δεδουλευμένα και στο έτος $t - 1$ όπου είναι το έτος πριν από το πρώτο έτος απάτης. Στη συνέχεια τεκμηριώθηκε μια θετική σχέση μεταξύ της πιθανότητας απάτης και των συνολικών δεδουλευμένων που αθροίστηκαν για μια περίοδο τριών ετών πριν από την ανακάλυψη της απάτης από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ (SEC).

Ωστόσο, η ημερομηνία ανακάλυψης απάτης από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ καθυστερεί την πρώτη εμφάνιση απάτης κατά μέσο όρο 28 μηνών. Ως εκ τούτου, τα συνολικά δεδουλευμένα μετρούν το άθροισμα κατά τα έτη $t - 1$, t_0 και $t + 1$. Πιο συγκεκριμένα, τερματίζοντας την 36μηνη περίοδο μέτρησης μετά το πρώτο

περιστατικό απάτης, το μέτρο περιλαμβάνει, κατά μέσο όρο, 8 μήνες (συμπεριλαμβανομένου του μήνα κατά τον οποίο εμφανίστηκε η απάτη) πριν από την πρώτη εμφάνιση απάτης έως 28 μήνες μετά.

Οι Jones, Krishnan και Melendrez (2008) τεκμηρίωσαν μια θετική σχέση μεταξύ των διακριτικών δεδουλευμένων κατά το έτος $t - 1$ και της απάτης, ενώ οι Dechow, Ge, Larson και Sloan (2011) κατέληξαν, αλλά δεν ελέγχουν στατιστικά, ότι τα δεδουλευμένα αντιστρέφονται μετά το t_0 . Τέλος, αν και εξετάζουν συνολικά δεδουλευμένα, και όχι τα διακριτικά δεδουλευμένα, οι Dechow, Sloan και Sweeney (1996) τεκμηριώνουν μια σημαντική θετική σχέση μεταξύ των συνολικών δεδουλευμένων κατά το έτος t_0 και της πιθανότητας απάτης κατά το έτος t_0 , ενώ ο Beneish (1999) αναφέρει μια θετική σχέση μεταξύ των συνολικών δεδουλευμένων στο έτος $t - 1$ και της απάτης στο έτος t_0 .

Ενώ η προηγούμενη έρευνα παρέχει υποστήριξη για την αντιστροφή της χειραγώγησης κερδών και την υπόθεση περιορισμού, οι μόνες μελέτες που έχουν εξετάσει προηγούμενες διακριτικές αξίες για το εάν οι εταιρείες είχαν θετικά διακριτικά δεδουλευμένα και στα δύο έτη των $t - 1$ και t_0 , και διακριτικά δεδουλευμένα μόνο σε $t - 1$, αντίστοιχα.

Ωστόσο, η ευελιξία για τη χειραγώγηση των κερδών θα πρέπει να είναι χαμηλότερη και η πίεση για διάπραξη απάτης λόγω αντιστροφών σε δεδουλευμένη βάση θα πρέπει να είναι υψηλότερη για εταιρείες που έχουν χρησιμοποιήσει δεδουλευμένα που αυξάνουν το εισόδημα για πολλά χρόνια και όχι μόνο για ένα έτος. Οι εταιρείες έχουν αυξήσει περισσότερο το εισόδημά τους χρησιμοποιώντας διακριτικές αυξήσεις κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου.

Επιπλέον, η υπόθεση αντιστροφής της χειραγώγησης κερδών και περιορισμών δεν προβλέπει εάν οι εταιρείες θα συνεχίσουν να χειραγωγούν τα κέρδη στο t_0 . Οι εταιρείες που διαπράττουν απάτη έχουν μεγαλύτερη διακριτική ευχέρεια στα περιουσιακά στοιχεία στα τρία χρόνια πριν από το πρώτο έτος απάτης από ότι οι εταιρείες που δεν διαπράττουν απάτη. Έτσι, η κατάλληλη χρονική περίοδος για τη μέτρηση του εισοδήματος αυξάνοντας τις διακριτικές αυξήσεις είναι τρία χρόνια πριν από το πρώτο έτος απάτης. Οι εταιρείες διαπράττουν απάτη για διάφορους λόγους, οι οποίοι

περιλαμβάνουν διακριτικές αντιστροφές δεδουλευμένων και περιορισμούς χειραγώγησης κερδών.

Λαμβάνοντας υπόψη τον κοινό στόχο της αλλαγής των οικονομικών εκθέσεων από τη διαχείριση της απάτης και των εσόδων, πολλές έρευνες εξετάζουν εάν τα ίδια κίνητρα που ενθαρρύνουν τη χειραγώγηση των κερδών παρακινούν επίσης την απάτη και επικεντρώνεται σε κίνητρα που σχετίζονται με συμβόλαια χρέους και προγράμματα αποζημίωσης μπόνους. Στη συνέχεια εισάγονται ιδέες ότι οι προσδοκίες της κεφαλαιαγοράς που σχετίζονται με τις προβλέψεις αναλυτών, οι οποίες έχουν διερευνηθεί ως κίνητρα στην έρευνα χειραγώγησης των εσόδων αλλά όχι στην έρευνα απάτης, παρέχουν επίσης κίνητρα για διάπραξη απάτης.

5.6 Παραδείγματα απάτης/σκανδάλων στην παγκόσμια κοινότητα

5.6.1 Η περίπτωση της Satyam Computer Services

Η Satyam Computer Services, η οποία κάποτε κατατάχθηκε μεταξύ των τριών κορυφαίων εταιρειών πληροφορικής στην Ινδία, στις αρχές του 2008 καυχήθηκε ότι η εταιρεία είχε κυριαρχήσει στη λογιστική των GAAP της Αμερικής. Κάποιο στέλεχος δήλωσε ότι «Μπορούμε να πούμε με σιγουριά ότι εκτελούμε λογιστική GAAP των ΗΠΑ τόσο τέλεια όσο οποιαδήποτε άλλη παγκόσμια εταιρεία. Πρέπει να συμμορφωθούμε με τις απαιτήσεις Sarbanes – Oxley (SOX) από πολύ νωρίς». Το πρωί της 7ης Ιανουαρίου 2009, ο Ramalingam Raju, ο πρόεδρος της προβληματικής ινδικής εταιρείας εξωτερικής ανάθεσης, έστειλε μια εντυπωσιακή επιστολή στο διοικητικό συμβούλιο και στο Συμβούλιο Κεφαλαιαγοράς της Ινδίας.

Ο Raju αναγνώρισε την ευθύνη του για απόκρυψη ειδήσεων ότι είχε διογκώσει το ποσό των μετρητών στον ισολογισμό της τέταρτης μεγαλύτερης εταιρείας πληροφορικής της Ινδίας κατά σχεδόν 1 δισεκατομμύριο δολάρια, υπέστη υποχρέωση 253 εκατομμυρίων δολαρίων για τα κεφάλαια που χειραγώγησε προσωπικά και υπερεκτίμησε τα έσοδα κατά 76% και κέρδη κατά 97% της Satyam τον Σεπτέμβριο του 2008. Αφού υπέβαλε την παραίτησή του, ο Raju έκλεισε την επιστολή του ζητώντας συγγνώμη για την αδυναμία του να κλείσει αυτό που ξεκίνησε ως «οριακό χάσμα μεταξύ των

λειτουργικών κερδών και εκείνου που αντικατοπτρίζεται στα βιβλία λογαριασμών», αλλά το οποίο αργότερα έγινε ανεξέλεγκτο.

Η Satyam κατηγορήθηκε για απάτη και αργότερα εξαγοράστηκε από την Mahindra & Mahindra Inc. Η Satyam έγινε γνωστή ως «Enron της Ινδίας». Πρόκειται για μια υπόθεση που χαρακτηρίζεται σαφώς ως παραπλανητική λογιστική όπου είναι ανήθικη και δόλια. Έτσι, η χειραγώγηση των κερδών συμβαίνει σε συνεχή βάση, από τον καταληκτικό χρόνο συναλλαγών, στην επιθετική λογιστική, έως την παραπλανητική λογιστική. Ο συγχρονισμός των συναλλαγών ονομάζεται συνήθως «εξομάλυνση εισοδήματος» και σκοπός του είναι να υπάρχει μια ομαλή τάση στα κέρδη με την πάροδο του χρόνου. Οι επενδυτές θέλουν να βλέπουν μια συνεχή ανοδική αύξηση των κερδών.

Η διοίκηση αναγνωρίζει τα εκτιμώμενα έξοδα σε ένα έτος που τα έσοδα είναι υψηλά, οπότε λιγότερα έξοδα αναγνωρίζονται σε ένα τρίμηνο όταν τα κέρδη είναι χαμηλότερα. Ένας άλλος τρόπος για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος είναι η αναβολή εσόδων για πιο δύσκολες περιόδους. Μια άλλη τεχνική που χρησιμοποιείται ονομάζεται «Big Bath». Μια εταιρεία επιταχύνει τα έξοδα και τις απώλειες σε ένα χρόνο με ήδη κακά αποτελέσματα, έτσι ώστε το μελλοντικό εισόδημα να φαίνεται καλύτερο και πιο ομαλό.

5.6.2 Η περίπτωση της Dell

Για χρόνια, η Dell ήταν γνωστή ως εμπειρογνώμονας στη συμπίεση της απόδοσης από την εφοδιαστική αλυσίδα και τη μείωση του κόστους. Τον Ιούλιο του 2010, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ (SEC) διαπίστωσε ότι η Dell είχε χειραγωγήσει τα λογιστικά της στοιχεία για μια εκτεταμένη περίοδο για να προβάλει οικονομικά αποτελέσματα. Στις 22 Ιουλίου, η Dell συμφώνησε να πληρώσει 100 εκατομμύρια δολάρια ποινή για να διευθετήσει τους ισχυρισμούς της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ.

Η υπόθεση Dell αφορά στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Πριν από το 2007, η Dell είχε συνεργαστεί με την Intel μέσω πληρωμών αποκλειστικότητας. Η Intel πλήρωσε ορισμένα ποσά στην Dell για να χρησιμοποιήσει το chip της αποκλειστικά στον υπολογιστή της Dell. Τα ποσά πληρωμής ανήλθαν στο 76% και τα τριμηνιαία λειτουργικά έσοδα της Dell ανήλθαν στο πρώτο τρίμηνο του 2007.

Το 2007, η Dell αποφάσισε να χρησιμοποιήσει τους επεξεργαστές της AMD στα προϊόντα της, το οποίο ανταγωνίζεται τους επεξεργαστές της Intel. Αυτό έκανε την Intel να διακόψει τις πληρωμές αποκλειστικότητάς της. Αφού η Intel μείωσε τις πληρωμές της, η Dell παραπλάνησε και πάλι τους επενδυτές της, χωρίς να αποκαλύψει τον πραγματικό λόγο της μειωμένης κερδοφορίας της εταιρείας. Η Dell είπε ότι ο κύριος λόγος ήταν η πολύ επιθετική τιμολόγηση ενόψει της επιβράδυνσης της ζήτησης και το κόστος των στοιχείων μειώθηκε λιγότερο από το αναμενόμενο.

Σε πολλαπλά βήματα των καταστάσεων εισοδήματος, θα πρέπει να υπάρχει διαχωρισμός μεταξύ λειτουργικού εισοδήματος και μη λειτουργικού εισοδήματος. Στην περίπτωση της Dell, το λειτουργικό εισόδημα πρέπει να προέρχεται από την πώληση υπολογιστών και τα μη λειτουργικά έσοδα θα πρέπει να προέρχονται από άλλα από αυτήν τη δραστηριότητα, για παράδειγμα πληρωμές αποκλειστικότητας από την Intel. Η αποτυχία αναφοράς αυτού του διαχωρισμού μπορεί να παραπλανήσει τον επενδυτή όπως παρατηρείται από αυτήν την περίπτωση.

Επομένως, τα στοιχεία της κατάστασης αποτελεσμάτων περιλαμβάνουν :

- Τα λειτουργικά τμήματα όπως τις ενότητες πωλήσεων και εσόδων, το κόστος καλής πώλησης (COGS), τα έξοδα πωλήσεων, τα διαχειριστικά και τα γενικά έξοδα.
- Τα μη λειτουργικά τμήματα όπως τα άλλα έσοδα και κέρδη, όπως το τέλος ενοικίασης και οι διαχωριστές από επενδύσεις σε άλλη εταιρεία και τα άλλα έξοδα και οι ζημίες όπως πληρωτέοι τόκοι.
- Φόρο εισοδήματος.
- Διακοπή λειτουργιών.
- Έκτακτα είδη.

- Κέρδη ανά μετοχή (EPS).

Οι εταιρείες πρέπει να αναφέρουν ξεχωριστά παράτυπα στοιχεία σε στοιχεία εσόδων στις καταστάσεις αποτελεσμάτων. Αυτά τα ακανόνιστα στοιχεία περιλαμβάνουν διακοπείσες λειτουργίες, έκτακτα στοιχεία, ασυνήθιστα κέρδη και ζημίες, αλλαγές στις λογιστικές αρχές, αλλαγές στις εκτιμήσεις και διόρθωση σφαλμάτων. Κάθε ένα από αυτά τα παράνομα στοιχεία έχει διαφορετική μέθοδο αναφοράς που πρέπει να κατανοηθεί.

Τα κέρδη ανά μετοχή (EPS) είναι το μέρος του κέρδους μιας εταιρείας που κατανέμεται σε κάθε εκκρεμή κοινή μετοχή. Πολλοί αρχάριοι επενδυτές βλέπουν μόνο αυτόν τον αριθμό για να αποφασίσουν το επενδυτικό τους σχέδιο, γεγονός που καθιστά τον κίνδυνο ακόμη μεγαλύτερο. Επομένως, οι εταιρείες πρέπει να γνωστοποιούν τα κέρδη ανά μετοχή στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων για να μειώσουν αυτόν τον κίνδυνο. Συνήθως, μπορούν να παρατηρηθούν τα κέρδη ανά μετοχή στη χαμηλότερη γραμμή λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Τα κέρδη εις νέον είναι το τμήμα του καθαρού εισοδήματος που διατηρείται από την εταιρεία και δεν διανέμεται στους μετόχους της ως μερίσματα. Η κατάσταση λογαριασμού κερδών αναφέρει αυτό το τμήμα, διαχωρισμένο από άλλο μέρος των οικονομικών καταστάσεων. Η αποτυχία αναφοράς της κατάστασης αποτελεσμάτων θα παραπλανήσει τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως διαχειριστές, επενδυτές και πελάτες. Ως αποτέλεσμα μπορεί να παρατηρηθεί ότι από την υπόθεση της Dell, η εταιρεία πλήρωσε 100 εκατομμύρια δολάρια και ο Michael Dell ως διευθύνων σύμβουλος πλήρωσε 4 εκατομμύρια δολάρια για την συγκεκριμένη απάτη.

5.6.3 Η περίπτωση των AT&T Inc. και Verizon Communications

Ορισμένες εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων των AT&T Inc. και Verizon Communications Inc., άλλαξαν τα λογιστικά τους στοιχεία για τα συνταξιοδοτικά προγράμματα το 2010, μεταβαίνοντας σε λογιστική από αγορά σε αγορά. Στην κατάρρευση της αγοράς από την οικονομική κρίση το 2008–2009, αυτές οι εταιρείες υπέστησαν πολύ μεγάλες απώλειες της τάξεως των 23 δισεκατομμυρίων δολαρίων για την AT&T και 12 δισεκατομμυρίων δολαρίων για τη Verizon. Αντί να αναγνωρίσουν

αυτές τις απώλειες στις καταστάσεις αποτελεσμάτων τους το 2008–2009, οι εταιρείες επέλεξαν σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα των ΗΠΑ για να τις αποσβέσουν τα επόμενα χρόνια.

Στις οικονομικές καταστάσεις του 2010, αυτές οι εταιρείες επέλεξαν να αλλάξουν τα λογιστικά τους στοιχεία και να επαναδιατυπώσουν τις οικονομικές καταστάσεις προηγούμενων ετών. Το αποτέλεσμα αυτής της αλλαγής είναι ότι οι μεγάλες απώλειες το 2008–2009 δεν θα αντικατοπτρίζονταν ποτέ στις οικονομικές καταστάσεις της επόμενης χρονιάς και τα κέρδη του 2010 θα ήταν πολύ καλύτερα από ότι θα ήταν πραγματικά. Οι εταιρείες δικαιολόγησαν την αλλαγή ότι κατέστησαν τα χρηματοοικονομικά πιο διαφανή για τους επενδυτές κατά τα τρέχοντα και μελλοντικά έτη, αντικατοπτρίζοντας τις αλλαγές στην αγοραία αξία των συνταξιοδοτικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων.

Ένας εκπρόσωπος της AT&T αναφέρει ότι βελτίωσε τη λογιστική σαφήνεια, ώστε "όλοι να καταλάβουν ότι τα κέρδη και οι ζημιές που αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στο τέλος κάθε έτους συνδέονται με πραγματικά οικονομικά γεγονότα". Και ένας εκπρόσωπος της Verizon ανέφερε ότι η νέα προσέγγιση «στην πραγματικότητα είναι μια προτιμώμενη λογιστική μέθοδος και αυτή που ευθυγραμμίζεται με τις λογιστικές έννοιες της εύλογης αξίας και της τρέχουσας πρότασης. Αυτό ίσως είναι ένα παράδειγμα αποδεκτής επιθετικής χειραγώγησης κερδών.

5.6.4 Η περίπτωση της Southwest Airlines

Η Southwest Airlines Co. είναι μια μεγάλη αμερικανική αεροπορική εταιρεία που εδρεύει στο Ντάλας του Τέξας και είναι η μεγαλύτερη αεροπορική εταιρεία χαμηλού κόστους στον κόσμο. Η αεροπορική εταιρεία ιδρύθηκε στις 15 Μαρτίου 1967 από την Herb Kelleher ως Air Southwest Co. και υιοθέτησε την τρέχουσα ονομασία της, Southwest Airlines Co., το 1971, όταν άρχισε να λειτουργεί ως μια ενδογενής αεροπορική εταιρεία εξ ολοκλήρου εντός της πολιτείας του Τέξας, με πρώτη πτήση μεταξύ Ντάλας, Χιούστον και Σαν Αντόνιο. Η αεροπορική εταιρεία απασχολεί σχεδόν 60.000 υπαλλήλους και εκτελεί περίπου 4.000 αναχωρήσεις την ημέρα κατά τη διάρκεια της περιόδου αιχμής του ταξιδιού.

Από το 2018, η Southwest μετέφερε τους περισσότερους εσωτερικούς επιβάτες από οποιαδήποτε αεροπορική εταιρεία των Ηνωμένων Πολιτειών. Η αεροπορική εταιρεία έχει προγραμματίσει υπηρεσία σε 103 προορισμούς στις Ηνωμένες Πολιτείες και σε δέκα επιπλέον χώρες. Στα τέλη του 2020, η Southwest άρχισε να ανακοινώνει μια σειρά επεκτάσεων σε πολλά νέα αεροδρόμια, όπως το Διεθνές Αεροδρόμιο του Παλμ Σπρινγκς, και την επιστροφή σε πολλά αεροδρόμια που είχαν προηγουμένως σταματήσει την λειτουργία τους.

Η Southwest Airlines ιδρύθηκε το 1966 από τους Herbert Kelleher και Rollin King και το 1967 μετονομάστηκε ως Air Southwest Co. όπου εξαιρέθηκε έτσι από διάφορους κανονισμούς. Οι αγωγές επιλύθηκαν το 1970, και το 1971 η αεροπορική εταιρεία άρχισε να εκτελεί τακτικά προγραμματισμένες πτήσεις μεταξύ του Dallas Love Field και του Χιούστον και μεταξύ του Dallas Love Field και του San Antonio και υιοθέτησε το όνομα Southwest Airlines Co. Το 1975, η Southwest άρχισε να εκτελεί πτήσεις προς διάφορες επιπλέον πόλεις στο Τέξας, και το 1979 άρχισε να πετάει σε παρακείμενες πολιτείες. Η εξυπηρέτηση προς την Ανατολή και τη Νοτιοανατολική Ευρώπη ξεκίνησε τη δεκαετία του 1990.

Μέχρι σήμερα, η Southwest προγραμματίζει πτήσεις σε 103 προορισμούς σε 40 πολιτείες όπως και το Μεξικό, η Κεντρική Αμερική, η Καραϊβική και το Πουέρτο Ρίκο. Η Southwest δεν χρησιμοποιεί το σύστημα κόμβων και ακτίνων άλλων μεγάλων αεροπορικών εταιρειών, προτιμώντας το σύστημα point-to-point, σε συνδυασμό με ένα μοντέλο κυλιόμενου κόμβου στις πόλεις της βάσης. Η Southwest σχεδιάζει να ξεκινήσει την εξυπηρέτηση προς το Διεθνές Αεροδρόμιο του Μαϊάμι και το Διεθνές Αεροδρόμιο του Παλμ Σπρινγκς το Νοέμβριο του 2020 και το Περιφερειακό Αεροδρόμιο του Montrose το Δεκέμβριο του 2020. Η υπηρεσία προς το Διεθνές Αεροδρόμιο George Bush, το Διεθνές Αεροδρόμιο O'Hare, το Διεθνές Αεροδρόμιο Jackson – Medgar Wiley Evers, το Αεροδρόμιο του Κολοράντο Σπρινγκς και το Διεθνές Αεροδρόμιο Savannah / Hilton Head έχει προγραμματιστεί να ξεκινήσει μετά το 2020.

Μετά την κρίση της 11ης Σεπτεμβρίου, η Southwest Airlines άλλαξε την εκτιμώμενη ζωή των αεροπλάνων της από 22 σε 27 χρόνια, με το σκεπτικό ότι οι βελτιωμένες

μέθοδοι συντήρησης επέτρεψαν στην εταιρεία να αξιοποιήσει καλύτερα τα αεροσκάφη. Αυτή η αλλαγή στη λογιστική εκτίμηση, η οποία δεν απαιτεί δημοσιοποίηση της συνοχής στην έκθεση του ελεγκτή, είχε ως αποτέλεσμα να επιτρέψει στη Southwest να συνεχίσει να εμφανίζει αύξηση των κερδών από έτος σε έτος. Η αλλαγή της εκτίμησης και η επίδρασή της γνωστοποιήθηκαν σε σημείωση των οικονομικών καταστάσεων. Αυτό είναι ίσως ένα παράδειγμα αποδεκτού ουδέτερου ως προς την επιθετική (όχι υπερβολικά επιθετική) χειραγώγηση των κερδών.

5.6.5 Η περίπτωση της Time Warner

Η Time Warner είναι μια αμερικανική πολυεθνική εταιρεία μέσω μαζικής ενημέρωσης και ψυχαγωγίας που ανήκει στην AT&T και εδρεύει στη Νέα Υόρκη, των ΗΠΑ. Δημιουργήθηκε αρχικά το 1990 από τον Steve Ross και συγχωνεύθηκε από την εταιρεία Time Inc. και της αρχικής εταιρείας Warner Communications. Η εταιρεία διαθέτει κινηματογραφικές, τηλεοπτικές και καλωδιακές λειτουργίες, με τα περιουσιακά της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των WarnerMedia Studios & Networks (που αποτελούνται από ψυχαγωγικά και φιλικά προς την οικογένεια περιουσιακά στοιχεία των Turner Broadcasting, HBO και Cinemax, καθώς και της Warner Bros., η οποία προβάλλει ταινίες, κινούμενα σχέδια, και τηλεοπτικές σειρές).

Στις 22 Οκτωβρίου 2016, η AT&T ανακοίνωσε την προσφορά εξαγοράς της Time Warner έναντι 108,7 δισεκατομμυρίων δολαρίων (συμπεριλαμβανομένου του υποτιθέμενου χρέους της Time Warner). Η προτεινόμενη συγχώνευση επιβεβαιώθηκε στις 12 Ιουνίου 2018, αφού η AT&T κέρδισε μια αντιμονοπωλιακή αγωγή που το Υπουργείο Δικαιοσύνης των ΗΠΑ της υπέβαλε το 2017 για να επιχειρήσει να εμποδίσει την εξαγορά. Η συγχώνευση έκλεισε δύο ημέρες αργότερα, με την εταιρεία Time Warner να γίνεται θυγατρική της AT&T.

Παρά το γεγονός ότι η Time Inc. ξεκίνησε το 2014, η εταιρεία διατήρησε το όνομα Time Warner μέχρι την απόκτηση της AT&T το 2018, όπου μετά άλλαξε την ονομασία σε WarnerMedia. Τα προηγούμενα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας περιελάμβαναν την Time Inc., την TW Telecom, την AOL, την Time Warner Cable, την AOL Time Warner Book Group και την Warner Music Group. Αυτά τα περιουσιακά στοιχεία είτε πωλήθηκαν σε άλλους είτε διαχωρίστηκαν ως ανεξάρτητες εταιρείες. Η εταιρεία

κατατάχθηκε στο νούμερο 98 στη λίστα Fortune 500 του 2018 των μεγαλύτερων εταιρειών των Ηνωμένων Πολιτειών.

Στις 10 Φεβρουαρίου 1972, τα περιουσιακά στοιχεία ψυχαγωγίας της Εθνικής Εταιρείας Kinney επανεντάχθηκαν στην Warner Communications λόγω ενός οικονομικού σκανδάλου που συνεπάγεται σε καθορισμό τιμών στις λειτουργίες στάθμευσης. Η Warner Communications χρησίμευσε ως μητρική εταιρεία για την Warner Bros., την Warner Music Group (WMG), την Warner Cable και την Dimension Pictures κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1970 και του 1980. Είχε επίσης το περιοδικό DC Comics και Mad.

Κατά την εποχή της ως Warner Communications, η εταιρεία πραγματοποίησε μια σειρά από περαιτέρω εξαγορές. Το 1979, η Warner δημιούργησε μια κοινοπραξία με την εταιρεία πιστωτικών καρτών American Express, την Warner-Amex Satellite Entertainment, η οποία κατείχε καλωδιακά κανάλια όπως το MTV, το Nickelodeon, το The Movie Channel και το VH1 (που κυκλοφόρησε το 1985 στον χώρο καναλιών). Η Warner αγόρασε την μισή American Express το 1984 και πούλησε την επιχείρηση ένα χρόνο αργότερα στην Viacom, η οποία μετονομάστηκε σε MTV Networks (τόρα γνωστή ως ViacomCBS Domestic Media Networks). Το 1982, η Warner αγόρασε τη Δημοτική Βιβλιοθήκη από τις Εκδόσεις CBS.

Στα μέσα έως τα τέλη της δεκαετίας του 1980, η Warner άρχισε να αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες. Από το 1976 έως το 1984, η Warner Communications κατείχε την Atari, Inc., αλλά υπέστη σημαντικές απώλειες λόγω της συντριβής των βιντεοπαιχνιδιών το 1983. Εκμεταλλευόμενη την οικονομική κατάσταση της Warner Communications, η γειτονική εταιρεία της Time Inc. ανακοίνωσε στις 4 Μαρτίου 1989 ότι δύο εταιρείες έπρεπε να συγχωνευτούν.

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού του 1989, η Paramount Communications (τότε Gulf + Western) ξεκίνησε μια προσφορά 12,2 δισεκατομμυρίων δολαρίων για να εξαγοράσει την Time, Inc. σε μια προσπάθεια τερματισμού μιας συμφωνίας συγχώνευσης ανταλλαγής αποθεμάτων μεταξύ Time και Warner Communications. Η Time αύξησε την προσφορά της σε 14,9 δισεκατομμύρια δολάρια σε μετρητά και μετοχές. Η Paramount απάντησε καταθέτοντας αγωγή σε δικαστήριο του Ντελαγουέρ

για να εμποδίσει τη συγχώνευση της Time Warner. Το δικαστήριο αποφάσισε δύο φορές υπέρ της Time, αναγκάζοντας την Paramount να απορρίψει τόσο την απόκτηση χρόνου όσο και την αγωγή, και επέτρεψε στις δύο εταιρείες να συγχωνευθούν, όπου ολοκληρώθηκε στις 10 Ιανουαρίου 1990.

Με βάση την ανάλυση της χειραγώγησης των επιστροφών και των επιδομάτων πωλήσεων και των μη εισπρακτέων λογαριασμών, η Time Warner καθόρισε αποθεματικά 2.253 δισεκατομμυρίων δολαρίων και 2.229 δισεκατομμυρίων δολαρίων στις 31 Δεκεμβρίου 2009 και 2008 αντίστοιχα. Αυτές οι εκτιμήσεις αντιπροσώπευαν περίπου το 30% των ακαθάριστων εισπρακτέων λογαριασμών και στα δύο έτη. Η διοίκηση εξήγησε ότι αυτός είναι ένας «τομέας κρίσης που επηρεάζει τα αναφερόμενα έσοδα και το καθαρό εισόδημα» και βασίζεται σε ανάλυση «πωλήσεων προμήθειας προϊόντος, ιστορικών τάσεων απόδοσης, τρεχουσών οικονομικών συνθηκών και αλλαγών στη ζήτηση των πελατών». Αυτό είναι ίσως ένα παράδειγμα συντηρητικής χειραγώγησης ουδέτερων κερδών.

5.6.6 Η περίπτωση της Microsoft

Μετά την έρευνα κατά της εμπιστοσύνης από τον γενικό εισαγγελέα των ΗΠΑ, η Microsoft απέτυχε να αναγνωρίσει τα έσοδα ως κέρδη. Αυτό είναι ίσως ένα παράδειγμα απαράδεκτης πολύ συντηρητικής χειραγώγησης κερδών που δείχνει ότι δεν περιλαμβάνουν όλες οι πρακτικές χειραγώγησης κερδών υπερβολικές δηλώσεις. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (SEC) ισχυρίστηκε ότι οι λογιστικές πρακτικές της Microsoft από τον Ιούλιο του 1994 έως τον Ιούνιο του 1998 προκάλεσαν ουσιαστική ανακρίβεια στα έσοδά της. Η Microsoft απέτυχε να αναφέρει με ακρίβεια τα οικονομικά της αποτελέσματα, προκαλώντας υπερβολικές δηλώσεις εσόδων σε ορισμένα τρίμηνα και υποτιμήσεις εισοδήματος κατά τη διάρκεια άλλων τριμήνων.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είπε ότι η Microsoft αύξησε τα οικονομικά της αποτελέσματα, αφήνοντας τεχνητά μεγάλα αποθέματα για τη μείωση των εσόδων, με την ιδέα να αντιστραφεί αυτή η διαδικασία για την καταγραφή των εσόδων σε λιγότερο επικερδείς περιόδους. Τα αποθεματικά ανήλθαν μεταξύ 200 εκατομμυρίων και 900 εκατομμυρίων δολαρίων κατά την εν λόγω περίοδο. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς επέκρινε τη χρήση αυτών των λεγόμενων αποθεματικών «cookie-jar», τα οποία

μπορούν να δώσουν στους επενδυτές μια ανακριβή εικόνα της τρέχουσας οικονομικής απόδοσης της εταιρείας. Στο πλαίσιο διακανονισμού με την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, η Microsoft συμφώνησε να αποφύγει τις λογιστικές παραβιάσεις για να διευθετήσει τους ισχυρισμούς των ομοσπονδιακών ρυθμιστικών αρχών ότι παραποίησε εσφαλμένα την οικονομική της απόδοση. Στο πλαίσιο του διακανονισμού, η Microsoft ούτε παραδέχθηκε ούτε αρνήθηκε αδικήματα και δεν της επιβλήθηκε πρόστιμο.

Κεφάλαιο 6 : Τα μοντέλα υπολογισμού χειραγώγησης των κερδών

Για τον υπολογισμό της χειραγώγησης των κερδών χρησιμοποιούνται ποικίλες μέθοδοι όπου οι πιο σημαντικές περιγράφονται ως εξής :

6.1 Το μοντέλο Beneish (M-score)

Το M-Score του Beneish είναι ένα μαθηματικό μοντέλο που χρησιμοποιεί οκτώ χρηματοοικονομικούς δείκτες σταθμισμένους με συντελεστές για να προσδιορίσει εάν μια εταιρεία έχει χειριστεί τα κέρδη της. Δημιουργήθηκε από τον καθηγητή Messod Beneish ο οποίος δημοσίευσε μια εργασία τον Ιούνιο του 1999 με τίτλο «The Detection of Earnings Manipulation».

Ο Beneish υποθέτει ότι οι εταιρείες έχουν κίνητρα να χειραγωγούν τα κέρδη εάν έχουν υψηλή αύξηση πωλήσεων, επιδεινώνοντας τα μικτά περιθώρια κέρδους, τα αυξανόμενα λειτουργικά έξοδα και την αυξανόμενη μόχλευση. Είναι πιθανό να χειραγωγούν τα κέρδη επιταχύνοντας την αναγνώριση πωλήσεων, αυξάνοντας τις αναβολές κόστους, αυξάνοντας τα δεδουλευμένα και μειώνοντας τις αποσβέσεις. Αυτοί οι οκτώ χρηματοοικονομικοί δείκτες εξηγούνται με μεγαλύτερη λεπτομέρεια ως εξής :

- Δείκτης Ημερών Πώλησης προς Απαιτήσεις (Days' Sales in Receivables Index [DSRI]) : Η μεγάλη αύξηση των εισπρακτέων ημερών ενδέχεται να υποδηλώνει την ταχεία αναγνώριση εσόδων για τον πληθωρισμό των κερδών. Ο τύπος του δείκτη ημερών πώλησης προς τις απαιτήσεις περιγράφεται ως εξής : $(\text{Εισπράξεις}_x / \text{Πωλήσεις}_x) / (\text{Εισπράξεις}_{x-1} / \text{Πωλήσεις}_{x-1})$.
- Δείκτης Μεικτού Περιθωρίου (Gross Margin Index [GMI]) : Ένα επιδεινούμενο μικτό περιθώριο στέλνει ένα αρνητικό μήνυμα σχετικά με τις προοπτικές μιας εταιρείας και δημιουργεί ένα κίνητρο για τον πληθωρισμό των κερδών. Ο τύπος του δείκτη μικτού περιθωρίου περιγράφεται ως εξής :

$[(\text{Πωλήσεις}_{x-1} - \text{Κόστος Πωλήσεων}_{x-1}) / \text{Πωλήσεις}_{x-1}] / [(\text{Πωλήσεις}_x - \text{Κόστος Πωλήσεων}_x) / \text{Πωλήσεις}_x]$.

- Δείκτης Ποιότητας Περιουσιακών Στοιχείων (Asset Quality Index [AQI]) : Αύξηση των μακροπρόθεσμων περιουσιακών στοιχείων (για παράδειγμα, η κεφαλαιοποίηση του κόστους), εκτός από τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό ακινήτων, σε σχέση με το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων δείχνει ότι μια εταιρεία έχει δυνητικά αυξήσει τη συμμετοχή της στην αναβολή κόστους για να αυξήσει τα κέρδη της. Ο τύπος του δείκτη ποιότητας περιουσιακών στοιχείων περιγράφεται ως εξής : $[1 - (\text{Τρέχον Πάγιο}_x + \text{Εξοπλισμός, εγκαταστάσεις και ακίνητα}_x) / \text{Συνολικά πάγια}_x] / [1 - (\text{Τρέχον Πάγιο}_{x-1} + \text{Εξοπλισμός, εγκαταστάσεις και ακίνητα}_{x-1}) / \text{Συνολικά πάγια}_{x-1}]$.
- Δείκτης Αύξησης των Πωλήσεων (Sales Growth Index [SGI]) : Η υψηλή αύξηση των πωλήσεων δεν συνεπάγεται με χειραγώγηση, αλλά οι εταιρείες με υψηλή ανάπτυξη είναι πιο πιθανό να διαπράξουν οικονομική απάτη, επειδή η οικονομική τους θέση και οι κεφαλαιακές τους ανάγκες ασκούν πιέσεις στους διαχειριστές για την επίτευξη υψηλών κερδών. Εάν οι εταιρείες ανάπτυξης αντιμετωπίζουν μεγάλες απώλειες στις τιμές των μετοχών κατά την πρώτη ένδειξη επιβράδυνσης, ενδέχεται να έχουν μεγαλύτερα κίνητρα για χειραγώγηση των κερδών. Ο τύπος του δείκτη αύξησης των πωλήσεων περιγράφεται ως εξής : $\text{Πωλήσεις}_x / \text{Πωλήσεις}_{x-1}$.
- Δείκτης Αποσβέσεων (Depreciation [DEPI]) : Ένα μειωμένο επίπεδο απόσβεσης σε σχέση με τα καθαρά πάγια περιουσιακά στοιχεία αυξάνει την πιθανότητα ότι μια εταιρεία έχει αναθεωρήσει προς τα πάνω την εκτιμώμενη ωφέλιμη ζωή των περιουσιακών στοιχείων ή υιοθέτησε μια νέα μέθοδο που αυξάνει το εισόδημα. Ο τύπος του δείκτη αποσβέσεων περιγράφεται ως εξής : $(\text{Αποσβέσεις}_{x-1} / (\text{Εξοπλισμός, εγκαταστάσεις και ακίνητα}_{x-1} + \text{Αποσβέσεις}_{x-1})) / (\text{Αποσβέσεις}_x / (\text{Εξοπλισμός, εγκαταστάσεις και ακίνητα}_x + \text{Αποσβέσεις}_x))$.

- Δείκτης Γενικών και Διοικητικών Εξόδων των Πωλήσεων (Sales, General and Administrative Expenses [SGAI]) : Οι αναλυτές μπορεί να ερμηνεύσουν μια δυσανάλογη αύξηση των γενικών και διοικητικών εξόδων των πωλήσεων σε σχέση με τις πωλήσεις ως αρνητικό σήμα για τις μελλοντικές προοπτικές μιας επιχείρησης, δημιουργώντας έτσι μια εφεύρεση για τον πληθωρισμό των κερδών. Ο τύπος του δείκτη γενικών και διοικητικών εξόδων των πωλήσεων περιγράφεται ως εξής : $(\text{Εξοδα Πωλήσεων \& ΓΔΕ}_x / \text{Πωλήσεις}_x) / (\text{Εξοδα Πωλήσεων \& ΓΔΕ}_{x-1} / \text{Πωλήσεις}_{x-1})$.
- Δείκτης Μόχλευσης (Leverage Index [LVGI]) : Η μόχλευση υπολογίζεται ως το συνολικό χρέος σε σχέση με το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων. Η αύξηση της μόχλευσης δημιουργεί ένα κίνητρο για την χειραγώγηση των κερδών για την εκπλήρωση συμβάσεων χρέους. Ο τύπος του δείκτη μόχλευσης περιγράφεται ως εξής : $[(\text{Τρέχ.Υποχρ}_x + \text{Σύνολο Μακρ.Υποχρ}_x) / \text{Συνολικά πάγια}_x] / [(\text{Τρέχ.Υποχρ}_{x-1} + \text{Σύνολο Μακρ.Υποχρ}_{x-1}) / \text{Συνολικά πάγια}_{x-1}]$.
- Δείκτης Συνόλου Δεδουλευμένων προς σύνολο Περιουσιακών Στοιχείων (Total Accruals to Total Assets [TATA]) : Τα συνολικά δεδουλευμένα υπολογίζονται ως η μεταβολή στο κεφάλαιο κίνησης (εκτός από τα μετρητά) μείον τις αποσβέσεις σε σχέση με το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων. Τα δεδουλευμένα ή ένα τμήμα τους, αντικατοπτρίζουν το βαθμό στον οποίο οι διαχειριστές κάνουν διακριτικές λογιστικές επιλογές για να αλλάξουν τα κέρδη. Επομένως, ένα υψηλότερο επίπεδο δεδουλευμένων συσχετίζεται με μεγαλύτερη πιθανότητα χειραγώγησης των κερδών. Ο τύπος του δείκτη συνόλου δεδουλευμένων προς το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων περιγράφεται ως εξής : $[(\text{Έσοδα συνεχιζόμενων λειτουργιών}_x - \text{Ταμειακές Λειτουργικές Ροές}_x) / \text{Συνολικά πάγια}_x]$.

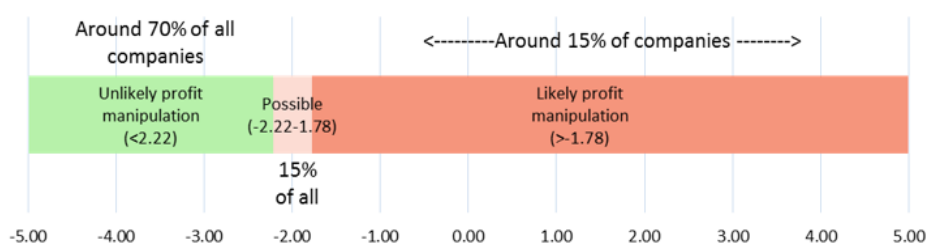
Όπου x = η τρέχουσα χρονική περίοδος και $x-1$ = η προηγούμενη χρονική περίοδος.

Το M-Score του Beneish είναι πολύ εύκολο να ερμηνευθεί. Το αποτέλεσμα που προκύπτει καθορίζει εάν η εταιρεία που αξιολογήθηκε είναι πιθανό να έχει χειραγωγήσει τα κέρδη της στις οικονομικές της καταστάσεις. Ωστόσο, λαμβάνεται

υπόψη ότι αυτό είναι μόνο ένα προγνωστικό συμπέρασμα. Το M-Score του Beneish εξετάζει μόνο την πιθανότητα μιας εταιρείας να χειραγωγεί τα κέρδη της, αλλά δεν καθορίζει συγκεκριμένα εάν η εταιρεία είναι ο χειριστής ή όχι.

Υπάρχουν δύο πιθανά συμπεράσματα που μπορούν να εξαχθούν χρησιμοποιώντας το μοντέλο M-Score του Beneish όπου είναι τα εξής :

- Εάν το M-Score του Beneish είναι μικρότερο από -2.22 : Η εταιρεία δεν είναι πιθανό να έχει χειραγωγήσει τα κέρδη της.
- Εάν το M-Score του Beneish είναι μεγαλύτερο από -2.22 : Η εταιρεία είναι πιθανό να έχει χειραγωγήσει τα κέρδη της.

Εικόνα 6 : Οι τρεις περιπτώσεις αποτελεσμάτων του μοντέλου M-Score του Beneish

6.2 Το μοντέλο Healy (1985)

Το μοντέλο Healy (1985) χρησιμοποιεί τον μέσο όρο των συνολικών δεδουλευμένων (TA_x) κλιμάκωσης από τα καθυστερούμενα συνολικά περιουσιακά στοιχεία (A_{x-1}) από την περίοδο εκτίμησης ως το μέτρο των μη διακριτικών δεδουλευμένων. Έτσι, το μοντέλο για τα μη διακριτικά δεδουλευμένα στο συμβάν έτος x (NDA_x) είναι το εξής :

$$NDA_x = 1/n \sum (TA_x / A_{x-1})$$

Οι όροι αναλύονται ως εξής :

- Το NDA_x είναι μη διακριτικά δεδουλευμένα κατά το έτος κλιμακούμενο από καθυστερημένα συνολικά περιουσιακά στοιχεία.

- Το n είναι ο αριθμός των ετών κατά την περίοδο εκτίμησης.
- Το x είναι ο συνδρομητής έτους για τα έτη $(x-n, x-n + 1, \dots, x-1)$ που περιλαμβάνεται στην περίοδο εκτίμησης.

Το διακριτικό μέρος των δεδουλευμένων είναι η διαφορά μεταξύ των συνολικών δεδουλευμένων στο έτος συμβάντος x με κλιμάκωση από A_{x-1} και NDA_x . Ενώ το μοντέλο DeAngelo, στο οποίο η περίοδος εκτίμησης για τα μη διακριτικά συσσωρευμένα περιορίζεται στην παρατήρηση του προηγούμενου έτους, μπορεί να φαίνεται μια ειδική περίπτωση του μοντέλου Healy (1985), αλλά τα δύο μοντέλα είναι αρκετά διαφορετικά. Το μοντέλο DeAngelo υποθέτει ότι το NDA ακολουθεί μια διαδικασία τυχαίας πορείας ενώ από την άλλη πλευρά, το μοντέλο Healy υποθέτει ότι το NDA ακολουθεί μια μέση διαδικασία επαναφοράς.

6.3 Το μοντέλο DeAngelo (1986)

Το μοντέλο DeAngelo (1986) χρησιμοποιεί τα συνολικά δεδουλευμένα της τελευταίας περιόδου (TA_{x-1}) με κλιμάκωση από τα καθυστερημένα συνολικά περιουσιακά στοιχεία (A_{x-2}) ως μέτρο των μη διακριτικών δεδουλευμένων. Έτσι, το μοντέλο για τα μη διακριτικά δεδουλευμένα (NDA_x) είναι :

$$NDA_x = TA_{x-1} / A_{x-2}$$

Το διακριτικό μέρος των δεδουλευμένων είναι η διαφορά μεταξύ των συνολικών δεδουλευμένων στο έτος συμβάντος x με κλιμάκωση από A_{x-1} και NDA_x .

6.4 Το μοντέλο Jones (1991)

Ο Jones (1991) πρότεινε ένα μοντέλο που προσπαθεί να ελέγξει για τις επιπτώσεις των αλλαγών στις οικονομικές συνθήκες μιας εταιρείας στα μη διακριτικά δεδουλευμένα. Το μοντέλο Jones για μη διακριτικά δεδουλευμένα στο έτος της χρήσης περιγράφεται ως εξής :

$$NDA_x = \alpha_1(1 / A_{x-1}) + \alpha_2(\Delta REV_x / A_{x-1}) + \alpha_3(PPEt / A_{x-1})$$

Οι όροι αναλύονται ως εξής :

- Το NDA_x είναι τα μη διακριτικά δεδουλευμένα κατά το έτος κλιμάκωσης από τα καθυστερούμενα συνολικά περιουσιακά στοιχεία.
- ΔREV_x είναι τα έσοδα το έτος x , όπου είναι λιγότερα το έτος $x-1$.
- Το PPE_x είναι ακαθάριστες μονάδες ιδιοκτησίας και ο εξοπλισμός των ακινήτων στο τέλος του έτους x .
- Το A_{x-1} είναι το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων στο τέλος του έτους $x-1$.
- Τα $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ είναι συγκεκριμένες παράμετροι.

Οι εκτιμήσεις των παραμέτρων για την συγκεκριμένη εταιρεία, α_1, α_2 και α_3 λαμβάνονται χρησιμοποιώντας το ακόλουθο μοντέλο κατά την περίοδο εκτίμησης :

$$TA_x / A_{x-1} = \alpha_1(1/A_{x-1}) + \alpha_2(\Delta REV_x / A_{x-1}) + \alpha_3(PPEt / A_{x-1}) + \varepsilon_x$$

Οι όροι αναλύονται ως εξής :

- Το α_1, α_2 και α_3 υποδηλώνουν τις εκτιμήσεις OLS του α_1, α_2 και α_3 .
- Το TA_x είναι συνολικά δεδουλευμένα στο έτος x .
- Το ε_x είναι το υπολειμματικό, το οποίο αντιπροσωπεύει το τμήμα της διακριτικής ευχέρειας για το σύνολο των δεδουλευμένων.

6.5 Το τροποποιημένο μοντέλο του Jones (1995)

Το τροποποιημένο μοντέλο του Jones έχει σχεδιαστεί για να εξαλείψει την εικαστική τάση του μοντέλου του Jones όπου μετρά τα διακριτικά δεδουλευμένα με σφάλμα όταν ασκείται διακριτική ευχέρεια έναντι της αναγνώρισης εσόδων. Στο τροποποιημένο μοντέλο, τα μη διακριτικά δεδουλευμένα εκτιμώνται κατά τη διάρκεια του έτους συμβάντος (δηλαδή, το έτος στο οποίο υποτίθεται η διαχείριση κερδών) και περιγράφεται ως εξής :

$$NDA_x = \alpha_1(1 / A_{x-1}) + \alpha_2[(\Delta REV_x - \Delta REC_x / A_{x-1}) + \alpha_3(PPE_t / A_{x-1})]$$

Ο επιπλέον όρος αναλύεται ως εξής :

- ΔREC_t είναι οι καθαρές απαιτήσεις κατά το έτος x μείον τις καθαρές απαιτήσεις κατά το έτος $x-1$.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι εκτιμήσεις των α_1 , α_2 και α_3 είναι εκείνες που λαμβάνονται από το αρχικό μοντέλο Jones και όχι από το τροποποιημένο μοντέλο. Η μόνη προσαρμογή σε σχέση με το αρχικό μοντέλο Jones είναι ότι η μεταβολή των εσόδων προσαρμόζεται για την αλλαγή των απαιτήσεων κατά το έτος της εκδήλωσης (δηλαδή, κατά το έτος της υποτιθέμενης διαχείρισης των κερδών).

6.6 Το βιομηχανικό μοντέλο

Το βιομηχανικό μοντέλο χαλαρώνει επίσης την υπόθεση ότι τα μη διακριτικά δεδουλευμένα είναι σταθερά με την πάροδο του χρόνου. Αντί να προσπαθεί να μοντελοποιήσει άμεσα τους καθοριστικούς παράγοντες των μη διακριτικών δεδουλευμένων, το βιομηχανικό μοντέλο υποθέτει ότι η διακύμανση στους καθοριστικούς παράγοντες των μη διακριτικών δεδουλευμένων είναι κοινή σε όλες τις εταιρείες του ίδιου κλάδου. Το βιομηχανικό μοντέλο για τα μη διακριτικά δεδουλευμένα περιγράφεται ως εξής :

$$NDA_x = \beta_1 + \beta_2 \text{median}_y (TA_x / A_{x-1})$$

Ο επιπλέον όρος αναλύεται ως εξής :

Το median_y (TA_x / A_{x-1}) είναι η διάμεση τιμή των συνολικών δεδουλευμένων στο έτος x κλιμακούμενο από καθυστερούμενα συνολικά περιουσιακά στοιχεία για όλες τις εταιρείες που δεν είναι δείγματα στην ίδια διψήφια τυπική βιομηχανική ταξινόμηση (SIC). Οι συγκεκριμένες παραμέτρους β_1 και β_2 υπολογίζονται χρησιμοποιώντας την μέθοδο OLS στις παρατηρήσεις κατά την περίοδο εκτίμησης.

Το βιομηχανικό μοντέλο, το μοντέλο Healy και το μοντέλο Jones υπολογίζονται για μια περίοδο οκτώ ετών που λήγει λίγο πριν από το έτος της χρήσης. Για παράδειγμα, τα διακριτικά δεδουλευμένα για το πρώτο έτος δείγματος 1980 υπολογίζονται με βάση τα μοντέλα που εκτιμήθηκαν την οκταετή περίοδο (1972 – 1979) και τα διακριτικά δεδουλευμένα για το δεύτερο έτος δειγματοληψίας (1981) υπολογίζονται με βάση τα μοντέλα που εκτιμήθηκαν κατά την περίοδο 1973 - 1980.

Αυτή η επιλογή της περιόδου εκτίμησης, η οποία είναι συγκρίσιμη με την προηγούμενη μέθοδο, αντιπροσωπεύει μια αντιστάθμιση. Ενώ η χρήση μακροχρόνιων σειρών παρατηρήσεων βελτιώνει την αποτελεσματικότητα της εκτίμησης, οδηγεί επίσης σε μικρότερο μέγεθος δείγματος και αυξάνει την πιθανότητα εμφάνισης δομικής αλλαγής κατά την περίοδο εκτίμησης.

6.7 Το μοντέλο Z - score

Το μοντέλο Z-score για την πρόβλεψη της πτώχευσης δημοσιεύθηκε το 1968 από τον Edward I. Altman, ο οποίος, τότε, ήταν Επίκουρος Καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης. Ο τύπος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την πρόβλεψη της πιθανότητας πτώχευσης μιας εταιρείας εντός δύο ετών. Το μοντέλο Z-score χρησιμοποιείται για την πρόβλεψη εταιρικών προεπιλογών και για ένα εύχρηστο μέτρο ελέγχου για την κατάσταση οικονομικής δυσχέρειας των εταιρειών. Το μοντέλο Z-score χρησιμοποιεί πολλαπλές αξίες εταιρικού εισοδήματος και ισολογισμού για τη μέτρηση της οικονομικής υγείας μιας εταιρείας.

Το μοντέλο Z-score είναι ένας γραμμικός συνδυασμός τεσσάρων ή πέντε κοινών επιχειρησιακών αναλογιών, σταθμισμένους με συντελεστές. Οι συντελεστές εκτιμούνται προσδιορίζοντας ένα σύνολο εταιρειών που είχαν δηλώσει πτώχευση και με την συλλογή στοιχείων για ένα αντίστοιχο δείγμα εταιρειών που έχουν επιβιώσει, με αντιστοίχιση ανά κλάδο και κατά προσέγγιση μέγεθος (περιουσιακά στοιχεία).

Ο Altman εφάρμοσε τη στατιστική μέθοδο της ανάλυσης διακρίσεων σε ένα σύνολο δεδομένων κατασκευαστών που ανήκουν στο κοινό. Η εκτίμηση βασίστηκε αρχικά σε δεδομένα από δημόσιους κατασκευαστές, αλλά έκτοτε επανεκτιμήθηκε με βάση άλλα σύνολα δεδομένων για ιδιωτικές εταιρείες παραγωγής, μη μεταποίησης και παροχής υπηρεσιών.

Ο αρχικός τύπος του μοντέλου Z-score περιγράφεται ως εξής :

$$\zeta = 1.2A + 1.4B + 3.3C + 0.6D + 1.0E$$

Οι όροι αναλύονται ως εξής :

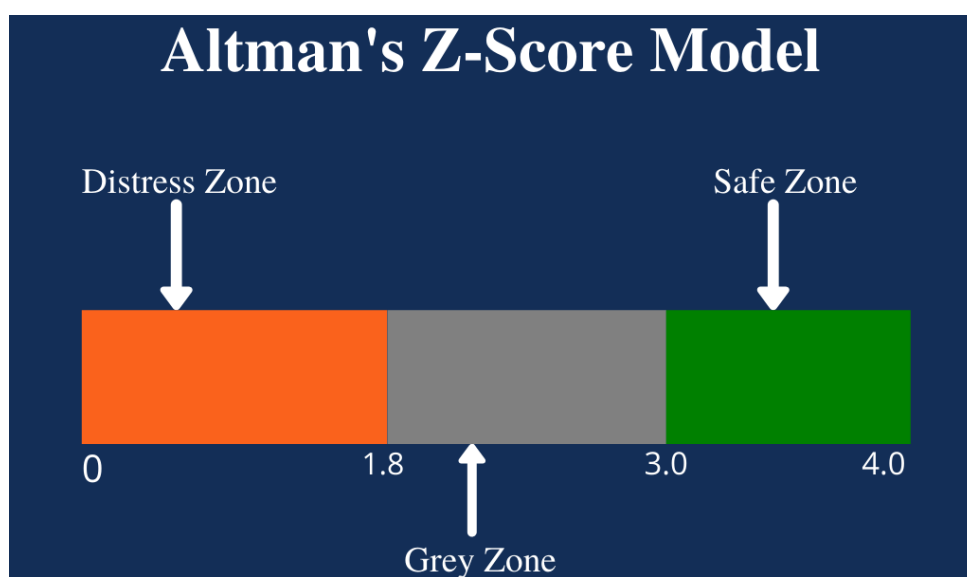
- Το Zeta (ζ) είναι η βαθμολογία Z του Altman.
- Το A είναι ο δείκτης κεφαλαίου κίνησης / Σύνολο περιουσιακών στοιχείων.
- Το B είναι ο δείκτης Διατηρούμενων Κερδών / Σύνολο ενεργητικού.
- Το C είναι ο δείκτης των Κερδών προ τόκων και φόρων / Σύνολο περιουσιακών στοιχείων.
- Το D είναι ο δείκτης αγοραίας αξίας / δείκτη συνολικών υποχρεώσεων.
- Το E είναι ο δείκτης Συνολικών πωλήσεων / Σύνολο περιουσιακών στοιχείων.

Συνήθως, όσο χαμηλότερη είναι το αποτέλεσμα του μοντέλου Z-score, τόσο υψηλότερες είναι οι πιθανότητες μια εταιρεία να οδηγηθεί σε πτώχευση. Η βαθμολογία του μοντέλου Z-score που είναι χαμηλότερη από 1,8 σημαίνει ότι η εταιρεία βρίσκεται σε οικονομική δυσχέρεια και με μεγάλη πιθανότητα πτώχευσης. Από την άλλη πλευρά, εάν το αποτέλεσμα κυμαίνεται από 3 και πάνω σημαίνει ότι η εταιρεία βρίσκεται σε ασφαλή ζώνη και είναι απίθανο να υποβάλει αίτηση πτώχευσης. Το αποτέλεσμα

μεταξύ 1,8 και 3 σημαίνει ότι η εταιρεία βρίσκεται σε γκρίζα περιοχή και με μέτρια πιθανότητα να υποβάλει αίτηση πτώχευσης.

Οι επενδυτές χρησιμοποιούν τη βαθμολογία του μοντέλου Z-score του Altman για να αποφασίσουν εάν θα αγοράσουν ή θα πουλήσουν μετοχές μιας εταιρείας, ανάλογα με την εκτιμώμενη οικονομική ισχύ. Εάν μια εταιρεία εμφανίσει βαθμολογία Z-score πλησιέστερα στο 3, οι επενδυτές μπορούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο αγοράς του αποθέματος της εταιρείας, καθώς υπάρχει ελάχιστος κίνδυνος πτώχευσης της επιχείρησης τα επόμενα δύο χρόνια.

Ωστόσο, εάν μια εταιρεία εμφανίσει βαθμολογία Z-score κοντά στο 1,8, οι επενδυτές μπορούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο πώλησης του αποθέματος της εταιρείας για να αποφύγουν την απώλεια των επενδύσεών τους, καθώς το αποτέλεσμα συνεπάγεται σε υψηλή πιθανότητα πτώχευσης.

Εικόνα 7 : Οι βαθμολογίες του μοντέλου Z-score του Altman

6.8 Το μοντέλο Ohlson (O-score)

Το μοντέλο O-score για την πρόβλεψη της χρεοκοπίας είναι ένας οικονομικός τύπος πολλαπλών παραγόντων που διατυπώθηκε το 1980 από τον Δρ. James Ohlson του

τμήματος λογιστικής Stern University of New York ως εναλλακτική λύση του Altman Z-score για την πρόβλεψη οικονομικής δυσχέρειας.

Το μοντέλο O-score είναι το αποτέλεσμα ενός γραμμικού συνδυασμού 9 παραγόντων με συντελεστές σταθμισμένων δεικτών οι οποίοι λαμβάνονται εύκολα ή προέρχονται από τις τυπικές περιοδικές δηλώσεις χρηματοοικονομικής γνωστοποίησης που παρέχονται από εταιρείες που διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο. Δύο από τους παράγοντες που χρησιμοποιούνται θεωρούνται ευρέως ως εικονικά στοιχεία ως η αξία τους και έτσι η επίδρασή τους στον τύπο είναι συνήθως 0. Όταν χρησιμοποιείτε το μοντέλο O-score για να αξιολογηθεί η πιθανότητα αποτυχίας της εταιρείας, τότε το $\exp(\text{O-score})$ διαιρείται με $1 + \exp(\text{O-score})$.

Ο υπολογισμός για το μοντέλο Ohlson O-score εμφανίζεται παρακάτω :

$$T = -1.32 - 0.407 \log (TA_x / GNP) + 6.03 (TL_x / TA_x) - 1.43 (WC_x / TA_x) + 0.0757 (CL_x / CA_x) - 1.72X - 2.37 (NI_x / TA_x) - 1.83 (FFO_x / TL_x) + 0.285Y - 0.521 [(NI_x - NI_{x-1}) / (|NI_x| + |NI_{x-1}|)]$$

Οι όροι αναλύονται ως εξής :

- TA = Συνολικά περιουσιακά στοιχεία.
- GNP = Το επίπεδο δείκτη τιμής Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος.
- TL = Συνολικές υποχρεώσεις.
- WC = Κεφάλαιο κίνησης.
- CL = Τρέχουσες υποχρεώσεις.
- CA = Κυκλοφορούν ενεργητικό.
- X = 1 εάν $TL > TA$, διαφορετικά =0.
- NI = Καθαρό εισόδημα.
- FFO = Κεφάλαια από δραστηριότητες.
- Y = 1 εάν μια καθαρή ζημιά τα τελευταία δύο χρόνια, διαφορετικά =0.

Το αρχικό μοντέλο του O-score προήλθε από τη μελέτη μιας ομάδας πάνω από 2000 εταιρειών, ενώ σε σύγκριση με το προκάτοχό μοντέλο του, το μοντέλο Z-score

μελέτησε μόλις 66 εταιρείες. Ως αποτέλεσμα, το μοντέλο του O-score είναι πολύ πιο ακριβές ως πρόβλεψη χρεοκοπίας εντός περιόδου 2 ετών. Το μοντέλο Z-score εκτιμάται ότι είναι πάνω από 70% ακριβής με τις μεταγενέστερες παραλλαγές του να φτάνουν έως και 90% ακρίβεια ενώ το μοντέλο του O-score είναι πιο ακριβές από το μοντέλο Z-score.

Ωστόσο, κανένα μαθηματικό μοντέλο δεν είναι 100% ακριβές, οπότε το μοντέλο του O-score μπορεί να προβλέψει πτώχευση ή φερεγγυότητα, παράγοντες τόσο εντός όσο και εκτός του τύπου που μπορούν να επηρεάσουν την ακρίβειά του. Επιπλέον, μεταγενέστερα μοντέλα πρόβλεψης πτώχευσης, όπως το μοντέλο βασισμένο σε κινδύνους που πρότειναν οι Campbell, Hilscher και Szilagyi το 2011 έχουν αποδειχθεί ακόμη πιο ακριβή. Για το μοντέλο του O-score, τυχόν αποτελέσματα μεγαλύτερα από 0,5 υποδηλώνουν ότι η εταιρεία θα χρεοκοπήσει εντός δύο ετών.

6.9 Το μοντέλο Kothari

Ένα ακόμη μοντέλο για τον υπολογισμό των μη διακριτικών δεδουλευμένων περιγράφεται από τους Kothari, Leone & Wasley. Στην μελέτη τους οι Kothari, Leone & Wasley συμπεριέλαβαν μία συνεχή μεταβλητή στο μοντέλο του Jones. Σε αυτήν την περίπτωση τα μη διακριτικά δεδουλευμένα περιγράφονται από τον παρακάτω τύπο ως εξής :

$$NDA(i, x) = \alpha_1 [1 / A(i, x-1)] + \alpha_2 \Delta REV(i, x) + \alpha_3 PPE(i, x) + \alpha_4 ROA(i, x)$$

Ο επιπλέον όρος αναλύεται ως εξής :

- ROA = Τα επιστρεφόμενα περιουσιακά στοιχεία.

Ο δείκτης που περιλαμβάνει τα μεταβλητό αποτέλεσμα των επιστρεφόμενων περιουσιακών στοιχείων (ROA) θέλει να πραγματοποιηθεί μια σύγκριση των αποδόσεων που συνδυάζονται με τα διακριτικά δεδουλευμένα με τις βασικές μεθόδους υπολογισμού των δεδουλευμένων, όπως το απλό και το τροποποιημένο μοντέλο του

Jones. Όταν τα επιστρεφόμενα περιουσιακά στοιχεία συμπεριλαμβάνονται ως στοιχείο, τα διακριτικά δεδουλευμένα έρχονται σε συνδυασμό με την επιχειρησιακή απόδοση.

6.10 Τα μοντέλα διατομής

Τα δύο μοντέλα διατομής που εξετάζονται είναι το μοντέλο Cross-Sectional Jones και το μοντέλο Cross-Sectional Modified Jones. Αυτά τα δύο μοντέλα είναι παρόμοια με τα μοντέλα Jones και Modified Jones, αντίστοιχα, εκτός από το ότι οι παράμετροι των μοντέλων υπολογίζονται χρησιμοποιώντας δεδομένα διατομής, όχι χρονοσειρών. Έτσι, οι εκτιμήσεις παραμέτρων α_1 , α_2 και α_3 είναι συγκεκριμένες για τη βιομηχανία και το έτος και όχι για συγκεκριμένες εταιρείες, χρησιμοποιώντας δεδομένα από όλες τις εταιρείες που ταιριάζουν με το έτος (δηλαδή το έτος χρήσης) και τις διψήφιες ομάδες του κλάδου SIC.

Σημειώνεται ότι κάθε τύπος μοντέλου βασίζεται σε ένα διαφορετικό σύνολο υποθέσεων που είναι απίθανο να ισχύουν για όλες τις εταιρείες. Η επιλογή μεταξύ της έκδοσης χρονοσειρών και της διατομής του μοντέλου Jones αντιπροσωπεύει έτσι τις αντισταθμίσεις και είναι ένα εμπειρικό ερώτημα για το ποια επιλογή είναι προτιμότερη. Για παράδειγμα, ενώ μια υπόθεση που βασίζεται στην έκδοση χρονοσειρών είναι ότι η διάρκεια του κύκλου λειτουργίας μιας εταιρείας δεν αλλάζει κατά την περίοδο εκτίμησης και το έτος του γεγονότος, η υποκείμενη έκδοση της διατομής είναι μια υπόθεση ότι όλες οι εταιρείες στον ίδιο κλάδο έχουν ένα παρόμοιο κύκλο λειτουργίας. Στην πραγματικότητα και οι δύο υποθέσεις είναι απίθανο να ισχύουν για όλες τις εταιρείες.

Ωστόσο, εάν το δείγμα αποτελείται κυρίως από ώριμες εταιρείες, οι αλλαγές υπερωριών δεν πρέπει να είναι σημαντικές. Και εάν οι εταιρείες δειγματοληψίας δεν διαφέρουν πολύ από τη μέση εταιρεία στον κλάδο τους, το γεγονός ότι η έκδοση διατομής αναγκάζει τους συντελεστές να είναι οι ίδιοι για όλες τις εταιρείες του κλάδου δεν θα πρέπει να αντιπροσωπεύει σοβαρό πρόβλημα. Εάν, ωστόσο, τα διακριτικά δεδουλευμένα που δημιουργούνται από τα μοντέλα αντικατοπτρίζουν κυρίως αυτούς τους περιορισμούς, όχι το στοιχείο των κερδών που χειρίζεται η διοίκηση, δεν θα υπάρχει αναμονή για να βρεθούν οι συστηματικές διαφορές στα διακριτικά

δεδουλευμένα μεταξύ των δειγμάτων δοκιμής και του ελέγχου, καθώς αυτοί οι περιορισμοί πρέπει να έχουν παρόμοια επίδραση και στα δύο δείγματα.

6.11 Το μοντέλο του συνόλου των δεδουλευμένων

Η εμπειρική εκτίμηση και των επτά μοντέλων περιλαμβάνει τον υπολογισμό των συνολικών δεδουλευμένων (TA). Σύμφωνα με προηγούμενες έρευνες (π.χ. Healy 1985 και Jones 1991), χρησιμοποιείται η προσέγγιση του ισολογισμού για τον υπολογισμό των συνολικών δεδουλευμένων ως εξής :

$$TA_x = \Delta CA_x - \Delta Cash_x - \Delta CL_x + \Delta DCL_x - DEP_x$$

Οι όροι αναλύονται ως εξής :

- Το ΔCA_x είναι η μεταβολή στα κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία του έτους x.
- Το $\Delta Cash_x$ είναι η αλλαγή σε μετρητά και ισοδύναμα μετρητών στο έτος x.
- Το ΔCL_x είναι η μεταβολή στις τρέχουσες υποχρεώσεις το έτος x.
- Το ΔDCL_x είναι η μεταβολή του χρέους που περιλαμβάνεται στις τρέχουσες υποχρεώσεις το έτος x (δεδομένα Compustat # 34).
- Το DEP_x είναι τα έξοδα υποτίμησης και απόσβεσης το έτος x.

Η χρήση αυτής της προσέγγισης ισολογισμού για τον υπολογισμό των συνολικών δεδουλευμένων είναι κατώτερη σε ορισμένες περιπτώσεις από μια προσέγγιση που βασίζεται σε ταμειακές ροές-καταστάσεις. Επειδή τα δεδομένα κατάστασης ταμειακών ροών είναι διαθέσιμα μόνο από το 1987 και επειδή τα μοντέλα χρονοσειρών που αξιολογούνται απαιτούν εννέα χρόνια δεδομένων, δεν μπορούν να μετρηθούν τα δεδουλευμένα με την χρήση της κατάστασης των ταμειακών ροών.

Ωστόσο, μπορεί να αναφερθεί ότι η συσχέτιση κατάταξης μεταξύ του μέτρου των συνολικών δεδουλευμένων και εκείνης που βασίζεται στην κατάσταση ταμειακών ροών, για ένα μικρό υποσύνολο εταιρειών για τις οποίες ήταν διαθέσιμα τα δεδομένα των ταμειακών ροών ήταν 0,96. Αυτή η υψηλή συσχέτιση, η οποία ήταν πολύ στατιστικά σημαντική, μετριάζει τις ανησυχίες ότι η προσέγγιση του ισολογισμού επηρεάζει τις δοκιμές που πραγματοποιούνται.

6.12 Το μοντέλο των Ball & Shivakumar (2006)

Οι Ball & Shivakumar το έτος 2006 παρουσίασαν τα προβλήματα που είχαν σχετικά με τα βασικά υποδείγματα για τον υπολογισμό των διακριτικών δεδουλευμένων. Τα προβλήματα αφορούσαν με την δραστηριότητα την ασυμμετρία της χρονικής διάρκειας της αποκάλυψης των δραστηριοτήτων και πως τα συγκεκριμένα γεγονότα συμπεριλαμβάνονται στα αποτελέσματα μιας χρονικής περιόδου. Οι δυο ερευνητές απόδειξαν και πρότειναν τα καινούργια μη-γραμμικά πρότυπα για τον υπολογισμό των διακριτικών δεδουλευμένων. Επιπροσθέτως, με βάση την μελέτη τους προέκυψε το συμπέρασμα ότι είναι αναγκαίο να λειτουργήσει ως συνιστώσα και η αλλαγή στις ταμειακές ροές από την λειτουργία των δραστηριοτήτων παρόλο που ισορροπεί τους προβληματισμούς που εμφανίζονται από την χρονική διάρκεια και αυξάνει την πρόβλεψη των συστημάτων.

6.13 Το μοντέλο των Dechow & Dichev (2002)

Οι Dechow και Dichev (2002) ανέπτυξαν ένα μοντέλο που δημιουργεί και αντιστρέφει τα δεδουλευμένα κεφάλαια κίνησης σε μια τυποποιημένη εταιρεία. Το μοντέλο ενσωματώνει τη διαίσθηση ότι ο συγχρονισμός των οικονομικών επιτευγμάτων και των θυσιών της εταιρείας διαφέρει συχνά από τις σχετικές ταμειακές ροές και ότι το όφελος των δεδουλευμένων είναι η προσαρμογή για αυτά τα προβλήματα χρονισμού ταμειακών ροών. Ωστόσο, το μοντέλο αποκαλύπτει επίσης ότι το όφελος από τη χρήση δεδουλευμένων έχει το κόστος της συμπερίληψης συστατικών δεδουλευμένων που ξεκινούν και διορθώνουν τα σφάλματα εκτίμησης.

Το κύριο σημείο εκκίνησης αυτού του μοντέλου είναι η πιθανότητα ότι οι δεδουλευμένες και ταμειακές ροές σχετικά με χρηματοοικονομικά γεγονότα μπορούν να συμβούν σε διαφορετικές χρονικές στιγμές. Η αξιολόγηση του μοντέλου σχετικά με την ποιότητα των δεδουλευμένων δείχνει εάν τα βιβλία της επιχείρησης μαγειρεύονται ή όχι με σκοπό να αποκαλύψουν την καλύτερη απόδοση σχετικά με το χρονοδιάγραμμα και το ποσό των ταμιακών ροών των δεδουλευμένων. Με άλλα λόγια, ενώ οι Dechow και Dichev (2002) αξιολόγησαν την ποιότητα των δεδουλευμένων, εξέτασαν εάν τα δεδουλευμένα μετατρέπονται σε μετρητά ή όχι το επόμενο έτος.

Για να επιτευχθούν πρακτικά τα μέτρα ποιότητας δεδουλευμένου κεφαλαίου κίνησης, οι Dechow και Dichev (2002) χρησιμοποιούν την ακόλουθη παλινδρόμηση χρονοδιαγράμματος εταιρικού επιπέδου όπου περιγράφεται ως εξής :

$$\Delta WC_x = b_0 + b_1 CFO_{x-1} + b_2 CFO_x + b_3 CFO_{x+1} + \varepsilon_x$$

Οι όροι αναλύονται ως εξής :

- Το ΔWC_x είναι η αλλαγή στο κεφάλαιο κίνησης από έτος $(x - 1)$ σε (x) . Το ΔWC υπολογίζεται ως $\Delta(\text{Εισπρακτέοι λογαριασμοί}) + \Delta(\text{Απόθεμα}) - \Delta(\text{Πληρωτέοι λογαριασμοί}) - \Delta(\text{Πληρωτέοι φόροι}) + \Delta(\text{Υπόλοιπο Ενεργητικό})$.
- Το CFO_{x-1} είναι οι ταμειακές ροές που δημιούργησαν ταμειακές ροές την προηγούμενη περίοδο, αλλά η επίδρασή τους στα κέρδη πραγματοποιήθηκε την περίοδο (x) .
- Το CFO_x είναι οι ταμειακές ροές που δημιουργούν ταμειακές ροές και επηρεάζουν τα κέρδη της περιόδου (x) .
- Το CFO_{x+1} είναι οι ταμειακές ροές που επηρεάζουν τα κέρδη της περιόδου (x) αν και θα δημιουργήσουν ταμειακές ροές την επόμενη περίοδο.

- Το ε_x αντιπροσωπεύει τα δεδουλευμένα που δεν μετατρέπονται σε μετρητά και η τυπική απόκλιση τους θεωρείται ως το μέτρο της ποιότητας της δεδουλευμένης εταιρείας.

Αυτό το μοντέλο χρησιμοποιεί συνολικές ταμειακές ροές από πράξεις (CFOs). Έτσι, οι ανεξάρτητες μεταβλητές στην έκφραση μετρώνται με την προσθήκη σφάλματος, υπονοώντας ότι οι συντελεστές παλινδρόμησης είναι πιθανό να είναι προκατειλημμένοι προς το 0 και το R^2 θα μειωθεί. Θεωρητικά, οι συντελεστές αναμένεται να δώσουν τις τιμές από $0 < b_1 < 1$ και $-1 < b_2 < 0$ και $0 < b_3 < 1$.

Τα δεδουλευμένα κεφάλαια κίνησης και οι ταμειακές ροές που απορρέουν από τις κύριες δραστηριότητες χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της ποιότητας των δεδουλευμένων. Ο λόγος για τη χρήση των δεδουλευμένων κεφαλαίων κίνησης είναι το γεγονός ότι είναι γνωστό ότι θα μετατραπούν σε μετρητά σε ένα έτος. Ο όρος σφάλματος που εμφανίζεται στη σχέση μεταξύ «της αλλαγής στο κεφάλαιο κίνησης» και «των ταμειακών ροών που προέρχονται από κύριες δραστηριότητες» που ανήκουν στην προηγούμενη περίοδο, την τρέχουσα περίοδο και την επόμενη περίοδο εκφράζει το σφάλμα εκτίμησης των δεδουλευμένων. Οι όροι σφάλματος δεν αφορούν τις ταμειακές ροές. Αυτοί οι όροι περιέχουν σφάλμα εκτίμησης και οι τυπικές αποκλίσεις τους αποτελούν μέτρο της ποιότητας των δεδουλευμένων.

Σε αυτό το μοντέλο στο οποίο αντιμετωπίζονται οι παράγοντες που μειώνουν την ποιότητα των δεδουλευμένων στις επιχειρήσεις, αναφέρονται ότι το μέγεθος της επιχείρησης είναι άμεσα ανάλογο με την ποιότητα των δεδουλευμένων. Η ποιότητα των δεδουλευμένων είναι υψηλότερη στις μεγάλες επιχειρήσεις. Οι Dechow και Dichev ισχυρίζονται ότι οι επιχειρήσεις στις οποίες η ποιότητα των δεδουλευμένων είναι χαμηλότερη έχουν περισσότερα δεδουλευμένα που δεν μετατρέπονται σε μετρητά, και αυτό σημαίνει ότι τα κέρδη τους είναι λιγότερο διαρκή.

Οι Dechow και Dichev αποδίδουν το γεγονός ότι τα δεδουλευμένα στοιχεία αναφέρονται εσφαλμένα στις ευκαιριακές συμπεριφορές των στελεχών και σε διάφορα άλλα χαρακτηριστικά ειδικά για την επιχείρηση, όπως οι διακυμάνσεις στις δραστηριότητες της επιχείρησης και η διάρκεια της περιόδου λειτουργίας. Για παράδειγμα, εάν οι δραστηριότητες της επιχείρησης αποκαλύπτουν ακραίες

διακυμάνσεις, είναι πιθανό τα στελέχη να κάνουν μεγαλύτερα λάθη στην εκτίμηση των δεδουλευμένων ακόμη και αν είναι αρκετά ταλαντούχα και καλοπροαίρετα.

Στο μοντέλο Dechow and Dichev, πιστεύεται ότι οι όροι σφάλματος είναι ανεξάρτητοι μεταξύ τους και ανεξάρτητοι από τις ταμειακές ροές που συγκεντρώνονται επειδή σε αυτό το μοντέλο δεν λαμβάνεται υπόψη η παρέμβαση της διαχείρισης. Στη βιβλιογραφία, από την άλλη πλευρά, υποστηρίζεται η αντίθετη άποψη και αναφέρεται ότι τα λάθη που απορρέουν από τη διαχείριση κερδών δεν εξαρτώνται το ένα από το άλλο και τις δεδουλευμένες ταμειακές ροές. Σε αυτήν την περίπτωση, αυτό το μοντέλο δεν είναι επωφελές για τη μέτρηση της ποιότητας των δεδουλευμένων στις οικονομικές καταστάσεις που περιέχουν τις παρεμβάσεις των στελεχών. Είναι πιθανό το μοντέλο να δώσει λανθασμένα αποτελέσματα με το σφάλμα ταξινόμησης που ονομάζεται Type I και Type II.

6.14 Το μοντέλο του McNichols (2002)

Ο McNichols (2002) επέκρινε το γεγονός ότι το μοντέλο των Dechow και Dichev δεν χειρίζεται τα δεδουλευμένα ως διακριτικά και μη διακριτικά, και δήλωσε ότι αυτή η διάκριση που χρησιμοποιείται στο μοντέλο του Jones πρέπει να χρησιμοποιηθεί σε ένα μοντέλο που θα είναι ανεπτυγμένο. Ο McNichols δήλωσε επίσης ότι στο μοντέλο του Jones, τα δεδουλευμένα κεφάλαια κίνησης επηρεάζονται μόνο από την αλλαγή στις πωλήσεις του ίδιου έτους και οι αλλαγές του προηγούμενου ή του επόμενου έτους αγνοούνται.

Με άλλα λόγια, ο McNichols ισχυρίζεται ότι αυτό το μοντέλο δεν είναι ένα επαρκές μοντέλο μόνο για την αξιολόγηση της ποιότητας των δεδουλευμένων λόγω του γεγονότος ότι αξιολογεί κάθε περίοδο από μόνη της και δεν λαμβάνει υπόψη τις επόμενες και προηγούμενες περιόδους. Ως αποτέλεσμα, ο McNichols υποθέτει ότι ο συνδυασμός των δύο μοντέλων θα αυξήσει την επεξήγηση και των δύο μοντέλων και θα κάνει τα δύο μοντέλα να μειώσουν τα λάθη μεταξύ τους.

Τα αποτελέσματα της εκτίμησης στο μοντέλο Dechow και Dichev αποκαλύπτουν ότι η προσθήκη ταμειακών ροών στο μοντέλο του Jones θα μειώσει την παράλειψη του

μοντέλου από τις μεταβλητές σχετικά με τα οικονομικά γεγονότα. Σε αυτό το πλαίσιο, ο McNichols εξέφρασε επίσης ότι τα σφάλματα μέτρησης στο μοντέλο των Dechow και Dichev ενδέχεται να εμποδίσουν τον αποτελεσματικό έλεγχο των βασικών μεταβλητών που επηρεάζουν τα δεδουλευμένα.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η προσθήκη της μεταβλητής κερδών στο μοντέλο των Dechow και Dichev αποτελεί ένα χρήσιμο σημείο ελέγχου όσον αφορά τη μέτρηση του σφάλματος στις αξίες των ταμειακών ροών. Σε αυτήν τη μελέτη, το γεγονός ότι είτε οι ταμειακές ροές έχουν επεξηγηματικό χαρακτήρα έναντι των δεδουλευμένων είτε όχι μετά τις μεταβολές στα πάγια περιουσιακά στοιχεία και τα κέρδη που εξετάζεται, παρουσιάζεται με το ακόλουθο μοντέλο :

$$\Delta WC_x = b_0 + b_1 CFO_{x-1} + b_2 CFO_x + b_3 CFO_{x+1} + b_4 \Delta Sales_x + b_5 PPE_x + \varepsilon_x$$

Οι όροι αναλύονται ως εξής :

- Το $\Delta Sales_x$ είναι η αλλαγή στις πωλήσεις.
- Το PPE_x είναι οι ακαθάριστες μονάδες ιδιοκτησίας και εξοπλισμού ακινήτων κατά τη διάρκεια του έτους με βάση τα συνολικά περιουσιακά στοιχεία σε $x-1$.

Στη μελέτη του, ο McNichols δηλώνει ότι και τα δύο μοντέλα περιγράφονται με λάθος τρόπο, και οι πωλήσεις και οι ταμειακές ροές έχουν μεγάλη σχέση. Στη συνέχεια, εμφανίζεται το αποτέλεσμα ότι οι όροι σφάλματος βρίσκονται σε υψηλή συσχέτιση με τις μεταβλητές του άλλου μοντέλου. Το γεγονός ότι αυτές οι μεταβλητές σχετίζονται περισσότερο με τον όρο σφάλματος από ότι η παρέμβαση αποκαλύπτει ότι ορισμένα δεδουλευμένα που εκτιμούνται ότι περιέχουν παρεμβάσεις στο μοντέλο του Jones (1991) δεν περιέχουν παρεμβάσεις.

6.15 Το μοντέλο των Larcker & Richardson (2004)

Οι Larcker και Richardson πρόσθεσαν τον δείκτη book-to-market (BM) και τις τρέχουσες λειτουργικές ταμειακές ροές (CFO) στο τροποποιημένο μοντέλο του Jones

για να μετριάσουν τα σφάλματα που σχετίζονται με τα διακριτικά δεδουλευμένα. Ο δείκτης book-to-market ελέγχει την αναμενόμενη ανάπτυξη στη λειτουργία, ενώ οι τρέχουσες λειτουργικές ταμειακές ροές ελέγχουν την τρέχουσα λειτουργική απόδοση. Προηγούμενη έρευνα έχει δείξει ότι τα μέτρα των απροσδόκητων δεδουλευμένων είναι πιο πιθανό να καθορίζονται εσφαλμένα για εταιρείες με ακραία επίπεδα απόδοσης.

Κατά συνέπεια, οι Larcker και Richardson περιλαμβάνουν τις τρέχουσες λειτουργικές ταμειακές ροές, ως μια επιπλέον ανεξάρτητη μεταβλητή. Οι Larcker και Richardson υποστηρίζουν ότι το μοντέλο τους ξεπερνά το τροποποιημένο μοντέλο του Jones. Δεδομένου ότι τα διακριτικά δεδουλευμένα ισούνται με τα συνολικά δεδουλευμένα μείον τα εκτιμώμενα μη διακριτικά δεδουλευμένα, τα εκτιμώμενα μη διακριτικά δεδουλευμένα του τροποποιημένου μοντέλου του Jones σε διατομή με τον δείκτη book-to-market και τις τρέχουσες λειτουργικές ταμειακές ροές υπολογίζονται ως εξής :

$$TA_x = \alpha + \beta_1 (\Delta Sales_x - \Delta REC_x) + \beta_2 PPE_x + \beta_3 BM_x + \beta_4 CFO_x + \varepsilon$$

Οι όροι αναλύονται ως εξής :

- Το BMt είναι η αγοραία / λογιστική αξία του έτους x κλιμακούμενη από τα συνολικά περιουσιακά στοιχεία σε x -1.

Όλες οι μεταβλητές κλιμακώνονται βάσει του μέσου όρου των συνολικών περιουσιακών στοιχείων χρησιμοποιώντας στοιχεία ενεργητικού από την αρχή και το τέλος της χρήσης.

6.16 Το μοντέλο των Francis, LaFond, Olsson & Schipper (2005)

Οι Francis, LaFond, Olsson και Schipper (2005) εφάρμοσαν μεθόδους με βάση την προσέγγιση του τροποποιημένου μοντέλου του Jones και την προσέγγιση του μοντέλου Dechow και Dichev για να διαχωρίσουν είτε τα συνολικά δεδουλευμένα είτε τα τρέχοντα δεδουλευμένα σε κανονικά στοιχεία (δηλαδή το τμήμα που σχετίζεται με τις λογιστικές αρχές) και τα μη φυσιολογικά στοιχεία (δηλαδή τα δεδουλευμένα που δεν σχετίζονται στατιστικά με τις λογιστικές αρχές). Σύμφωνα με την προσέγγιση του

τροποποιημένου μοντέλου του Jones, τα λογιστικά βασικά στοιχεία προσαρμόζονται με τα έσοδα για τις απαιτήσεις και τις ακαθάριστες μονάδες ιδιοκτησίας και εξοπλισμού ακινήτων (PPE).

Σύμφωνα με την προσέγγιση του τροποποιημένου μοντέλου του Dechow-Dichev, οι ταμειακές ροές με καθυστέρηση, οι τρέχουσες και οι βασικές ταμειακές ροές από τις λειτουργίες είναι οι λογιστικές αρχές. Οι μετρήσεις ποιότητας επτά κερδών καταγράφουν διάφορες πτυχές του ασυνήθιστου συστατικού των δεδουλευμένων. Όσο ασθενέστερη είναι η σχέση μεταξύ των δεδουλευμένων και των λογιστικών αρχών, τόσο χαμηλότερη είναι η ποιότητα των κερδών.

Οι Francis, LaFond, Olsson και Schipper τροποποίησαν και επέκτειναν το μοντέλο των Dechow-Dichev με δύο τρόπους όπου περιγράφονται ως εξής :

- Πρώτον, όπως προτείνεται από το μοντέλο του McNichols, προστίθεται αύξηση των εσόδων σε μια προσπάθεια να αντανakλούν την απόδοση και προσθέτουν τις ακαθάριστες μονάδες ιδιοκτησίας και εξοπλισμού ακινήτων, που επεκτείνει το μοντέλο σε ένα ευρύτερο μέτρο δεδουλευμένων που περιλαμβάνει αποσβέσεις. Ωστόσο, οι Francis, LaFond, Olsson και Schipper δεν ερευνούν εάν αυτές οι προσαρμογές βοηθούν ή παρεμποδίζουν προβλήματα της εσφαλμένης ταξινόμησης Type I ή Type II.
- Ο δεύτερος τρόπος επέκτασης του μοντέλου Dechow και Dichev είναι η αποσύνθεση της τυπικής απόκλισης των υπολειμμάτων σε μετρητά σε επίπεδο επιχείρησης των έμφυτων σφαλμάτων εκτίμησης και των διακριτικών εκτιμήσεων. Αυτό επιτρέπει στους συγγραφείς να κάνουν δηλώσεις σχετικά με τις «διευθυντικές επιλογές» (δηλαδή τα εκούσια λάθη) που αποφεύγονται από το μοντέλο Dechow και Dichev.

6.17 Το μοντέλο των Barth, Landsman & Lang (2008)

Ο Barth, ο Landsman και ο Lang (2008) ερμηνεύουν τα κέρδη που παρουσιάζουν λιγότερη χειραγώγηση κερδών ως υψηλότερη ποιότητα. Οι μετρήσεις τους για τη

χειραγώγηση των κερδών βασίζονται στη διακύμανση της μεταβολής στα καθαρά έσοδα, στον δείκτη της διακύμανσης της μεταβολής στα καθαρά έσοδα με τη διακύμανση της μεταβολής των ταμειακών ροών, στη συσχέτιση μεταξύ των δεδουλευμένων και των ταμειακών ροών και στη συχνότητα των μικρών θετικών καθαρών εσόδων. Ερμηνεύουν μια υψηλότερη διακύμανση της μεταβολής των καθαρών εσόδων, υψηλότερο δείκτη των μεταβολών της αλλαγής στα καθαρά έσοδα και των μεταβολών στις ταμειακές ροές, λιγότερη αρνητική συσχέτιση μεταξύ των δεδουλευμένων και των ταμειακών ροών και της χαμηλότερης συχνότητας των μικρών θετικών καθαρών εσόδων ως απόδειξη λιγότερης χειραγώγησης κερδών.

Ο Barth, ο Landsman και ο Lang ερμηνεύουν επίσης τα κέρδη που αντικατοπτρίζουν τις απώλειες σε χρονική βάση ως υψηλότερης ποιότητας. Η μέτρησή τους για έγκαιρη αναγνώριση ζημιών είναι η συχνότητα των μεγάλων αρνητικών καθαρών εσόδων. Ο Barth, ο Landsman και ο Lang ερμηνεύουν μια υψηλότερη συχνότητα ως απόδειξη της έγκαιρης αναγνώρισης της απώλειας. Τέλος, ερμηνεύουν λογιστικά ποσά που έχουν μεγαλύτερη αξία ως υψηλότερης ποιότητας. Οι μετρήσεις τους για τη σχέση αξίας είναι οι επεξηγηματικές δυνάμεις του καθαρού εισοδήματος και της λογιστικής αξίας των ιδίων κεφαλαίων για τις τιμές και η απόδοση των μετοχών για τα κέρδη. Τέλος, ερμηνεύουν την υψηλότερη επεξηγηματική ισχύ ως απόδειξη της μεγαλύτερης σημασίας της αξίας.

Συμπεράσματα

Ο ρόλος της χρηματοοικονομικής αναφοράς είναι να παρέχει και να κοινοποιεί πληροφορίες που βοηθούν στη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων. Η έγκαιρη, επαρκής, λεπτομερής και υψηλής ποιότητας πληροφορία είναι απαραίτητη για τους επενδυτές, για τη λήψη ορθών αποφάσεων. Ωστόσο, έχει διαπιστωθεί ότι εκδίδονται παραπλανητικές χρηματοοικονομικές πληροφορίες, οι οποίες δεν έχουν καμία σχέση με τα πραγματικά στοιχεία των επιχειρήσεων. Ο αριθμός των αναδιαρθρώσεων των πληροφοριών από εταιρείες σε όλο τον κόσμο που εκδόθηκαν τα τελευταία τρία χρόνια ήταν υψηλότερος, από τον συνδυασμό των προηγούμενων δέκα ετών.

Η αυξημένη πίεση στα στελέχη των εταιρειών, για να ανταποκριθούν στις προσδοκίες των επενδυτών, οδήγησε πολλά από αυτά, όχι μόνο να κάμψουν τους λογιστικούς κανόνες σε μεγάλο σημείο, αλλά και σε ορισμένες περιπτώσεις να χειραγωγήσουν σκόπιμα τα αναφερόμενα κέρδη. Υπό αυξημένο έλεγχο από τη Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, σχετικά με το ζήτημα των «χειραγωγημένων κερδών», αυτές οι εταιρείες θεώρησαν αναγκαίο να επαναδιατυπώσουν παραπλανητικές οικονομικές καταστάσεις από προηγούμενες χρονιές. Βέβαια, αυτές οι εταιρείες εντοπίστηκαν από τις ελεγκτικές αρχές κάθε χώρας (σε βάθος χρόνου) και τις επιβλήθηκαν βαριά πρόστιμα και κυρώσεις, από τα οποία μερικές μπόρεσαν να ανταποκριθούν στα επόμενα χρόνια και μερικές δεν ανταποκρίθηκαν, γι' αυτό και κατέφυγαν στην διάλυση της εταιρείας τους, στην συγχώνευση ή την εξαγορά με άλλη εταιρεία ή/και την συνεργασία με όμιλο ή άλλες επιχειρήσεις, για να συνεχίσουν να λειτουργούν στο χώρο της αγοράς.

Τα τελευταία χρόνια, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ έχει εκφράσει μια αυξανόμενη ανησυχία για την ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων των εταιρειών που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο. Όταν τα πραγματικά αποτελέσματα από πράξεις αποτυγχάνουν να παράγουν το επιθυμητό εισόδημα, ένας σημαντικός και αυξανόμενος αριθμός εταιρειών έχει δείξει την προθυμία τους να χειραγωγούν τα κέρδη, προκειμένου να επιτυγχάνουν βραχυπρόθεσμες προσδοκίες των επενδυτών. Συχνά, το αποτέλεσμα είναι ότι οι επενδυτές χάνουν εκατοντάδες εκατομμύρια σε αποτιμήσεις μετοχών. Για παράδειγμα, η αναδιατύπωση των κερδών το 2000 από την

MicroStrategy Inc. είχε ως αποτέλεσμα την τριήμερη μείωση της αξίας των μετόχων ύψους 11,9 δισεκατομμυρίων δολαρίων.

Σε μεγάλο βαθμό, η εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας εξαρτάται από την αξιοπιστία των χρηματοπιστωτικών αγορών. Οι χρηματοοικονομικές αγορές επωφελούνται από την εμπιστοσύνη των επενδυτών σε όλο τον κόσμο. Τα μέλη του λογιστικού επαγγέλματος δεν πρέπει ποτέ να παραβλέπουν την ευθύνη τους έναντι του επενδυτικού κοινού, επειδή διακυβεύεται η βιωσιμότητα των κεφαλαιαγορών που υπάρχουν.

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Ahmed, A. S., & Neel, P., & Wang, D. (2013). Does Mandatory Adoption of IFRS Improve Accounting Quality? Preliminary Evidence. *Contemporary Accounting Research*, 30(4), 1344-1372.

Ahmed, K., & Chalmers, K., & Khif, H. (2013), A Meta- Analysis of IFRS Adoption Effects. *International Journal of Accounting*, 5(7), 15-26.

Ali, B., & Kamardin, H. (2018). Real Earnings Management: A Review of Literature and Future Research. *Asian Journal of Finance & Accounting*, 10(1), 440-451.

Anwar, H., & Buvanendra, S. (2019). Earnings Management and Ownership Structure: Evidence from Sri Lanka. *Colombo Business Journal International Journal of Theory and Practice*, 10(1), 44-50.

Aryannejad, N., Ghaemi, M., & Maham, K. (2018). The role of earnings management in the relationship between accruals and market value. *Investment Management and Financial Innovations*, 15(1), 236-244.

Ball, R., & Shivakumar, L. (2008), Earnings quality at initial public offerings. *Journal of Accounting and Economics*, 4(5), 324-349.

Ballas, A.A., Skoutela, D., & Tzovas, C.A. (2010). The relevance of IFRS to an emerging market: evidence from Greece. *Managerial Finance*, 36(11), 931 – 948.

Barth, M., & Landsman, W., & Lang, M. (2008). International Accounting Standards and Accounting Quality. *Journal of Accounting Research*, 46 (3), 467-498.

Beslic, I., Beslic, D., Jaksic, D., & Andric, M. (2015). Testing the models for detection of earnings management. *Industrija*, 43(3), 55-79.

Daske, H., & Hail, L., & Leuz, C., & Verdi, R. (2008). Mandatory IFRS Reporting around the World: Early Evidence on the Economic Consequences. *Journal of Accounting Research*, 1(6), 14-29.

Darmawan, P., Sutrisno, T., & Mardiati, E. (2019). Accrual Earnings Management and Real Earnings Management: Increase or Destroy Firm Value?. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding*, 6(2), 8-19.

Dimitropoulos, E.P., & Asteriou, D., & Kousenidis, D., & Leventis, S. (2013). The impact of IFRS on accounting quality : Evidence from Greece. *Advances in Accounting, incorporating Advances in International Accounting*, 2(9), 108-123.

Ferentinou, A.C., & Anagnostopoulou, S.C. (2016). Accrual-based and Real Earnings Management before and after IFRS Adoption: The Case of Greece. *Journal of Applied Accounting Research*, 17 (1), 23-44.

Gaston, S., Jarne, J., & Wroblewski, D. (2014). The development of earnings management research A review of literature from three different perspectives. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 79(5), 135-177.

Geagon, M., & Hayes, J. (2014). Evaluating Earnings Management in Financial Institutions. *Management and Economics Research Journal*, 1(1), 1-15.

Healy, P.M., & Wahlen, J.M. (1999), *A review of the earnings management literature and its implications for standard setting*, Accounting Horizons.

Horton, J., & Serafeim, G., & Serafeim, I. (2013). Does mandatory IFRS adoption improve information environment?, *Contemporary Accounting Research*, 30(1), 388-423.

Iatridis, G., & Rouvolis, S. (2010). The post-adoption of the implementation of International Financial Reporting Standards in Greece. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 1(9), 55-65.

Islam, M. A., Ali, R., & Ahmad, Z. (2011). Is Modified Jones Model Effective in Detecting Earnings Management? Evidence from A Developing Economy. *International Journal of Economics and Finance*, 3(2), 16-29.

Kaur, R. (2016). A Literature Review on Evolving Earnings Management Techniques. *Prabandhan Indian Journal of Management*, 9(1), 21-28.

Kin, L. (2008). Earnings management and earnings quality. *Journal of Accounting and Economics*, 4(5), 350-357.

Miko, N., & Kamardin, H. (2014). Detecting Earnings Management : Comparative Analysis of Models in Nigeria. *Journal of Accounting Frontier*, 6(8), 23-39.

Nam, G., & Park, J. W. (2016). A new approach to evaluating earnings management models. *International Journal of Managerial and Financial Accounting*, 8(4), 247-259.

Needles, B., Powers, M., & Senyigit, B. (2018). Earnings Management: A Review of Selected Cases. *Journal of Accounting Institute*. 4(6), 48-59.

Park, J., & Nam, G. (2016). A new approach to evaluating earnings management models. *International Journal of Managerial and Financial Accounting*, 8(4), 247-259.

Ramírez-Orellana, A., Martínez-Romero, M. J., & Mariño-Garrido, T. (2017). Measuring fraud and earnings management by a case of study: Evidence from an international family business. *European Journal of Family Business*, 7(2), 41–53.

Rodrigues, R., Melo, C., & Paulo, E. (2019). Earnings Management and Quarterly Discretionary Accruals Level in the Brazilian Stock Market. *Brazilian Business Review*, 16(3), 297–314.

Sabeha Barzan Farhood, D. (2018). Measurement of earnings management before and after applying IFRSS using jones' modified method an applied research in a sample of banks listed in the Iraqi stock exchange. *International Journal of Accounting and Economics Studies*, 6(2), 56-70.

- Schipper, K. (1989). *Commentary on Earnings Management*. Accounting Horizons.
- Simamora, A. (2018). Effect of earnings management on earnings predictability in information signaling perspective. *Jurnal Akuntansi*, 22(2), 173-185.
- Strakova, L. (2020). Earnings management in global background. *SHS Web of Conferences*, 7(4), 100-111.
- Spathis, C., & Tsipouridou, M. (2012). Earnings management and the role of auditors in an unusual IFRS context : The case of Greece. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 2(1), 62-78.
- Yiadom, B. (2016). Investigating into Earnings Management and the Performance of Selected Listed Firms in Ghana. *The International Journal Of Humanities & Social Studies*, 4(1), 308-315.

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Βελέντζας, Γ., & Καρτάλης, Ν., & Μπρώνη, Γ. (2013). *Ελεγκτική και Εσωτερικός Έλεγχος*, IuS.
- Ζούκη, Δ. (2012). *Οικονομικές Συνέπειες των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων*, Αθήνα.
- Grant Thornton, (2006). *Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης IFRS – Αναλυτική Παρουσίαση*, 2^η έκδοση, Τόμος Α΄ και Β΄, Αθήνα.
- Καζαντζής, Χ. (2006). *Ελεγκτική και Εσωτερικός Έλεγχος*. Πειραιάς : Business Plus ΑΕ.
- Κουμανάκος, Ε. (2007). *Χειρισμός των Δημοσιευμένων Κερδών από τις Ελληνικές Επιχειρήσεις*.
- Μαρκάζος, Κ. (2006). *Τα λογιστικά βιβλία και η εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης*. Περιοδικό Επιχείρηση.

Νεγκάκης, Χ. (2014). *Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς: Θεωρία – Εφαρμογές*.

Νιάρχος, Ν. (2011). *Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων (3^η εκδ.)*. Αθήνα : Σταμούλη.

Ξένος, Χ., & Ξένος, Π. (2013). *Διαρκής κωδικοποίηση Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, Δ.Λ.Π. και διερμηνειών*. ΣΟΛ.

Παπαστάθης, Π. (2003). *Ο Σύγχρονος Εσωτερικός Έλεγχος στις Επιχειρήσεις - Οργανισμούς και η Πρακτική Εφαρμογή του*, Αθήνα : ΟΠΑΠ.

Πρωτοψάλτης, Ν. & Κεραμόντε, Γ. (2007). *Κωδικοποίηση Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και Διερμηνειών*. Αθήνα : Σταμούλη.

Πρωτοψάλτης, Ν. (2009). *Παραδείγματα εφαρμογής - ΔΛΠ, ΔΠΧΠ, Διερμηνείες, Τόμος Α' και Β'*, Αθήνα.